

Genealogie Voet te Antwerpen en in de Noordelijke Nederlanden

De Brugse genealoog Marius Voet (1613-1685) en zijn familie, deel 2b

Pieter Donche

Inleiding

In dit tweede deel volgen we de afstamming van Jacob Voet en Kathelijne van Wymeersch die ca. 1580 naar Antwerpen uitweken en hun afstammelingen die van daar verder trokken naar diverse andere plaatsen in de Noordelijke Nederlanden.

In de Noordelijke Nederlanden zijn er echter nog andere families met de naam Voet die niet uit die Brugs-Antwerpse tak afstammen. Daarom willen we hier eerst enkele zaken duidelijk stellen.

Één van die andere families had zich in de 19de eeuw geheel ten onrechte beroepen op een afstamming uit de familie Voet die we in het vorige deel beschreven. Zij hadden een verre voorvader in de persoon van een Jan Voet uit Zeeland, gehuwd met een in Brugge geboren vrouw. Door een 19de-eeuwse afstammeling van dit echtpaar werd die Jan Voet vereenzelvigd met de Jan Voet, geboren te Brugge in 1578 in het gezin van Jacob en Catharina van Wymeersch en opgegroeid te Antwerpen. In 1890 werd een genealogie van de Brugse Voets met daarin die onterecht erop geënte afstamming gepubliceerd in een verzamelwerk van genealogieën. De redactie had zich blijkbaar weinig vragen gesteld over de correctheid, en nog in hetzelfde jaar werd door een lid van die geënte tak een aanvraag ingediend tot wijziging van de naam Voet in *Voet van Voormezele*, wat - door een al even weinig kritische commissie - werd toegestaan.¹ Daarna werd ook het familiewapen van de Brugs-Antwerpse familie Voet overgenomen en er werd kwistig van gebruik gemaakt (zoals te zien op tal van bewaarde afbeeldingen op zegels).

(Voor gebruikte afkortingen zie deel 2a, noot 1).

1 Allicht aangevraagd door Herman Theodorus Voet (geb. Laren bij Lochem, Kasteel de Cloese, 24 juli 1821), oud-ontvanger der rijksbelastingen, zoals vermeld in een kwartierstaat van zijn zoon, in: *De Wapenheraut. Maandblad gewijd aan geschiedenis, geslacht-, wapen- en oudheidkunde*, 1897, p. 164.

Maar de Zeelandse en Antwerpse Jan Voet zijn niet dezelfde persoon! Het onterechte daarvan werd drie decennia later overtuigend aangetoond in een andere publicatie. Gelukkig is deze familie vrij snel uitgestorven. (Zie ook onze vorige bijdrage bij de 'Bronnen'.)

Andere families Voet in de Noordelijke Nederlanden gebruikten ook een wapenschild dat wel geheel anders is, zoals:

- een familie Voet in Noord-Brabant (regio Eindhoven).² Op het portret van Goijaert Voet (1697) is een familiewapen afgebeeld: *in keel, twee stoftangen* (lakenweversgereedschap) *waaronder een omgewende afgesneden rechtervoet, alles van goud*.

- een familie Voet, later *Voet van Wins(s)en*, sinds 1634 aanwezig te Utrecht in de persoon van Gisbertus Voet, theoloog en rector van de universiteit en waarvan de verst gekende voorvader Nicolaas Dirksz, burgemeester van Oudheutsen (bij 's Hertogenbosch) is, geboren ca. 1540.³ Zij gebruikten een familiewapen: *in keel een afgesneden linkervoet van zilver*.⁴ Deze Gijsbert Voet schreef overigens in 1658 zelf een geschiedenis van zijn familie.⁵

2 Zie over deze familie o.a. A. SASSEN, 'Voet', in: *Taxandria, Tijdschrift voor Noordbrabantse geschiedenis en volkskunde*, 20 (1913), nr. 43, p. 152-153; P.J. BLOK & P.C. MOLHUYSEN, *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*, 10 dln., 1911-1937, dl. 7: Voet Aldegonda (geb. Helmond, 1666) en tal van (eenvoudige) familieportretten van eind 17de, begin 18de eeuw in het Noordbrabants Museum te 's Hertogenbosch en het Gemeentemuseum te Helmond.

3 nl.wikipedia.org/wiki/Gisbertus_Voetius; P.J. MOLHUYSEN & P.J. BLOK (red.), *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek* Deel 3, Leiden, 1914: Voet Johannes; Zie ook ts. *De Nederlandsche Leeuw*, 1985, p. 143-144, 406. Een belangrijk deel van hun familiearchief wordt bewaard in het Utrechts Archief, Familie Martens van Sevenhoven, aanverwante familie: Familie Voet (van Winssen).

4 Zie bv. op het rouwbord van Deliana Margareta Voet van Winssen (1682-1766), Utrecht, Centraal Museum (alwaar ook diverse portretten van familieleden bewaard zijn).

5 Zie de publicatie ervan in het tijdschrift *Bijdragen en mededelin-*

Ook te Zwolle, waar uitgerekend een tak van de Brugs-Antwerpse Voets naar uitweek was al een andere familie Voet aanwezig.

Keren we nu terug naar de Brugs-Antwerpse familie Voet. De uitwijkelingen van deze familie naar de Noordelijke Nederlanden vergaten hun Vlaamse oorsprong hoegenaamd niet. In meerdere takken circuleerde een oude genealogie Voet, die, zoals in de *gen. B. v.d. Straeten* de vroegste voorouders van de Brugse Voets met leper in verband brengt. Dit weten we o.a. door de Haagse biograaf JOHAN VAN GOOL (1685-1763) die, wanneer hij in zijn werk *De Nieuwe Schouburg der Nederlantsche kunstschilders en schilderessen* uit 1750 de schilder Carel Borchart Voet (X.bis) behandelt, schrijft: *Hy is afkomstig uit een alout geslacht, al in de veertiende eeuw, voornamelijk in de Stadt Iperen befaemt, en van daer door Hollant, Zeelant, Overijssel en in andere Landen, verspreit*. Deze informatie zal hem wel door zijn leeftijdsgenoot Karel Borchart Voet (1675-1743) zelf of anders diens naaste verwanten medegedeeld zijn. Die genealogie is allicht dezelfde waarvan een verder aangevulde versie door C.J. POLVLIET in 1887 werd gepubliceerd (zie dl. 2a, Bronnen).

In het testament van Carel Borchards oudste broer Hendrik Voet uit 1734 is ook sprake van *het* [familie] *wapen*. En van nog een andere broer Berend is zelfs een zegel van 29 mei 1705 met dit familiewapen bewaard dat geheel gelijk aan het wapen gebruikt in de Brugse 16de-eeuwse generaties.

Ook van de deeltak die naar Middelburg uitweek weten we dat daar de Vlaamse oorsprong nog steeds levendig herinnerd werd. Dit weten we uit een brief die Steven Voet (VIII.quint.4), schepen en later burgemeester van Middelburg, in 1670 schreef naar zijn Brugse verwanten en waarin hij het ook over het familiewapen had.

In de Amsterdamse deeltak vonden we het gebruik van het familiewapen op lakzegels op brieven ook terug, maar daar is er ook nog een veel directer bewijs (zie verder).

In de inleiding van deel 2a hebben we onder *Bronnen, nr. 9: gen. FA Tydeman* een handgeschreven genealogie Voet vermeld, van ca. 1800, bewaard in het Archief van Leiden die een verder aangevulde versie is van een oude genealogie, neergeschreven in 1661. Bij die genealogie staan ook twee attestaties uit 1661 van waarachtigheid van de genealogie. Zij maken duidelijk door wie, hoe, voor wie en waarom deze 17de-eeuwse versie van de genealogie Voet tot stand kwam:

De eerste attestatie van waarachtigheid (Brugge, 11 maart 1661) werd gedaan door drie schepenen van het Brugse Vrije: Jan de Berg, heer van Plancques, Hundelgem, enz..., Pieter de le Flye en *Marius Voet*,

heer van Knekenburg. De laatstgenoemde schepen is uiteraard de genealoog Marius Voet (1613-1685) zelf en ongetwijfeld is hij ook de opsteller van de eigenlijke genealogie. Stamboom en attestaties werden neergeschreven op verzoek van *jonker Charles Voet*. Dit betreft IX.ter. - Karel Voet (° Antwerpen, 1631, + Amsterdam, 1679): van hem worden de ouders Elias Voet [VIII.quater, ca. 1582-85 – 1652-53] en Elizabeth van de Walle vermeld en van zijn paternele grootvader [VII.bis. - Jacques Voet x Catharina van Weymersch], wordt vermeld dat hij *in de voorlede troubles, is van de Stad van Brugge, met zijn huisvrouw en kinderen ver trocken naer Antwerpen*. Ook de verdere voorvaderen worden opgesomd: [VI] Antonius fs [V] Antonius, heer van Voormezele, zoon van [IV] Antonius fs [III] Daniel fs [II] Jacob fs [I] Guillaume Voet. De attestatie vermeldt ook dat alles werd opgezocht in de archieven van de stad Brugge *uijt staten, partagieën van goederen, en andere wettelijke bewijzen* én in de archieven berustend bij Marius Voet als oudste en hoofd van de familie.

Dit document werd daarna voorgelegd aan *Pieter Albrecht van Lonay ... Eerste koning der wapenen van zijn Majesteijt van dese Nederlanden en Bourgondien*. Deze schreef er ook een eigen attestatie van waarachtigheid in. Dit betreft de wapenkoning Pierre-Albert de Launay (ca. 1612 – 1694). Zijn attestatie dateert van 12 maart 1661, dus daags na de attestatie door de schepenen van het Brugse Vrije, de Launay zal daarom allicht zelf geen enkele bijdrage gehad hebben in de totstandkoming van de genealogie en zijn attestatie gebaseerd hebben op het gezag van de drie schepenen.

Het tijdstip, maart 1661, waarop dit alles gebeurde is relevant. De verzoeker, de in Antwerpen opgegroeide Karel Voet was in Amsterdam beland waar hij (zie verder in deze bijdrage) als kassier werkte in het handelshuis geleid door Sophia Trip, weduwe (sinds 1657) van Joan Coijmans. In de loop van 1660 had hij zijn zinnen gezet op de 19-jarige dochter van zijn werkgeefster. Hij genoot alle vertrouwen van de weduwe maar toen zijn huwelijksaanzoek in december 1660 bekend raakte bij een schoonzoon en de broers van de weduwe leidde dat tot een heftige weerstand. Daarbij werden allerlei verdachtmakingen tegen hem geuit en zelfs gerechtelijke stappen ondernomen. Met het voorleggen van zijn familiegeschiedenis over 10 generaties, geattesteerd door drie schepenen van het Brugse Vrije én door de Eerste wapenkoning der Nederlanden heeft Karel Voet ongetwijfeld willen aantonen dat hij, hoewel niet gefortuneerd (en op de koop toe ook nog eens een katholiek in een Protestants milieu!), wél van goede komaf was. Het zal voor hem één van de gewichten geweest zijn die hij in de schaal wierp om de aantijgingen van zijn aanstaande schoonbroer en -ooms te pareren. Hij slaagde in zijn opzet: na ondertrouw van 9 april huwde hij de dochter van zijn werkgeefster op 10 mei 1661.

Detail van het zicht op Antwerpen door Frans Hogenberg van 1585 (Z. onder, N. boven) (*Antwerpiae Nobiliss. Totivs Orbis Terrarvm Emporii Typvs. Anno M. D. LXXXV*). Linksonder de St.-Joriskerk (nr. 4), rechtsonder de St.-Jorispoort (nr. 19). Boven-aan midden is het Tapissierspand aangegeven. In de straat van de St.-Jorispoort naar het Tapissierspand zijn aan de oostzijde achter de muren de schietterreinen van resp. de handboog- en de voetboogschutters en aan de westzijde, eerst achter de muur de gebouwen en tuinen van het St.-Elisabethgasthuis. In het eerste huis voorbij de tuinen woonde Jacob Voet.

van BRUGGE naar ANTWERPEN

VII.bis. – JACOB (Jacques) VOET (zoon van VI. – ANTONIUS [III] en Maria van den Hecke). Volgens de *gen. B. v.d. Straeten* werd hij geboren op 20 november 1545.

Hij huwde (vlgs. de *gen. B. v.d. Straeten* en *Archief Leiden*) te Brugge na huwelijkscontract van 21 juni 1575 met Kathelijne VAN WYMEERSCH, dochter van Cornelis en Antoinette Rijckx.

De *gen. B. v.d. Straeten* en de *gen. Archief Leiden* schrijven dat hij omwille van de godsdiensttroebelen in "1585" met zijn vrouw en kinderen naar Antwerpen trok en er actief werd in de handel. Maar zeer vermoedelijk week het gezin eerder al, nl. in 1579 of 1580 uit naar Antwerpen omdat na hun eerste twee kinderen die deze genealogie vermeldt als geboren te Brugge in 1576 en 1578, alle volgende, vanaf eind 1580 in de Antwerpse St.-Jorisparochie werden gedoopt.⁶

De St.-Joriskerk bevindt zich aan de zuidzijde van de stad nabij de 16de-eeuwse stadsomwalling. Nabij de kerk was de St.-Jorispoort waar de *Steenweg van Berchem* uitkwam (thans Mechelsesteenweg).

6 Nog in 1580 vinden we te Brugge een Jacob Voet die in de *Vlamyncdamme oostzyde* woonde of in het zijstraatje ervan, *Capellestraete zuydzyde*. We merken op dat in dezelfde Vlamyncdam ook aan de oostzijde een Cornelis van Wymeersch woonde (schoonvader van Jacob Voet?), zie: L. GILLIOTS-VAN SEVEREN, 'Les registres des «Zes-tendeelen» ...', p. 274.

De kans is erg groot dat hij een diamantslijper was. Immers in een kadastrale legger van de stad Antwerpen van 1584-85 die alle 13 wijken die de stad toen telde omvat⁷, treffen we op de St.-Jorisparochie slechts één enkel gezinshoofd met de naam *Jacques Voet, diamantsnijder*, aan.⁸ Het is bekend dat de diamanthandel en in haar zog de diamantbewerking in de vroege 16de eeuw zich verplaatste van Brugge naar Antwerpen door de verschuivingen in de internationale handel. Aan het eind van die eeuw telde Antwerpen veertig diamant- en robijnslijpers die zich in 1577 een eerste maal in een ambacht poogden te verenigen maar wat pas lukte in 1582.⁹

7 G. DEGUELDRE, *Kadastrale Ligger van Antwerpen, 1584-1585; proeve van reconstructie op de vooravond van de scheiding der Nederlanden*, Antwerpen, Felixarchief, 2011.

8 De andere naamgenoten Voet die aangetroffen worden in dit kadaster zijn: 6de wijk: in de Lombardenvest zuid, Huibrecht Voets, kleermaker; 7de wijk, op de Gulden Stove plaats oost, Jan Voet, arbeider; 9de wijk in de Schuttershofstraat, noord, Jan Voet; 10de wijk, in de Meirbrug noord, Peter Voet die twee aanpalende huizen bezat, waarvan hij er één bewoonde; 13de wijk: dit is de meest noordoostelijke hoek van de stad, in de straat 'Naast het Kruiphof' een *Jan en Jacus (Jacques) Pied alias Voet*, die wijk is ver weg van de St.-Jorisparochie die zich situeert in het zuidelijkste deel van de stad. (voor de parochiegrenzen zie de kaart in FL. PRIMIS & K. VAN HERCK, *Geschiedenis van Sint-Jorisparochie en -kerk te Antwerpen (1304-1923)*, Antwerpen, 1923).

9 L. VAN DAMME & J. ROSENHØJ, *Brugge diamantstad - Diamanthandel en diamantnijverheid in Brugge in de 15de en de 20ste eeuw*, Brugge, 1993; D. SCHLUGEIT, *Geschiedenis van het Antwerpsche Diamantslijpersambacht (1582-1797)*, Antwerpen, 1935. Zowel in Brugge als in Antwerpen is helaas geen, door deze beroepsgroep zelf aangelegd archief bewaard gebleven.

Hij woonde in de 9de wijk aan de westzijde van de straat die liep van de Sint-Jorispoort naar het *Tapissierspand*. Dit laatste was een verkoop- en tentoonstellingsruimte voor wandtapijten, gebouwd ca. 1553 (thans staat daar de Bourla schouwburg). Deze straat heet vandaag Leopoldstraat en loopt in zuid-noordelijke richting. De zuidelijke helft van de westzijde van deze straat werd ingenomen door de tuinen van het aloude St.-Elisabethgasthuis (dit ziekenhuis is er nog steeds en zo ook de noordelijke helft van de tuinen, de plantentuin *Den Botaniek*). Gezien hij als eerste van de belaste bewoners van de westzijde (in de richting naar Tapissiershuis toe) vermeld staat woonde hij dus in het eerste huis van de huizenrij die ongeveer op het midden van de westzijde begint. Het moet een recent gebouwd huis geweest zijn: op het stadsplan van Hieronymus de Cock van 1557 is op die plaats nog alleen een grote ommuurde stadstuin met poort te zien, in 1565 was daar al een huizenrij. Een vergelijking van de stadsplannen van de Cock (1557) en Bononiensis (1565) toont dat er in de onmiddellijke buurt heel wat was bijgebouwd (het werk van stadsontwikkelaar Gilbert van Schoonbeke). Zijn woning had in 1584-85 een huurwaarde van 84 gulden.

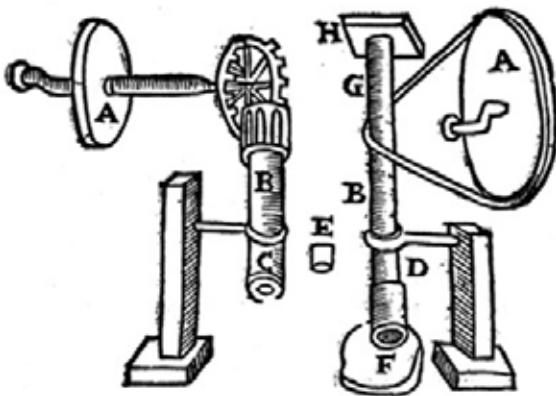
Gezien zijn zoon Pieter, toen deze in 1614 op de aangrenzende O.L.Vrouwparochie (Zuid) huwde, *Georgij* genoemd wordt, d.w.z. van de St.-Joris parochie, betekent dit allicht dat Jacob tot zijn dood (1605, zie verder) op de St.-Jorisparochie was blijven wonen.

In dezelfde straat woonde aan de andere kant en iets zuidelijker nog een andere diamantsnijder (Herman de Haze). In de nabije Schuttershofstraat en Jodenstraat woonden nog vijf andere diamantsnijders of -slijpers.

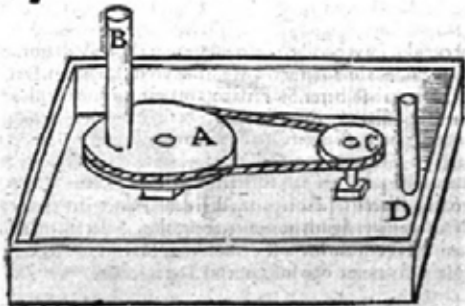
En kwam Jacob misschien zelf uit het milieu van de Brugse diamanthandel en -bewerking? Het is in elk geval merkwaardig dat Jacobs kozijn (zoon van zijn tante Johanna in Brugge), Anselmus Boëtius de Boodt (1584-1612), opgeleid in de rechten en de medicijnen, toen hij in 1609 een werk over (edel)stenen en mineralen *Gemmarum et lapidum historia* publiceerde (zie deel 2a van onze bijdrage), hij daarin ook een hoofdstuk opnam betreffende de werktuigen gebruikt door diamantsnijders en -slijpers met gedetailleerde illustraties en telkens omstandige uitleg van de onderdelen en het gebruik ervan.

38 DE LAPID. AC GEMM. IN GENERE.

mentū iam dictum, ac paulatim excauatur lapis, donec ad circulum perueniatur & pars eximatur. Si circulus satis crassus fuerit per circuli potest immitti simile instrumentum, sed minus, idq. rotari tamdiu, donec alteri maiori locum faciat. Industria artificis varias instrumentorum formas excogitat, et commodius optatum finem consequatur.

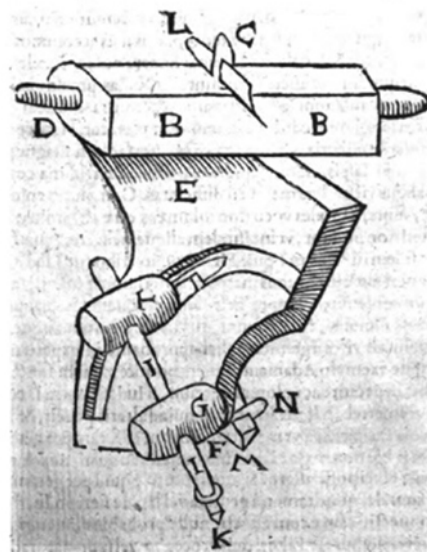
Ad planities sculptendas gemmarum rotā lignea A vtuntur, ē qua sursum versus erigitur manubrium ligneum B. Rota A mouet per funē stanneum rotam C, cui aqua cum finis puluere inspergiunt. non procul à stannea rota, aut orbiculo porius, erectum est lignū D quod excipit quadrantem; instrumentum maximē idoneum ad planities gemmarum vel lapidum æquandas & sculptandas, cuius figura hæc est.

LIBER PRIMVS.

41

Sequens figura quadrantem Gemmariorum ostēdit, cuius superius facta est mentio; instrumentum sane vtilissimum & opifici commodissimum; id omnibus suis partibus, ligneum est. Lignum BB perforatum est ac excipit baculum D quintæ figuræ. Supra axem C vertitur vna cum axelignum EE circulariter. Circa extremum ipsius ligni EE ubi est F foramen est in quo vertitur lignum NG quo moto vna mouetur H circulariter in excauata parte ipsius ligni EE ac quadrantem circuli facere potest non magis, quia excauatio ligni vltcrius non procedit. Ligna HG excipiunt baculum rotundum I cui affigitur gemma K, quæ vt sculpatur applicatur orbi C in quinta figura. Notandum totum instrumentum supra baculum D quintæ figuræ moueri in orbem posse. Deinde lignum EE cum adiunctis lignis HG I etiam moueri posse circulariter in foraminibus lignorum. H & G. Verum artifex dum vti vult hoc instrumento omnes partes ne vacillent hinc inde optime constringere debet. Bacillo L astringitur lignum EE ligno BB Bacillo M astringuntur GH ligna, ligno EE. Baculus vero N ita fabricari debet vt non facile verti possit. Omnibus ita rite accommodatis & fabricatis partibus, gemmæ sculptandæ facies applicari omnes fere oibī stanneo ad sculptandum poterunt.

F

Werktuigen voor de diamantbewerking, zoals beschreven door Jacob Voets kozijn Anselmus Boëtius de Boodt (1550-1632) in zijn werk uit 1609 *Gemmarum et Lapidum Historia*.

Volgens de *gen. B. v.d. Straeten* overleed hij op 19 november 1605¹⁰ en werd hij begraven te Antwerpen in de St.-Joriskerk. Het is ook in deze kerk dat meerdere van zijn kinderen werden gedoopt.

Op 22 april 1610 legden te Brugge de broers Jan en Andries van Wymeersch de eed af als voogden over *Jan, Elias, Herman, Pieter, Cathelijne ende Adrianen de kinderen van Jacques Voet die hij hadde bij joncvrouwe Cathelijne filia Cornelis van Wymeersch zijne huusvrouwe, overleden t'Andwerpen*.¹¹

Op 31 oktober 1637 gaven de kinderen Jan, Renier, Jacob, Barbara en Adriane Voet te Antwerpen een procuratie aan jonker Antoon Voet (d.i. verml. hun kozijn VIII. - Antoon [V] Voet) en meester Antonius Anselmo, licentiaat in de rechten en advocaat te Antwerpen (de echtgenoot van Barbara) en in naam van hun broer Elias Voet om hen te vertegenwoordigen in de afwikkeling van de erfenis van Karel, zoon van hun kozijn Daniël Voet.¹²

Zij hadden volgende kinderen, de eerste twee geboren te Brugge, de volgende te Antwerpen:

1. **JACOB (Jacques).** (° 1576) Zie verder onder VIII. bis.
2. **JAN.** (° 1578) Zie verder onder VIII.ter en die we behandelen na zijn broers Elias en Reynier omdat diens afstamming korter is.
3. **Barbara.** De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt haar geboren te Antwerpen op 3 oktober 1580¹³ en op 10 mei 1605 gehuwd met Jan VRANCX. De *gen. B. v.d. Straeten* en *A.E. Hellin* vermelden enkel dat zij huwde te Antwerpen met een schilder en dat zij geen kinderen hadden (vlgs. de *gen. C.J. Polvliet* overleed zij ongehuwd, vlgs. de *gen. Archief Leiden* zelfs jong, wat zeker niet klopt).

10 Idem in de *gen. A.A. Vorsterman van O.*, de *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* vermelden: Antwerpen, 1605. In de *gen. E.A. Hellin*, p. 385 staat, allicht per vergissing 19 september 1605.

11 SAB, Weesregisters St.-Janszestendeel, boek 15 (1598-1638), f° 146v. Het lijkt vreemd dat er voor enkele van deze kinderen in 1610 nog voogden werden aangesteld gezien Jan, geboren 1578 al 32 jaar oud was en er allicht nog enkele andere ouder dan 25 waren. Ook de hier vernoemde *Cathelijne* kennen we niet als kind van Jacob Voet en Cathelijne fa Cornelis van Wymeersch, het is wellicht een verkeerde registratie voor *Reynier*. Maar deze (erg korte) akte vermeldt ook dat die aanstelling enkel was om een verkoop aan Frans Pardo te kunnen doen van het aandeel dat deze kinderen hadden in een hofstede in Ettelgem. (*Jan ende Andries van Wymeersch broeders, zwoeren voochden van Jan, Elias, Herman, Pieter, Cathelijne ende Adrianen de kynderen van Jacques Voet die hij hadde bij joncvrouwe Cathelijne filia Cornelis van Wymeersch zijne huusvrouwe, overleden t'Andwerpen alleene omme ghifte te ghevene tot proffycyte van joncheer Francoys Pardo heere van Fremicourt, vanden voornoemde kynderen deel in zeker hofstede in Ettelghem voor oppervoochden den XXII-en dach van april 1610.*)

12 SAB, Staten van goed, 1ste reeks, nr. 1486, f° 1.

13 Dit kan niet geverifieerd worden: er is geen doopregister voor Antwerpen St.-Joris voor de periode van na 26 april 1579 tot voor 24 september 1585 bewaard.

We vinden inderdaad in het huwelijksregister van Antwerpen St.-Joris op 10 mei 1605 een akte: *Den 10sten maij c(o)n(iu)g(u)m Hans France en Barbara Foeut [get.] Gilis France, Jac(ob)us Foeut*, maar dan moeten de familienamen wel slecht begrepen uitspraken van de namen Vrancx en Voet zijn ... De getuigen kunnen dan de vaders van de huwendes zijn. Maar in april 1605 worden zij ook in het huwelijksregister vermeld van Antwerpen O.L.Vrouw Zuid: *Hans Frans en Barbara Voet, Georgij.* (*Georgij* betekent dat zij van de St.-Jorisparochie was). Er is echter géén datum van plechtige huwelijksinzegening vermeld en evenmin getuigen. Allicht betreft deze inschrijving enkel een huwelijksbelofte in de parochie van de aanstaande bruidegom en huwden ze de volgende maand in de naburige parochie St.-Joris.

We vinden Barbara Voet, als dochter van Jacob en Catharine van Wymeersch en haar echtgenoot, hier Jan Frans genoemd, als wonend te Antwerpen ook terug in een wettelijke passering van 29 mei 1610 van het Westkwartier van het Brugse Vrije: *Jan Frans & jo.e Barbara Voet, zijne huusvrouwe in partye hoirs van van [sic] Jacques Voet blijkende bij zijne lettren van procuratie ghepasseert voor dye van Antwerpen in daten XVJen maerte XVJ C thiene. Voorts den voornoemden Jan & Andries van Wymeersch als voochden van Jan Elias P(iete)r Herman Philips [!] & Adriaenen d'onbejaerde kynderen van voornoemde Jacques Voet by de voorn(oemde) Jo(f-frouw)e Catharijne van Wymeersch*¹⁴. De voornaam *Philips* moet een fout van de klerk zijn en *Reynier* zijn (vergelijk de weesakte van 22 april 1610 (een maand eerder) hierboven waar ook al *Reynier* blijkbaar een onbegrijpelijke voornaam was en waar er *Cathelijne* van werd gemaakt).

4. **PIETER.** De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren te Antwerpen tussen 1582 en 1585.¹⁵ We vermoeden ook dat hij te Antwerpen werd geboren in de periode 1582-1585 maar menen daarnaast ook dat hij pas jaren later werd gedoopt op 20 oktober 1589 (zie bij zijn broer VIII. quater.- Elias).

De *gen. B. v.d. Straeten*, *Archief Leiden* en *A.E. Hellin* vermelden dat hij huwde met Catharina BREYDEL in '1619' (dit moet 1613 zijn, zie verder) en dat zij na zijn overlijden hertrouwde met Thomas de Kemel (dit huwelijk konden we niet vinden in de huwelijksregisters van Antwerpen, St.-Joris). De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* vermeldt dat hij huwde op 3 september 1613 met Catharina BREYDEL. Het huwelijksregister Antwerpen O.L.Vrouw Zuid

14 RAB, Brugse Vrije, Registers, nr. 16.217, f° 314v.

15 Hij voegt er nog in voetnoot aan toe dat hij en zijn broer "Elias Pieter" gedoopt werden in de St.-Joris kerk op 20 oktober 1589, maar dit slaat allicht op de (laattijdige) gelijktijdige doop van twee broers Elias en Pieter.

vermeldt hen inderdaad als gehuwd op die datum: *Petrus Voet, Georgij, solemnissatum 3° 7bris anno 1613 Catarina Breijel, Jacques Voet*. In deze akteregel betekent andermaal *Georgij* (die er later aan toegevoegd lijkt) dat hij afkomstig was van de St.-Jorisparochie. De getuige *Jacques Voet* is dan allicht zijn oudste broer Jacob Voet (hun vader Jacob was toen al overleden).

De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* stelt dat zij vier kinderen hadden maar geeft geen namen en noemt ze alle jong overleden. De *gen. C.J. Polvliet* kent enkel de naam van één zoon: Jacob, de *gen. B. v.d. Straeten* kent van hen twee kinderen (Jacob en Balthazar).

Wij vinden in de doopregisters van Antwerpen St.-Joris de volgende kinderen:

- a. **Cathelijne**, gedoopt te Antwerpen, St.-Joris op 19 juli 1614 (P: *Jacobis Breyerel* [Breydel, ook de naam van de moeder werd *Breyerel* gespeld], M: *Lievena Voet*).
- b. **Susanna**, gedoopt te Antwerpen, St.-Joris op 30 januari 1616 (de ouders worden als *Peeter Vooet* en *Caetelijen Breyeler* vermeld) (P. Jan Vooet, M: *Cornelia de Menes*).

Van de onderstaande twee kinderen vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten* vinden we geen spoor in de doopregisters van Antwerpen St.-Joris, maar misschien waren de ouders toen al weggetrokken (naar Amsterdam?). Niet alle kinderen van dit echtpaar zouden dus jong overleden zijn, zoals de *gen. A.A. Vorsterman v. O.* stelt:

- c. **Jacob**, wonend te Amsterdam waar hij huwde. De *gen. Archief Leiden* vermeldt enkel dit kind en ook niet meer dan alleen zijn voornaam.
- d. **Balthazar**, overleden in oktober 1649 (*Hellin* vermeldt enkel: overleden 1640).

De *gen. A.E. Hellin* vermeldt ook nog een zoon Jan die zich in Overijssel vestigde, maar dit is ongetwijfeld een verwarring met de zoon van zijn vaders broer (zie hoger).

5. **ELIAS** (° ca. 1582-1585). Volgt onder VIII.quater.
6. **Adriana**. De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt haar gedoopt te Antwerpen op 18 februari 1587 en er gehuwd op 22 mei 1617 met Antonius ANSELMO, licentiaat in de rechten en schepen van Antwerpen (wapen: *gevierendeeld: in 1 en 4: in goud een takkenbos van sinopel en 2 hangende lelies (fleurs de lys pendant) in de voet; in 2 en 3: gevierendeeld: in 1 en 4: in keel 3 eikels van goud; in 2 en 3: in zilver een ossenkop van zilver, gehoornd van sabel*).

In de doopregisters van Antwerpen, St.-Joris vinden we inderdaad op 18 februari 1587 de doop van *Adriane*, dochter van *Jac(ob)us Voet* en *Catarina* (P: *Gheerart Hansman*, M: *Adriana de Haes*). En in de huwelijksregisters van Antwerpen St.-Joris eveneens het huwelijk op 22 mei 1617 (met dispensatie van 22 maart): *Antonius Anselmo & Adriane Voets* [getuigen] *D(omine) Paulus van Winterberch, Jan Crent...*

Antonius Anselmo was geboren te Hamburg in 1589 als zoon van een aanzienlijk Antwerps koopman die kort tevoren uitgeweken was, maar later terugkeerde naar de Nederlanden.

Hij studeerde rechten te Leuven. Op 8 april 1616 werd hij poorter van de stad Antwerpen. Hij was een 30-tal jaren advocaat, eerst bij de Raad van Brabant en later bij de Antwerpse schepenvanbank. Op 6 mei 1646 werd hij zelf schepen van Antwerpen voor twee opeenvolgende jaren. In 1652 werd hij andermaal schepen en tot aan zijn dood bleef hij daarna in een of andere openbare functie in dienst van de stad (politiekamer, prijzenkamer, weeskamer). In 1666 was hij weer voor een jaar schepen. In zijn periode in dienst van de stad schreef hij heel wat juridische werken, vooral i.v.m. de vorstelijke wetgeving. Hij overleed te Antwerpen op 16 november 1668.¹⁶

7. **REYNIER** (° 1589). Zie verder onder VIII.quint.

8. **Herman**. De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren te Antwerpen op 13 april 1592 en daar ongehuwd overleden. De *gen. C.J. Polvliet* noemt enkel zijn naam en ongehuwd overleden, de *gen. Archief Leiden* enkel jong overleden. Niet vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten* en *A.E. Hellin*.

In de doopregisters van Antwerpen, St.-Joris vinden we inderdaad op 13 april 1592 de doop van *Herman*, zoon van *Jac(ob)us Voet* en *Catarina* (P: *Peeter Herke*, M: *Maijken va(n) Datenborch*). Hij wordt nog vernoemd in een akte van van 22 april 1610 (zie hierboven) maar daarna wordt niets meer over hem vernomen.

VIII.bis. – JACOB (Jacques) VOET (zoon van VII.bis. – JACOB en Cathelijne van Wymeersch). De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren te Brugge in 1576 en gehuwd te Antwerpen op 27 september 1605 met Livina LOTTRIJN¹⁷. Dit vinden we bevestigd in de huwelijksregisters van Antwerpen, O.L.Vrouw Noord: *Jacques Voet, Georgij*, (getuige?) *Peeter va(n) Mael, Solemnissatu(m) 27 7bre a° 1605, Levina Lotrijn* (getuigen) *Hans*

¹⁶ Zie over hem: J. VAN ROMPAEY, 'Anselmo (Antonius)', in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, dl. 3, Brussel (1968), kol. 27-35.

¹⁷ In de *gen. E.A. Hellin*, p. 386: Loffrin, in de *gen. C.J. Polvliet*, 1887: Lottrijn, in de *gen. A.A. Vorsterman v.O.*: Lottrijn.

Voet, Lenaert Lotrijn. De aanduiding *Georgij* betekent zoals steeds dat hij van de parochie St.-Joris was (zoals ook aangegeven bij zijn broer Pieter die op dezelfde parochie in 1613 huwde). De getuige *Hans Voet* zal dan wel zijn jongere broer Jan zijn.

Op 5 oktober 1604 (een jaar voor zijn huwelijk) kocht hij te Antwerpen van Cornelis Lambrechts en consorten een huis met grond en aanhankelijkheden genaamd *de Roose*, gelegen in het 'Oude Schuttershof' in de straat lopende van het Tapissierspand naar de St.-Jorispoort¹⁸. Dit is dus in dezelfde straat als waar zijn vader VII.bis – Jacob Voet (+ 1605) woonde maar aan de overkant en er quasi recht tegenover. De huidige ligging is Leopoldstraat, oostzijde, het tweede huis bezuiden het hoekhuis Arenbergstraat-Leopoldstraat. Het Hof van de voetboog schuttersgilde was daar inderdaad vlakbij (nog twee huizen verder zuidwaarts was er het *Voet-boogstraatje* (thans Willem-Tell straatje)).¹⁹

Het is mogelijk dat hij net als zijn vader ook diamantsnijder of –slijper was. Een *Jacques Voet* wordt (als eerste) vermeld onder 23 ondertekenaars van een protestbrief van 4 mei 1615 uitgaande van de suppoosten van het ambacht der diamantsnijders tegen hun deken, superintendanten en oudermans. Zij vonden dat die zich te inschikkelijk toonden voor het verzoek van een nieuwkomer die heel wat stappen in het parcours voor toelating tot het gilde wilde overslaan²⁰ (deze *Jacques* kan niet zijn vader Jacob betreffen daar deze al was overleden in 1605).

Zij hadden een zoon:

1. ALEXANDER Zie verder onder IX.bis.

IX.bis. – ALEXANDER VOET (bijgenaamd de *Oude*) (zoon van VIII.bis. – JACOB en Livina Lottrijn). De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren op 10 september 1608 en een beroemd graveur te Antwerpen. De *gen. B. v.d. Straeten*, *Archief Leiden*, *A.E. Hellin* en *C.J.*

18 SAA, notaris Gerard Casens, nr. 433 (1686-1690), jaar 1689, f° 82-103, i.h.b. f° 97v (in de opsomming van brieven, papieren en andere documenten, vermeld in de inventaris van de nagelaten goederen van zijn zoon Alexander Voet, overleden in 1689): *Item eene parquementen brieffe voor schepenen deser stadt gepasseert in dato 5 october vanden jaere 1604 ond(erteken)t vander Neeses, waer bij blijktt dat Cornelis Lambrechts ende consorten vercocht ende getransporteert hebben aen Jacques Voet, vader was vanden afl(ijveghe) in desen een hujs metten gronde en(de) toebehoorten geheeten de Roose gestaen ende gelegen inde oude Schutters hoven, inde straete loopende van den tappijtpande naer 's Keijzers poorte tusschen Hermans Keraa(..)erincx hujs was aen d'een sijde en(de) Franchois van Buijten hujs aen d'ander sijde wesende der voors(eide) brieffe in dorso gequoteert L(ite)r(a) B (de Keizerspoort is een andere naam voor de St.-Jorispoort (die ook Mechelsepoort werd genoemd). Dit huis was in 1689 verhuurd aan een Jan Baptiste vande Zanden voor 12 pond Vlaams per jaar (zie f° 102).*

19 Zie G. DEGUELDERE, *Kadastrale Ligger van Antwerpen, 1584-1585* ... voor de situering van het huis genaamd *de Roose* (tussen de Arenbergstraat (*Florisstraat*) en het Willem Tellstraatje (*Oude Voetboogstraatje*)).

20 D. SCHLUGER, *Geschiedenis ... Diamantslijpersambacht*, p. 42.

Polvliet kennen enkel zijn voornaam en geen verdere afstamming. Op die datum 10 september 1608 vinden we inderdaad zijn doop te Antwerpen St.-Joris: *Alexander* [k.v.] *Jacobus Voet & Livina Lottrijn* (P: *Alexander Madreits*, M: *Catharina Roettiers*).

Hij huwde een eerste maal te Antwerpen, O.L.Vrouw op 28 november 1630 met Catharina HUYBRECHTS: *Alexander Voet cum dispensatione Catharina Huybrechts* (getuigen: *Paulus Hubrech*, *Jacoba Voet*). Zij overleed in 1633 of begin 1634.

Hij huwde een tweede maal op (vlgs. de *gen. A.A. Vorsterman v. O.*) 9 december 1634 met Sara VAN DEN STEEN (dochter van Antonius van den Steene de Oude, wijkmeester en oud-deken van het viskopersambacht²¹). We vinden inderdaad in het huwelijksregister O.L.Vrouw Zuid in december 1634 als tweede inschrijving op acht die maand de namen *Alexander Voet* en *Sara van de Steen, castr*²² maar een datum voor het plechtige huwelijk is niet vermeld (allicht gaat het hier alleen om de huwelijksbelofte en huwden ze in een andere parochiekerk). Zijn tweede echtgenote overleed op 15 oktober 1678.²³

De kaartspelers, prent gegraveerd door Alexander (I) Voet, Antwerpen, 1632 naar een schilderij van Cornelis de Vos, 344 x 416 mm (onderaan rechts: Alexander Voet sculpsit et excud. A° 1632)(Amsterdam, Rijksmuseum)

Hij was graveur, prentkunstenaar en uitgever. Hij werd toegelaten tot het gilde in 1628 (hij was toen 20). Hij graveerde zeker niet alle prenten die op zijn naam

21 Zoals blijkt uit diens testament van 20 oktober 1654 waar hij synen schoonsone Alexander Voet aanstelt tot *exécuteur van dese syns testateurs ordinantie van uttersten wille*. (E. DUVERGER, *Antwerpse kunstinventarissen uit de zeventiende eeuw*, 14 vol., Brussel, 1984-2009, vol. 7 (1993), p. 80 (uittreksel uit testament van Antoni van den Steene I van 20 oktober 1654), nr. 1957 en noot 1.)

22 *Castr*: 'van de [wijk] Burcht'. Haar vader maakte zijn testament op als wonend in de Mattestraat (DUVERGER, dl. 7, p. 80), dit was een van de eerste straten binnen de ommuurde Burchtwijk (rond het Steen) waar omheen de stad Antwerpen was gegroeid.

23 E. DUVERGER, dl. 11, p. 351: *Declaratie ende specificatie van de schilderijen die Sieur Alexander Voet, weduwe wijlen Jouffrouwe Sara van den Steen, gecocht heeft sedert den 15 oktober 1678, date van de aftijvigheijt van deselve sijne hujsvrouw,*

staan eigenhandig want hij had een reeks plaatsnijders in dienst. Als plaatsnijder-uitgever was hij omstreeks 1665 werkgever van 60 à 70 werklieden: *verlichters, afsetters, drukkers ende plaetsnyders*.²⁴

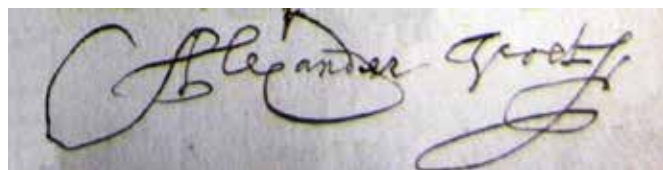
De doopakten van zijn eerste drie kinderen (1631-1635) vermelden ook zijn woonplaats: de *Lombardenvest* (nog steeds de huidige straatnaam) meer bepaald het huis *de Blauwe Lelie*. Een huis van die naam wordt al vermeld in het kadaster van 1584-85²⁵ en stond aan de zuidzijde van die straat, tussen de *Witzustersplaats* en de *Leeuwengang*.

Bij schepenbrief van 6 maart 1671 kocht hij van Joan Philips Hoijvaerts een groot huis genaamd de *Grote Arend* in de *St.-Jansstraat* (thans Aalmoezenierstraat). Dit huis had een *vloere* (gelijkvloers) met een grote poort aan de straat. Er waren diverse *neercameren, kuecken, oppercamers, solders, kelders en met eenen grooten hoff met eene gaelderij in den selven hoff met eene marmore taefel onder selve gaelderij met een vleuge oft vogelhuijs, achter welcke gaelderij is staende noch eenen hoff met een kieckenkot, mestput*. Het huis kwam tot tegen de tuin van een andere bewoner in de Begijnstraat. Het lag tussen het huis genaamd de *Ploegh* en een ander huis (ook toebehorend aan de verkoper) en was achteraan grenzend aan het erf van het godshuis van de Kartuziers. Samen met het huis waren ook al de stenen beelden die zich daarin bevonden verkocht, zoals een (afbeelding van) Samson liggend op de keldermond op de binnenplaats en waar nog twee andere stenen beelden stonden. Op de binnenplaats waren ook nog diverse stenen hoofden te zien, maar ook boven kamerdeuren waren er aangebracht. In de hovingen stonden overal sierbeelden en onder het prieel daar was er zelfs een schilderij te zien.²⁶

Hij bezat te Antwerpen nog een ander huis op de Vee-markt waarvan hij op 12 juli 1685 zijn dochter Anna Voet en haar echtgenoot al hun aandeel (240 fl.) in dat huis in hun toekomstige erfenis uitbetaalde (en tevens haar aandeel (800 fl.) in de erfenis van haar moeder).²⁷

Hij overleed op 3 oktober 1689²⁸ in zijn woning de *Grote Arend*. Volgens de *gen. A.A. Vorsterman v. O.* overleed

hij te Antwerpen op 1 oktober 1689 en werd hij begraven in het klooster der Cellebroeders (Alexianen).²⁹ Dit klooster was gelegen in de Lange Nieuwstraat (later werd daar de Sudermanstraat gemaakt). Dit is dus in de buurt van de O.L. Vrouwkathedraal.³⁰

Handtekening Alexander Voet de Oude, plaatsnijder, 5 juni 1688 (SAA, notaris Gerard Casens, nr. 433, f° 55)

Sedert 1667 (hij was toen 59) had hij talrijke testamenten gemaakt, vanaf 1679 (toen 71) zelfs ieder jaar een, het laatste op 29 juni 1688. Tot 1681 was er in zijn testamenten alleen sprake van geld en renten, in 1682 kwamen er ook kunstwerken in voor. Op 9 januari 1688 bevestigde hij opnieuw dat al zijn meubelen, schilderijen en koperen platen terstond na zijn dood geïnventariseerd en verkocht moesten worden en de opbrengst vastgelegd op goede vaste panden. Op 29 juni 1688 bepaalde hij dat zijn dochter Suzanna het vruchtgebruik van zijn nalatenschap kreeg en dat daarna alles naar haar kinderen gaat.³¹ (Op dezelfde dag had zijn dochter Elizabeth bij dezelfde notaris ook zelf een testament gemaakt, zie verder.) Volgens de inventaris van zijn nagelaten goederen ging zijn nalatenschap na vruchtgebruik door de kinderen Alexander, Catharina, Suzanna en Anna naar zijn oudste dochter Sara (en haar kinderen) en zijn jongste dochter Elizabeth.³²

Hij had uit het eerste huwelijk:

1. **Maria.** Gedoopt te Antwerpen O.L.Vrouw op 16 september 1631: *M(a)riae* [k.v.] *Alexander Voet & Catalijne Huijbrechts* (P. *Lenaert Lottrijn*, M: *Maria Huijbrechts*) [woonplaats] *Lombaerdevest*. Allicht jong, ongehuwd of zonder nakomelingen overleden voor oktober 1689 want niet meer vermeld onder de kinderen van Alexander I Voet in diens inventaris van nagelaten goederen.
2. **Alexander.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 14 december 1632: *Alexander* [k.v.] *Alexander Voet & Catharina Huybrechts* (P: *Paulus Huybrechts*, M: *mevrouw Amlenberch Blyleven*,

24 DUVERGER, dl. 3 (1987), p. 358-360, nr. 805; p. 417-420, nr. 845; dl. 7 (1993), p. 80, nr. 1957; dl. 8 (1995), p. 211-212, nr. 2413; dl. 11 (2001), p. 144 nr. 3568, p. 164, nr. 3581; p. 249 e.v., nr. 3651; p. 325-327, nr. 3717; p. 351-354, nr. 3739; p. 420-422, nr. 3785; p. 531-536, nr. 3889 en 3890; p. 569-579, nr. 3918; dl. 12 (2002), p. 22-24, nr. 3945; p. 58-60, nr. 3972; (red. D. DE HOOP SCHEFFER) F.W.H. HOLLSTEIN, *Hollstein's Dutch and Flemish Etchings, Engravings, and Woodcuts, Ca. 1450-1700: Alexander Voet I to Anthonie De Vos*, Hollstein Series vol. 42 (1993), pp. 7-48.

25 G. DEGUELDRE, *Kadastrale Ligger ...* 6de wijk, toen woonde daar al een plaatsnijder: Adriaan de Bruyne.

26 SAA, notaris Gerard Casens, nr. 433, 1689, f° 97-97v.

27 DUVERGER, dl. 11, p. 327: ... *haer paert ende deel in het huijs op de Veemerckt ten behoeve van den voors. Alexander Voet, hennen vaeder ...*

28 DUVERGER, dl. 11, p. 144, noot 1 schrijft "1 oktober", maar in hetzelfde deel, p. 569 en dl. 12, p. 58 vermeldt hij 3 oktober. Het is 3 oktober, zoals vermeld in de originele akten van notaris Gerard Casens.

29 De overlijdensdatum sluit aan bij M. ROOSES, *Jordaens leven en werken*, Amsterdam-Antwerpen, 1906, p. 248 waar hij verwijst naar de 'inventaris van Alexander Voet (Antwerpen, 6-10 October 1689)', met bronverwijzing naar *Antwerpsch Archievenblad*, XXII, 70. Op andere plaatsen heeft deze auteur het evenwel over een inventaris van 1685(?).

30 En allicht de parochie O.L.Vrouw zuid, maar noch van O.L.Vrouw noord of zuid zijn er begraafregisters uit die periode bewaard.

31 DUVERGER, dl. 11, p. 144 noot 1 (SAA, Notaris G. Casens 431 (1678-1680) f° 6-7v, 20-20v en 44-45; 432 (1681-85) f° 7-8v, 32-37v, 58-61v, 60-67, 70-72v, 98-103v en 135-136; 433 (1686-1690) f° 1-9, 59v-60v en 126v-127).

32 DUVERGER, dl. 11, p. 569 (SAA, Notaris G. Casens 433 (1686-1690) f° 82-103), met citaat van alle kunstwerken aangetroffen in de diverse kamers.

[woonplaats] *Lombaerdevest Blauw Lelie*. Jong overleden gezien zijn voornaam gegeven werd aan een volgend kind van zijn vader.

Hij had uit het tweede huwelijk:

3. **Sara**. Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 7 oktober 1635: *Sara* [k.v.] *Alexander Voet & Sara van(de) Steen* (P: A... vande Steen, M: *Levina Voet*) [woonplaats] *Lombaerdevest*. Zij huwde te Antwerpen O.L. Vrouw op 24 november 1665 met Gaspar HUYBRECHTS: *Gaspar Huijbrechts & Sara Voet disp. 2 proclam. (testes: Alexander Voet, Franciscus Huijbrechts)*. Hij was weduwnaar van Anna van Aldenhoven. Hij overleed op 4 februari 1684, zes kinderen nalatend³³. Haar vader had bepaald dat zijn bezittingen na zijn overlijden, na het vruchtgebruik door de kinderen Alexander, Catharina, Suzanna en Anna, in volle eigendom zouden gaan naar haar (en haar kinderen) en haar zuster Elizabeth.³⁴ Sara overleed voor 30 oktober 1690, datum van het maken van een uittreksel uit de staat van goederen van het sterfhuis van haar vader en waar ze niet meer als nagelaten kind wordt vermeld.³⁵

Gaspar Huybrechts (1619-1684) was een uitgever van prenten, onder andere van prenten gegraveerd door Alexander Voet de jonge. Na zijn dood gaf zijn weduwe werk van hem uit onder de naam *vidua Gaspard Huberti*.³⁶

4. **Alexander** (bijgenaamd de *Jonge*). Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 27 juni 1637: *Alexander* [k.v.] *Alexander Voet & Sara vande Steen* (P: *Jacques Voet*, M: *Sara vande Steen*).³⁷

Hij huwde op 14 januari 1663 met Joanna Maria VAN LEEST. Misschien behoorde zijn echtgenote tot dezelfde familie van Leest, waartoe Antoon van Leest (Antwerpen, ca 1545 – Antwerpen ca 1586-92), prentkunstenaar, tekenaar en uitgever behoorde en waarvan we in de 17de eeuw te Amsterdam en Dordrecht, diverse leden, ingeweken uit Antwerpen terugvinden als kaartmakers of schilder.

De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem als zijn vader, een beroemd graveur en kinderloos overleden. Andere broers en zusters en zijn echtgenote of verdere afstamming worden niet gegeven.

Hij was prentkunstenaar en uitgever vooral van christelijke religieuze voorstellingen (devotieprenten). Waarschijnlijk had hij, zoals zijn vader meerdere graveurs in dienst. Hij werkte in Rome (1661), Antwerpen, 1662-1664 (hij werd toegelaten tot het gilde in 1662), in Gent (1665-1689) en terug in Antwerpen vanaf 1681.³⁸

De kruisiging van Andreas, prent gegraveerd door Alexander (II) Voet naar een schilderij van Peter Paul Rubens, 580 x 468 mm (onderaan rechts: Alex Voet Iunior sculp. et excud. Antwerpie) (Amsterdam, Rijksmuseum)

We vinden zijn handtekening in een akte van 2 november 1689 te Antwerpen, waarin hij genoemd wordt *Alexander Voet Alexanders sone wijlen, daer moeder aff was Sara vanden Steen ...*:

Zijn echtgenote overleed voor 30 oktober 1690.³⁹ Hij overleed tussen 1693 en 1705.⁴⁰

33 DUVERGER, dl. 11, p. 249, die de zes kinderen Huijbrechts vermeldt.

34 DUVERGER, dl. 11, p. 569.

35 DUVERGER, dl. 12, p. 58.

36 Zie Rijksbureau voor Kunsthistorische informatie - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (hierna afgekort: RKD): Antwerpen, 1675: portret van Johannes Antonius Tucher (die ook door hem opgedragen werd). Rechts onderaan: *Alex. Voet iunior sculp.* Antwerpen, ts 1661-1684: portret van Hendrik van Halmale, links onderaan: *Alex. Voet iunior sculp.* Antwerpen, ts 1675-1684: portret van paus Innocentius III, rechts onderaan: *Alx. Voet Junior sculp.* DUVERGER, dl. 11 (2001), p. 187, nr. 3594; (red. D. DE HOOP SCHEFFER) F.W.H. HOLLSTEIN, *Hollstein's ...* vol. 42 (1993), pp. 49-76.

37 Zie ook: SAA, notaris Gerard Casens, nr. 433 (1686-1690), jaar 1689, f° 121: *Compareerde Alexander Voet Alexanders sone wijlen daer moeder aff was Sara vanden Steen mij notaeris bekend, ...*

38 RKD, Den Haag; A.D. DE VRIES, 'Biografische aantekeningen betreffende voornamelijk Amsterdamsche schilders, plaatsnijders, enz. en hunne verwanten', in: *Oud Holland. Nieuwe bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlandsche Kunst, Letterkunde, Nijverheid, enz...*, 3 (1885), pp. 157-158.

39 DUVERGER, dl. 12, p. 58: op die datum werd een uittreksel uit de staat van goed van Alexander I Voet, aan o.a. zijn zoon Alexander II overgemaakt en aan Isabella (Elizabeth) Voet als voogdes over de kinderen van Alexander II Voet.

40 Volgens Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie.

Handtekening van Alexander Voet de jonge, 2 november 1689 (SAA, notaris Gerard Casens, nr. 433, 1869 f° 121)

Zij hadden volgende kinderen:

- a. **Joanna Maria.** Gedoopt te Antwerpen O.L.Vrouw op 4 (of 7) oktober 1663: *parentes Alexander Voet & Joanna Maria Lust, infans: Joanna Maria* (susceptores: P: Alexander Voet senior, M: Judith Buysens).
- b. **Teresa.** Gedoopt te Antwerpen O.L.Vrouw op 10 november 1664: *parentes Alexander Voet & Joanna Maria Lust, infans: Teresa* (susceptores: P. Gaspar Gerssens, M: Sara vanden Steen)
5. **Catharina.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 14 februari 1639: *Catharina* [k.v.] *Alexander Voet & Sara van(de) Steen* (P: Nicolaus van(de) Steen, M: Maria Walewyns). Zij huwde te Antwerpen, O.L.Vrouw zuid op 9 december 1662 met Joannes Ludovicus GEERARDTS: *Joannes Ludovicus Geerardts & Catharina Voet* (testes: Matthias Boel, Joannes de Gelle) *dis. 3 procl. et temp. cl.* Op 19 november 1689 woonden zij mogelijk te Wachtebeke.⁴¹
6. **Susanna.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 14 november 1640: *Susanna* [k.v.] *Alexander Voet & Sara van(de) Steen* (P: Antonius van(de) Steen, M: Susanna Smits). Zij leefde nog op 27 april 1690, ongehuwd maar meerderjarig, en op 30 oktober 1690.⁴²
7. **Anna.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 6 september 1642: *Anna* [k.v.] *Alexander Voet & Sara van(de) Steen* (P: Antonius van(de) Steen, M: Barbara Voet). Zij huwde Martinus CALLIET.⁴³ Zij leefde nog op 30 oktober 1690.⁴⁴
8. **Lucretia Theresia.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 29 augustus 1644: *Lucretia Teresa* [k.v.] *Alexander Voet & Sara vande Steen* (P: Antonius vande Steen, M: Susanna Gheutiers). Zij leefde nog toen haar moeder in oktober 1678 overleed want ze wordt nog vermeld onder haar nagelaten kinderen. Op 27 april 1690, bij het maken van een uittreksel uit de staat van goederen van het sterfhuis van haar moeder is zij echter al overleden, een weduwnaar Edmundus DE TROHY, licentiaat in de medicijnen nagelatend.⁴⁵
9. **Elisabeth.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 15 december 1646: *parentes: Alexander Voet & Sara vander Steene, infans Elisabeth* (susceptores P: Nicolaus Lauwers, M: Josina Huijbrechts). Jong overleden gezien haar voornaam gegeven werd aan een volgend kind.
10. **Elisabeth** (ook Isabella genoemd, wat dezelfde voornaam is). Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 11 december 1647: *parentes Alexander Voet & Sara vanden Steene, infans Elisabeth* (susceptores: P: Jacobus Voet, M: Elisabeth van Iperen).

In haar vaders testament van 9 januari 1688 werd zij aangeduid als voogdes waarbij noch aan haar noch aan haar zus Suzanna onkosten mochten aangerekend worden. Op 29 juni 1688 maakte zij zelf een testament op waarbij zij alles aan haar vader schenkt (zij was dus allicht niet gehuwd en inwonend bij haar vader) en bepaalt dat na zijn dood de erfenis in vijf gelijke delen naar haar nichten moet overgaan.⁴⁶ Haar vader had bepaald dat na zijn overlijden zijn bezittingen, na het vruchtgebruik door de kinderen Alexander, Catharina, Suzanna en Anna, in volle eigendom zouden gaan naar haar en haar zuster Sara (en haar kinderen).⁴⁷ Zij leefde nog op 27 april 1690, ongehuwd maar meerderjarig, en op 30 oktober 1690.⁴⁸
11. **Petrus.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 14 februari 1650: *parentes: Alexander Voet & Sara vanden Steene, infans Petrus* (susceptores: P: Petrus Pierart, M: Anna Librechts). Allicht jong, ongehuwd of zonder nakomelingen overleden voor oktober 1689 want ze wordt niet meer vermeld onder de kinderen nagelaten door Alexander I Voet in diens inventaris van nagelaten goederen.
12. **Antonius.** Gedoopt te Antwerpen O.L. Vrouw op 1 december 1652: *parentes: Alexander Voet & Sara vander Steene, infans: Antonius* (susceptores: P. Theodorus van Meerlen, M: Maria Woutier). Allicht jong, ongehuwd of zonder nakomelingen overleden voor oktober 1689 want ze wordt niet meer vermeld onder de kinderen nagelaten door Alexander I Voet in diens inventaris van nagelaten goederen.

41 DUVERGER, dl. 12, pp. 22-23: Catharina kreeg op die datum een procuratie van haar echtgenoot, opgemaakt door een notaris te Wachtebeke.

42 DUVERGER, dl. 12, pp. 22 en 58.

43 DUVERGER, dl. 11, p. 327: haar vader vermeldt hen op 12 juli 1685 als *Jouffrouwe Anna Voet ende Martinus Calliet haeren manne ...*, ook dl. 12, p. 22.

44 DUVERGER, dl. 12, p. 58.

45 DUVERGER, dl. 12, p. 22.

46 DUVERGER, dl. 11, p. 144 noot 1 (SAA, Notaris G. Casens 433 (1686-1690), f° 58-59).

47 DUVERGER, dl. 11, p. 569.

48 DUVERGER, dl. 12, pp. 22 en 58.

VIII.quater. – ELIAS VOET (zoon van VII.bis. - JACOB en Kathelijne van Wymeersch).

De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren te Antwerpen tussen 1582 en 1585, de *gen. C.J. Polvliet* noemt hem geboren (hij bedoelt allicht 'gedoopt') te Antwerpen op 20 oktober 1589.

We vinden in het doopregister van Antwerpen St.-Joris op 20 oktober 1589 de gelijktijdige doop van twee kinderen Elias en Pieter als kinderen van Jacob Voet en Catharina (geen familienaam vermeld), met als doopheffers twee peters: Jacobus Goethals en Gheerart Van Hilderin.. maar geen meters.

20 oktober 1589 is slechts vier maand na 20 juni 1589, datum waarop in dezelfde kerk een ander kind (Reynier) van dezelfde ouders werd gedoopt. Dus kan ten minste één van die twee doopceremonies (20 juni of 20 oktober) niet kort na de bevalling van de moeder plaats hebben gehad, want daarvoor zou er minstens 9 maanden of langer moeten tussen zijn. Vermoedelijk is Reynier wel kort na de bevalling gedoopt en zijn Elias en Pieter geboren in de periode dat de Antwerpse St.-Joriskerk voor de katholieken gesloten was⁴⁹, en zijn ze (jaren) later alsnog en gelijktijdig in de St.-Joriskerk gedoopt.⁵⁰

De *gen. C.J. Polvliet* en *A.A. Vorsterman v. O.* noemen hem gehuwd op 16 juli 1610 met Elisabeth VAN DE WALLE, die de *gen. C.J. Polvliet* geboren noemt te Antwerpen in 1588 en *A.A. Vorsterman v. O.* een dochter van Abraham en Maria van Caloen. (De *gen. A.E. Hellin* plaatst het huwelijk in 1636, maar dit is natuurlijk strijdig met de ge-

boortegegevens van hun kinderen. De *gen. Archief Leiden* noemt hem gehuwd 16 juli (zonder jaartal) en zijn echtgenote geboren te Antwerpen 20 oktober 1599, wat allicht een schrijffout is voor 1588.)

Op 31 oktober 1637 gaf hij machtiging aan zijn kozijn VIII. - Antoon [V] Voet en aan zijn schoonbroer meester Antonius Anselmo om in zijn naam op te treden in de afwikkeling van de erfenis van Karel, zoon van hun kozijn Daniël Voet (zie hoger).

Hij zou schilder geweest zijn, maar over zijn productie is verder niets bekend.⁵¹ Mogelijk was hij enkel amateur-schilder of gewoon een kunstminnaar. Een Elias Voet vonden we wel vermeld in de rekeningen van de ontvangsten van de deken van de Antwerpse St.-Lucasgilde. (dit gilde verenigde schilders, lijstmakers, goudslagers, beeldsnijders, boekbinders, plaatsnijders, huisschilders, beeldmakers, glazenmakers, boekverkoopers, verlichters en *afsetters* (inkleurders)).⁵²

In de rekening 1622-1623 bij de ontvangsten onder de rubrieken '*Anderen ontfanck van de volle meesters*' en '*Meesterssonen ende die metten wyn syn vry gheworden*' vonden we resp.: *Elias Vout* [Voet], *liefhebber gl. 26* en *Elias Voet (liefhebber), over wijngelt: gl. 12.*

Aan het eind van de rekening 1652-1653 onder de rubriek '*Hier volghen de naervolghende personen die overleden syn ende niet betaelt en syn*' vinden we ook: ... *De vrouw van Elias Voet (liefhebber), ... Elias Voet (liefhebber), ...* Hiermee wordt bedoeld dat hun doodschuld (nog) niet betaald was. Een *doodschuld* was een bedrag dat leden bij hun toetreding tot het gilde beloofden te betalen na hun overlijden (uiteraard dan door hun erfgenamen).

Zij moeten dus beiden overleden zijn in de tijdspanne van die rekening die liep van 18 september 1652 tot 17 september 1653. De *gen. Archief Leiden* noemt hen begraven bij zijn vader in de St.-Joriskerk.

Opmerking: we vinden in de periode tweede helft 1611 tot het eind 1616, d.i. de eerste 6,5 jaren van hun huwelijk, geen dopen van kinderen van het echtpaar Voet – Vande Walle in de doopregisters van Antwerpen, St.-Joris, hoewel daar genoeg tijdruimte is voor twee of zelfs drie kinderen, waarvan Philips (hieronder) er één kan zijn. In elk van de jaren 1617, 1618 en 1619 daarentegen werd er wel een kind in het gezin geboren (daarna wordt de frequentie iets lager). Aan het tempo van 1617-1619 zouden er zelfs 3 of 4 of 5 kinderen kunnen geboren zijn in de periode 1611-1616. Gezien we Elias Voet en Elizabeth Vande Walle ook niet in de huwelijksregisters van die parochie terugvinden, vermoeden we dat zij eerst op een andere plaats woonden (op haar

49 Nadat eind 1577 in Antwerpen een sterk calvinistisch bewind aan de macht gekomen was, werd na 29 oktober 1578 de St.-Joriskerk door een muur gescheiden in twee delen: het hoogkoor en de kruisbeuk voor de katholieke eredienst, de benedenkerk voor de Lutheranen. Op 12 juni 1579 werd de pastoor van Sint-Joris uit de stad gebannen op verdenking van zich niet te conformeren met de Unie van Utrecht (een verbond van Nederlandse gewesten met als doel het uitdrijven van de Spanjaarden). Op 14 maart 1582 werd koor en dwarsbeuk aan de Waalse kerk afgestaan en de katholieken er uit gebannen. Na een beleg van een jaar, begonnen op 3 juli 1584, veroverde de nieuwe landvoogd Alexander Farnese in de zomer van 1585 Antwerpen terug op de Hervormden. Op 27 augustus 1585 trok hij Antwerpen triomfantelijk binnen via de St.-Jorispoort na de overgaveovereenkomst van 17 augustus. Onmiddellijk daarna werden de kerken terug opengesteld voor de katholieke eredienst. Het doopregister van de Antwerpse St.-Joriskerk 1585-1604 vangt op 24 september 1585 aan met op de eerste folio de openingszin: *Int jaer ons heere als men schreef anno 1585 den XXIIJsten septeembre seijn dese kinderen ghedoopt in S Joris kercke.*

50 Voor het jaar 1589 zijn er op 488 doopinschrijvingen, liefst 38 voor twee kinderen tegelijk, 7 voor drie tegelijk en één voor vier tegelijk, wat een veel hogere frequentie is dan de natuurlijke frequentie waarmee tweelingen, drielingen en vierlingen geboren worden. Er zijn ook steeds minstens 4, soms 6 peters en meters. Het moet dus gaan om latere, gelijktijdige dopen van, op verschillende tijdstippen geboren kinderen. Vooral in de zomer van dat jaar zijn er erg veel meervoudige dopen. Voor de vorige jaren zijn de cijfers: 1586: 5, 0, 0; 1587: 4, 1, 0; 1588: 13, 2, 1. Vanaf 1590 werden weer veel minder meervoudige dopen uitgevoerd, maar toen werd op 5 april wel een échte drieling geboren want de pastoor noteerde erbij: *dese kinderen sijn van eender draght.*

51 Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD), Den Haag.

52 PH. ROMBOUTS & TH. VAN LERIUS, *De liggeren en andere historische archieven der Antwerpsche Sint Lucasgilde*, Den Haag, 2 dln. 1864 en 1871, I, p. 586 en 588, II, p. 246.

parochie?) en dat daar hun eerste kinderen geboren werden en dat ze pas ca. 1617 gingen wonen in zijn geboorteparochie We zochten daarom in de indexen op de huwelijken in Antwerpen, St.-Andries en St.-Jacob (de naburige parochies), Antwerpen O.L. Vrouw Noord en Zuid en St.-Walburga maar konden geen huwelijk van dit echtpaar vinden.

Zij hadden volgende kinderen⁵³:

1. **Philips.** De *gen. Archief Leiden* noemt hem: *capitein*. De *gen. B. v.d. Straeten* en *A.E. Hellin* preciseren nog: kapitein van de cavalerie (in Italië). De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem kapitein in Spaanse dienst en overleden op 21-jarige leeftijd in Mortara. Mortara is een stad in de Noord-Italiaanse provincie Pavia (regio Lombardije).
2. **Maria.** Zij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 10 december 1617: *Maria* [k.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Walle* (P: *Abraham van(de) Walle*, M: *Maria vander Steynen*).

De *gen. B. v.d. Straeten*, *Archief Leiden* en *A.E. Hellin* noemen haar gehuwd met don Carlos DE BESANA, *Milanees*. *A.A. Vorsterman v. O.* noemt hen zelfs gehuwd te Milaan, maar dit klopt niet: zij huwden kerkelijk te Antwerpen St.-Joris op 7 maart 1637: *D(omine) Carolus Besane & Maria Voet* [getuigen] *D(ominus) Philippus Besane, Elias Voet*.

De *gen. B. v.d. Straeten*, *Archief Leiden* en *A.A. Vorsterman v. O.* noemen hem kapitein van kurassiers in het Spaanse leger (kurassiers zijn zwaar bewapende cavalerie-soldaten te paard die een borstharnas droegen, *kuras* genoemd). De *gen. B. v.d. Straeten* preciseert zijn familiewapen: *doorsneden: in het hoofd: in zilver een adelaar⁵⁴ van sabel, in de voet: in zilver een toren [chateau] van keel, vergezeld van twee benen van sabel, de voeten toegewend*. Dit wapen is gekend in het repertorium van Rietstap bij een familienaam *Besana-Marini* te Milaan (alleen is het veld van het schildhoofd daar goud).

Zij waren allicht overleden en ook zonder nakomelingen of zonder nog in leven zijnde nakomelingen op het ogenblik van een notariële akte van Utrecht, 19 november 1700 (zie verder) waarin de erfenis van Cornelia Voet werd verdeeld gezien daar van hen noch van kinderen van hen sprake is.

3. **Elizabeth.** Zij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 28 oktober 1618: *Elizabeth* [k.v.]

Elias Voet & Elizabeth vanden Walle (P: *Abraham Verspreet, Marie de Calomme*).

Vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten*. De *gen. Archief Leiden* noemt haar zonder kinderen overleden, de *gen. A.E. Hellin* ongehuwd overleden. Onvermeld in de *gen. C.J. Polvliet* en *A.A. Vorsterman v. O.*

4. **Feliciana.** Zij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 5 november 1619: *Felicia* [k.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Walle* (P: *Peeter Voet* (wellicht broer van de vader), M: *Sara van(de) Walle*).

De *gen. C.J. Polvliet* vermeldt deze persoon verkeerdelijk als *Feliciaan*. De *gen. B. v.d. Straeten* noemt deze persoon correct *Feliciana* (zonder verdere inlichtingen). Onvermeld bij *A.E. Hellin* en *A.A. Vorsterman v. O.* Het gaat wel zeker om een *Feliciana*. Zij wordt immers tante genoemd van Aletta Maria Voet, dochter van Karel in de erfenisverdeling van diens zuster Cornelia in de notarisakte van 18 november 1700 te Utrecht (zie hierna bij Cornelia).

Zij overleed na 29 september 1689 en voor 24 maart 1700 (erfgename van haar broer Jacob Ferdinand en zelf erflaatster aan haar zuster Cornelia). De *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* vermelden: overleden te Milaan in 1693.

5. **Suzanna.** Zij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 16 augustus 1621: *Susanna* [k.v.] *Elias Voet & Elisabeth vanden Walle* (P: *Antonius Anselmo* (wellicht schoonbroer van de vader), M: *Susanna vanden Walle*).

De *gen. C.J. Polvliet* vermeldt haar als religieuze te Mechelen, de *gen. B. v.d. Straeten* en *Archief Leiden* preciseren nog: kanunnikes van Leliëndale. Leliëndaal te Mechelen was een klooster van Norbertinessen (Premonstratenzerinnen) die zich in 1602 te Mechelen vestigden in de Bruul. Onvermeld bij *A.E. Hellin* en *A.A. Vorsterman v. O.*

6. **Lucretia.** Zij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 20 maart 1623: *Lucretia* [k.v.] *Elias Voet & Elisabeth vander Walle* (P: *Ian Coomans*, M: *Elisabeth vander Noot*).⁵⁵

Zij huwde op 7 maart 1651 te Antwerpen St.-Joris met Johannes Pieter VAN WESEL: 7 *Marty, Soll (?) premissis disp ...(?) Jo(ann)es Petrus de Wesel & Lucretia Voet, testibus Elias Voet, Liber-tus Hentters*.

53 Tijdstippen van overlijden van deze kinderen zijn nauwelijks op te sporen te Antwerpen: de begraafakten voor zeven Antwerpse parochies zijn uiterst onvolledig bewaard.

54 Hij preciseert: *Aigle éployé*: adelaar met uitgespreide vleugels, maar dit is de standaard voorstelling in de heraldiek.

55 Haar doopakte werd over het hoofd gezien bij het maken van de naamindexen in de 19de eeuw (allicht omdat de samensteller na het noteren van een *Catharina Voets*, d.v. Hans en Mayken van Lieveren, gedoopt daags ervoor op 19 maart, per abuis de volgende dopeling van de naam Voet oversloeg ...).

De *gen. C.J. Polvliet* vermeldt haar ook als gehuwd met Johan Pieter van Wesel, de *gen. B. v.d. Straeten* preciseert nog nader: gehuwd op 8 maart 1651 met Jan Pieter van Wesel, advocaat te Antwerpen (wapen: *in zilver 3 kepers van keel*). De *gen. Archief Leiden* geeft als huwelijksdatum 8 maart 1658 (schrijffout in het jaartal). A.E. Hellin noemt haar *Juliana* en gehuwd in 1650 (schrijffout?) met Jan Pieter van Wesel.

Zij waren allicht overleden en ook zonder nakomelingen of zonder nog in leven zijnde nakomelingen op het ogenblik van een notariële akte van Utrecht, 19 november 1700 (zie verder), waarin de erfenis van Cornelia Voet werd verdeeld en waar noch van hen noch van kinderen van hen sprake is. De *gen. Archief Leiden* noemt hem overleden in 1679 en met zijn vrouw begraven te Antwerpen St.-Joris.

7. **Jacobus Elias.** Hij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 15 augustus 1624: *Jacobus Elias* [k.v.] *Elias Voet & Elisabeth vanden Walle* (P: *Philippe Georgi de Witte*, M: *Adriana Voets* (wellicht zuster van de vader)). Zeker jong overleden gezien zijn beide voornamen gegeven werden aan een volgend kind.

Vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten, Archief Leiden, C.J. Polvliet* en A.E. Hellin (als Jacques) als ongehuwd of zonder kinderen overleden. Onvermeld bij A.A. Vorsterman v. O.

8. **Balthazar.** Hij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 4 april 1626: *Balthazar* [k.v.] *Elias Voet & Elisabeth vande Walle* (P: *D. Joannes de la Motte in naem Reijnier Voet* (een oom van de vader), M: *Anna van Laer*).

Vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten, Archief Leiden, C.J. Polvliet* en A.E. Hellin als ongehuwd of zonder kinderen overleden. Onvermeld bij A.A. Vorsterman v. O.

9. **Jan Baptist.** Hij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 15 juni 1628: *Jo(ann)es Baptista* [k.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Walle* (P: *Jo(ann)es Baptista Hertsen*, M: *Sara van(de) Walle*).

Vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten, Archief Leiden, C.J. Polvliet* en A.E. Hellin als ongehuwd of zonder kinderen overleden. Onvermeld bij A.A. Vorsterman v. O.

10. **Cornelia.** Zij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 19 november 1629: *Cornelia* [k.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Walle* (P: *Abraham van de Walle*, M: *Cornelia Peeters*). De *gen. Archief Leiden, C.J. Polvliet* en A.A. Vorsterman v. O. noemen haar geboren te Antwerpen op 19 november 1629. Zij is onvermeld bij A.E. Hellin en B. v.d. Straeten.

Samen met haar broer Jacob Ferdinand was ze op 16 januari 1689 aanwezig op een huwelijk te Parijs.⁵⁶ De *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* noemen haar overleden in 1700, de *gen. A.A. Vorsterman v. O.* ongehuwd overleden te Antwerpen op 24 april 1700.

Zij had haar testament opgemaakt voor notaris Jan Andreas Lodewijckx te Antwerpen op 26 juli 1698. In haar erfenis liet zij ook drie renten na, twee van elk op een kapitaal van 300 pond aan de penning 18, geconstitueerd resp. op 19 februari 1684 en 17 oktober 1684 ten laste van de *Aydes et Gabelles de France* en een derde rente ten laste van de *Clergé de France*⁵⁷ op een kapitaal van 600 pond aan de penning 22, geconstitueerd op 5 april 1686.

In een notarisakte verleden te Utrecht op 19 november 1700⁵⁸ werd een 'procureur' (volmacht-

56 F. PETRUCCI, *Ferdinand Voet (1639-1689) ditte Ferdinando di'Ritratti*, Rome, 2005, p. 330.

57 Zie verder De *Aydes et Gabelle de France* was een koninklijke indirecte belasting op het zout. Deze had een Romeinse oorsprong en werd in Frankrijk tijdens de middeleeuwen terug ingevoerd. De inning van de belasting werd verpacht aan particulieren maar Colbert centraliseerde de inning in één enkele financiële instelling voor een maximaal rendement. Deze zoutbelasting bleef bestaan tot 1945. Privépersonen konden ook een kapitaal beleggen bij deze instelling waarvoor ze dan in ruil een jaarlijkse rente ontvingen die uit de geïnde belastingen werd betaald. De *Clergé de France* was allicht ook een financiële instelling, hier van de kerkelijke overheid voor de verwerving van sommen t.b.v. de uitbouw van katholieke missies in het buitenland.

58 SA Utrecht, Notarissen stad Utrecht 1560-1905, inv.nr. U134a001, akte nr. 68 (d.d. 19 nov. 1700) van notaris Jacques van Broeckhuysen. Dit is de tekst van de akte: *Par devant moy Jaques Broeckhuysen notaire publicq, demeurant en la ville de Utrecht et temoins sous nommés, fut present: le sieur Jean Charles vander Muelen, seigneur de Blijenberch, demeurant ordinairement dans cette ville d'Utrecht, au nom et comme tuteur de son fils Guillaume Charles vander Muelen, fils mineur de lui et seul et unique heritier de feu dame Alette Marie Voet, sa mere. Laquelle, par representation de deffunt Charles Voet, son pere, estoit heritier, scavoir pour un sixieme et un quart de deffunct sieur Jaques Ferdinand Voet, son oncle, vivant peintre de sa Majesté très chrétienne, pour un pareil sixiesme et un tiers des quatre quints de deffunte damoiselle Felicienne Voet, sa tante, decedée fille majeure, la quel estoit de son chef heritiere pour un quart du dit sieur Jaques Ferdinand Voet, son frere et enfin la dite deffunte Aletta Marie Voet estoit encores heritiere pour un cinquieme de deffunt Charles Elias Voet, son frère, lequel estoit ainsy qu'elle heritier pour un sixieme et un quart dudit feu sieur Jaques Ferdinand Voet, son oncle et pour un pareil sixieme et un tiers des quatre quints de propres de la dite feuee damoiselle Felicienne Voet, sa tante, decedée fille majeure, et encore le dit mineur de son chef heritier pour un dixieme de deffunte damoiselle Cornelia Voet, sa grande tante, decedée fille majeure au moyen du rappel qu'elle en a faite par son testament, receu par Jean Andre Lodewijckx, notaire public a Anvers, presens temoins le vingt six juillet mil six cent quatre vingt dixhuit, laquelle deffunte damoiselle Cornelia Voet estoit heritiere pour un quart dudit feu sieur Jaques Ferdinand Voet, son frere et pour un tiers de quatre quints des propres de la dite Felicienne Voet, sa soeur. Le quel sieur vander Muelen en la dite qualtié a fait et constitué son procureur general et special le sieur Jacques le Couteul et comp., porteur de la presente. Auquel il donne pouvoir de pour lui, au dit nom recevoir de Monsieur le Garde de Tresor Royal en lacquit de sa Majesté très Chrétienne et de Messieurs du Clergé de France le remboursement et rachapt des portions qui appartiennent audit mineur es dittes qualités en six cent livres de rente, constitués en*

drager) aangesteld m.b.t. de afwikkeling van haar testament. Aletta Marie Voet, een dochter van hun beider broer Karel Voet was ook kort tevoren overleden op 14 januari 1700, haar echtgenoot Jan Carel vander Muelen achterlatend met een zoontje Willem Karel vander Muelen. De weduwnaar gaf in deze akte procuratie aan een Parijzenaar Jacques le Coutel om renten te innen in Frankrijk, in naam en als voogd van zijn zoon Willem Karel en waarin zijn overleden echtgenote medeërfgename was. In de akte worden Feliciana Voet en Cornelia Voet als tantes vermeld, Karel Voet als haar vader, Karel Ferdinand Voet als haar oom (*deffunct sieur Jaques Ferdinand Voet son oncle vivant peintre de sa Majesté très chrétienne*) en Karel Elias Voet als haar broer.

11. KAREL (geb. 19 febr. 1631). Zie verder onder IX.ter.

12. Jacobus Elias. Hij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 3 augustus 1632: *Jacobus Elias* [k.v.] *Elias Voet & Elizabetha van(de) Walle* (P: Abraham van(de) Walle, M: Rebecca van(de) Walle).

Vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten, Archief Leiden, C.J. Polvliet* en *A.E. Hellin* als ongehuwd of zonder kinderen overleden. Onvermeld bij *A.A. Vorsterman v. O.*

13. Joannes Antonius. Hij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 5 oktober 1633: *Joannes Anthoni* [k.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Walle* (P: Anthonius Dandeleu, M: Catharina van Blyenberg).

Enkel vermeld bij resp. *B. v.d. Straeten* (Jan Antonius), *Archief Leiden* en *A.E. Hellin* (Antonius), die hem jong overleden noemen.

14. JOHAN GABRIEL VOET (geb. 8 maart 1635). Zie verder onder IX. quater.

15. Jacob Ferdinand. Hij werd gedoopt te Antwerpen St.-Joris op 14 maart 1639: *Jacobus Ferdinandus* [z.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Wal-*

le (P: *Joannes Bollaert nomine Jacobi Fratus, M: Maria Voet* (wellicht oudste zuster van de boreling)).

De *gen. Archief Leiden* (ca. 1800) en de *gen. C.J. Polvliet* (1887) vermelden hem als overleden te Parijs in 1689.

Jacob Ferdinand Voet, zelfportret, ca. 1665-1670 (olie op doek, 71 x 65 cm, Galleria degli Uffizi, Firenze (It.))

Hij was schilder, tekenaar en miniatuurschilder en hoewel hij ook historische taferelen en landschappen geschilderd heeft was hij toch vooral bedrijvig als portretschilder.⁵⁹ Hij werkte in Rome, Milaan, Firenze, Turijn en Parijs. Hij verliet Antwerpen en trok in of voor 1663 naar Rome waar hij lid werd van de *Bentveughels* (= 'de bende vogels'), een broederschap van meestal Noord-Nederlandse en Vlaamse kunstenaars in Rome (schilders, etsers, beeldhouwers en dichters). Deze broederschap bestond gedurende de

deux parties sur le Aydes et Gabelles de France, de trois cent livre de rente chacune et au denier dixhuit, l'une de dixneuf febvrier mil six cent quatre vingt quatre, et l'autre le dixhuit octobre au dit an mil six cent quatre vingt quatre. Et en six cent livres de rente deus par messieurs du Clergé de France et constitues pour les missions dudit Clergé le cinq avril mil six cent quatre vingt six. Comme ausy recevoir les arrierages qui restent deus et echeus des dites trois parties de rente du receu en donner les quittances et decharges valables, coniointement avec les autres proprietaires des dites trois parties de rente consentir que les grosses, minutte et quitances de finances des dites constitutions soient dechargés, ensemble toutes autres pieces necessaires, et generalement faire tout ce qu'au fu.. et, cy dessus sera requis et necessaire promettant le dit sieur constituant au dit nom avoir le tout pour agreable sous l'obligation de ses biens. Fait et passé à Utrecht, presens Tobie Reets et Herman Matthieu van Gulpen comme temoins dignes de foi, ce dix neuf du mois de novembre mil sept cent. [getekend] J.Ch. van der Muelen, Tobias Reetz, Herman Matthu van Gulpe, J. V. Broeckhuijsen nots.

⁵⁹ Bibliografie vermeld door Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, Den Haag (sinds 2000): M. Pizzo, 'Il soggiorno lombardo di Jacob Ferdinand Voet, pittore fiammingo', in: *Arte Lombarda*, 129 (2000) 2, pp. 44-47 (periode 1678-1682); C. GEDDO, 'New light on the career of Jacob-Ferdinand Voet', in: *The Burlington Magazine*, Vol. 143 No. 1176, (2001) pp. 138-144; F. PETRUCCI, "'Esprit français et technique italienne". La période française de Jacob Ferdinand Voet: 1685-1689', in: *Revue de l'Art*, 132 (2001), no. 2, pp. 67-75; F. PETRUCCI, 'Ferdinand Voet e le "Belle"', in: C. BENOCCHI, T. DI CARPEGNA FALCONIERI, *Le Belle. Ritratti di Dame del seicento e del settecento nelle residenze feudali del Lazio*, Rome, 2004, pp. 59-65; F. PETRUCCI, *Ferdinand Voet (1639-1689) ditte Ferdinando di Ritratti*, Rome, 2005; G. M.C. JANSSEN, 'Ferdinand Voet and Coenraad Ruysch', in: *The Burlington Magazine*, Vol. 153 No. 1295, (2011), pp. 92-95. Voor een zelfportret zie: www.hadrianus.it/people/jacob-ferdinand-voet, voor andere portretten door hem geschilderd, zie: commons.wikimedia.org/wiki/Category:Jacob_Ferdinand_Voet; www.the-athenaeum.org/art/list.php?m=a&s=tu&aid=7255; www.palazzochigiariccia.it/pubblicazioni.htm, n° 6. Ferdinand Voet.

Enkele portretten representatief voor Jacob Ferdinand Voets klantenkring: koningin Christina van Zweden, ca. 1670-75, kardinaal Francesco Neri, 1673, Philippe, hertog van Vendôme (1655-1727), Maria Mancini (1639-1715) ⁶²

jaren 1620-1720 en werd ook wel de *Schilders-bent*⁶⁰ ('schilderskliek') genoemd. Hij woonde in 1663 eerst met Cornelis Bloemaert in Rome op de via Capo le Case in het *Palazzo Giustiniani*.

Zijn vaardigheid in het portretschilderen was erg in trek aan het hof van de paus en bij de Romeinse aristocratie. Zo schilderde hij het portret van Christina, koningin van Zweden die dan in Rome verbleef en die ook optrad als zijn beschermvrouw.⁶¹ In 1671-72 kreeg hij een bestelling van een kardinaal voor minstens 20 portretten van prominente jonge vrouwen uit de Romeinse kringen. Ook veel Europese bezoekers van Rome bestelden een portret bij hem.

In 1678 werd hij op last van de conservatieve Paus Innocentius XI in 1678 uit Rome verbannen (29 januari) wegens zijn portretten van gedecolleteerde vrouwen. In 1679 was hij wel terug in Rome maar allicht maar kortstondig. Hij moest nieuwe klantenkringen zien te vinden buiten de stad van de Paus. Gedurende het jaar 1680 was hij in Milaan, hetzij omdat hij daar familie had (zie verder), hetzij door de steun van de invloedrijke familie Parravicini waarvoor hij eerder al had gewerkt en die over en weer tussen Milaan en Rome bewoog. In Milaan had hij een huis met tuin gekocht in de wijk Borgo di Porta Vigentina in de San Calimero parochie van een zekere Pietro Giuseppe Besana [een verwante van de echtgenoot van zijn zuster Maria, Carlos de Besana?]. Maar in Milaan was er geen hofleven die een continue aanvoer aan bestellingen van portretten kon garanderen.

⁶⁰ en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Ferdinand_Voet en en.wikipedia.org/wiki/Bentvueghels.

⁶¹ Christina van Zweden (1626-1689), regeerde van 1640 tot 1654, waarna ze troonsafstand deed toen ze zich bekeerde tot het katholicisme. Daarna vertrok ze naar Rome, waar zij een van de grootste beschermvrouwen van de kunsten werd.

⁶² Christina van Zweden: olie op doek, 67,3 x 54,6 cm, Edinburgh, Scottish National Gallery; Francesco Neri: olie op doek, 130 x 92,5 cm, Christie's; Philippe, hertog van Vendôme: olie op doek, 75 x

In 1681 was hij in Firenze waar hij hoopte de plaats te kunnen innemen van de onlangs overleden Sustermans als officieel portretist aan het hof van de Medici familie. Maar dit mislukte en in 1682-1684 vond hij een plaats in het hof van Savoye in Turijn. In 1684 reisde hij vanuit Turijn met de schilder Jan van Bunnik (1654-1727, die terugkeerde naar zijn geboortestad Utrecht) via Lyon (waar Jacob van Bunnik, broer van Jan hen vervoegde) en Parijs naar Vlaanderen. Jacob Ferdinand beëindigde zijn reis in Antwerpen terwijl de broers verder doorreisden naar Utrecht. Jacob Ferdinand bleef echter niet in Antwerpen, maar mogelijk nog in 1684 maar zeker in de periode 1686-1689 was hij in Parijs.

Hij overleed daar in 1689 op 26 september in zijn huis op de Quai de Guénégaud⁶³ en werd begraven in de nabije parochiekerk van Saint-André-des-Arts⁶⁴, in aanwezigheid van Pieter van Schuppen en Gerard Edelink.⁶⁵

In zijn testament had hij zijn broer Jan Gabriël als erfgenaam aangeduid. Deze was inmiddels wel al overleden in 1681. Op 12 oktober 1689 liet de weduwe van Jan Gabriël, hun oudste zoon Jan Elias in naam van zijn vier jongere broers (een vijfde broer Jan Antonius was al overleden) bezit nemen van Jacob Ferdinands huis in Parijs en een inventaris opmaken van de inboedel en van al het goud, het zilver, de schilderijen en andere voorwerpen t.b.v. de erfenisverdeling. Notariële akten in Milaan vernoemen hem als "*Jacob Ferdinand Voet in zijn leven schilder van de Koning te Parijs*" of "*Jacob Ferdinand Voet schilder van de Christelijke Majesteit*". Hij was dus hofschilder geweest van Lodewijk XIV.⁶⁶

van ANTWERPEN naar AMSTERDAM en UTRECHT

IX.ter. – KAREL VOET (zoon van VIII.quer. – ELIAS en Elisabeth van de Walle). De *gen. C.J. Polvliet* en *A.A. Vorsterman v. O.* noemen hem geboren te Antwerpen op 19 februari 1631. We vinden inderdaad zijn doop te Antwerpen St.-Joris op 19 februari 1631: *Carolus* [k.v.] *Elias Voet & Elizabetha vande Walle* (P: *D. Carolus Stellemans*, M: *Rebecca van(de) Walle*).

Na ondertrouw te Amsterdam op 9 april 1661, huwde hij (volgens de *gen. B. v.d. Straeten*, *Archief Leiden* en *A.E. Hellin*) te Amsterdam op 10 mei 1661 met Aletta⁶⁷ Maria COIJMANS (die volgens de *gen. C.J. Polvliet* een dochter was van Jan en Sophia Trip en geboren te Amsterdam op 8 april 1641 (zelfde geboortedatum in de *gen. Archief Leiden*)). Zij werd begraven te Amsterdam, Westerkerk op 8 maart 1725.⁶⁸

Wat vooraf ging aan het huwelijk is een heel verhaal op zich, dat recent in een casus in een boek⁶⁹ beschreven werd en die we hieronder samenvatten:

Karel Voet was aanvankelijk kassier in het handelshuis Coijmans. Dit handelshuis werd, na het kort na elkaar overlijden van de broers Balthasar en Johan Coijmans geleid door Johans weduwe Sophia Trip (1625-1679) daarin bijgestaan door haar schoonzoon Johan Huydecoper (1636-1704). In deze firma genoot Karel Voet het vertrouwen van Sophia Trip maar het hoge wantrouwen van Johan Huydecoper die zich hevig aan hem ergerde omwille van de groeiende invloed die hij had op zijn schoonmoeder en ook zijn '*kostelijckheit in klederen en in beffen*'. Nadat Karel Voet haar belangrijkste medewerker in het handelsbedrijf buiten had gewerkt, zette hij in 1660 ook zijn zinnen op één van de dochters van de weduwe, de 19-jarige Aletta Coijmans.

Toen in december 1660 bekend raakte dat hij haar ten huwelijk had gevraagd was het oordeel van Johan Huydecoper en de broers van Sophia Trip vernietigend: zij verweten Voet niet alleen een lage afkomst, maar '*d'une race scabreuse*', zijn vader zetten ze weg als '*een bedrieger en vals en dobbelaer*' en ze noemden '*de reputatie van moeder en suster seer slecht*'. Hij bezat volgens hen geen rooie cent en was op de koop toe nog katholiek ook. Johan Huydecoper vergeleek Karel Voet met het paard van Troje ... Hij en de broers Trip besloten gerechtelijke stappen te ondernemen in een poging om het huwelijk te verhinderen. Toen Sophia Trip een eerste uitnodiging aan de naaste familieleden had gestuurd

59,7 cm, ca. 1665, Christie's; Maria Mancini: olie op doek, 73 x 63 cm, Amsterdam, Rijksmuseum.

63 Er bestaat thans nog een straat *rue de Guénégaud* die uitkomt op de huidige *Quai de Conti*, een kaai aan de zuidelijke oever van de Seine, ter hoogte van de noordwestelijke tip van het Île de France. De *rue de Guénégaud* werd gecreëerd aan de tuinkant van een door architect François Mansart in 1648-1652 omgebouwd stadspaleis voor Henri de Guénégaud, dat vroeger *Hôtel de Nevers* heette. De kaai er vlakbij heette aanvankelijk ook *Quai de Nevers*, maar werd later, nadat in 1670 een prinses van Conti dat stadspaleis verwierf, de *Quai de Conti* genoemd. Mogelijk is *Quai de Guénégaud* een naam die ook in gebruik was in het midden van de 17de eeuw voor de huidige *Quai de Conti*.

64 Deze kerk werd vernield en afgebroken begin 19de eeuw. Op haar plaats is nu de *place Saint-André-des-Arts*.

65 C. GEDDO, 'New light ...', p. 138; F. PETRUCCI, *Ferdinand Voet ...*, p. 39.

66 C. GEDDO, 'New light ...', p. 138.

67 Aletta wordt soms als *Alida*, *Aleida*, *Aleeda* vermeld in de doopregisters bij de dopen van haar kinderen.

68 Zonder het document gezien te hebben, vermelden we toch dat in 2015 op de webpagina van het Antiquariaat A.G. van der Steur (Haarlem, NL) een 18de-eeuws manuscript van drie pagina's werd aangeboden omschreven als: *Genealogisch overzicht familie Voet, met aangehuwden: Van de Walle, Barchman Wuytiers, Van Dielen, Coymans*. Het gaat dus duidelijk om deze familie.

69 L. KOOIJMANS, *Vriendschap en de kunst van het overleven in de zeventiende en achttiende eeuw*, Amsterdam, 1997, pp. 125-130. Zie ook pp. 204, 208, 210 en 217-219.

om de ondertekening van een huwelijkscontract bij te wonen, dienden ze prompt een rekest in bij het Hof van Holland waarin ze uitgebreid hun argumenten tegen het huwelijk uiteenzetten: Karel Voet was voor hen onbetrouwbaar, had een schuld van 5.000 gulden aan de firma opgebouwd, had een trouwe en naaste medewerker met een lange staat van dienst buiten gewerkt en was steeds verder 'ingecropen' in het beheer van het handelshuis door de grote invloed die hij had op de weduwe Sophia Trip.

Maar omdat de familie voorzag dat de weduwe niet zou kunnen overtuigd worden en zij ook geen verdere escalatie wensten, gaven ze uiteindelijk toch toe aan een huwelijk maar dan wel een met een zeer strikt huwelijkscontract. Karel Voet en Sophia Trip werden daarin met handen en voeten gebonden: zij konden niets doen zonder toestemming van de rest van de familie: het handelskapitaal kwam onder het beheer van de door de familie aangewezen voogden (van de nog minderjarige kinderen van de weduwe Trip), Sophia Trip mocht niets ondernemen zonder 'voorgaende overlegh, deliberatie ende goetvinden' van de voogden wat ook gold voor het uithuwelijken van haar kinderen. En voor Karel Voet werd bepaald dat hij 'niet en sal pretenderen eenige de minste int bewint van voorseijden hujs ende familie', in het huwelijk zou geen gemeenschap van goederen zijn en na de bruiloft zouden zij niet langer bij Sophia Trip mogen blijven wonen. Op 9 april 1661 vergezelde Huydecoper zijn schoonzus Alette Coijmans en haar moeder en verloofde naar het stadhuis om de huwelijksinschrijving te laten verrichten waarna op 10 mei 1661 het huwelijk plaatsgreep. Twee weken later verzoende Huydecoper zich met Karel Voet die uiteindelijk gewoon als zwager werd behandeld: in 1669 was Huydecoper peetvader van één van Voets dochters en toen Huydecoper in 1673 burgemeester van Amsterdam was geworden bezorgde hij Voet een erebaantje als kerkmeester van de Nieuwe Kerk. Het gezin leefde verder van een inkomen maar had geen eigen kapitaal. Hun kinderen hadden het daardoor na het overlijden van hun vader moeilijk op de huwelijksmarkt.

Hij overleed (vlgs. de *gen. C.J. Polvliet*) te Amsterdam op 22 september 1679.⁷⁰ Allicht is het dan deze Carel Voet die begraven werd te Amsterdam, Westerkerk op 27 september 1679.⁷¹ De *gen. Archief Leiden* vermeldt: overleden Amsterdam, 22 september 1670 (schrijffout), begraven in de Westerkerk.

Zij hadden de volgende kinderen (volgens de *gen. C.J. Polvliet*; A.A. Vorsterman v. O. vermeldt dat hij zeven kinderen had maar geeft alleen gegevens over Isabella, Aletta Maria en Adriana, C.J. Polvliet geeft er acht. De *gen. B. v.d. Straeten* en A.E. Hellin vermelden hun afstammelingen niet.) In de publicatie van L. KOOIJMANS, 1997 vonden we veel bijkomende gegevens.

70 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's) noemt hem overleden 20 september 1679.

71 L. KOOIJMANS, *Vriendschap ...* (zie hieronder) vermeldt dat hij overleed te Amsterdam op 22 september 1679.

Pendantportretten van Isabella Lucretia Voet en Jan Baptist Barchman Wuytiers (anoniem, olieverf op doek, 73x60 cm, particuliere verzameling)

1. **Isabella Lucretia.**⁷² Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 3 december 1662. Zij is overleden in 1736. In 1688 had ze zich laten bezwangeren door Jan Baptista BARCHMAN WUYTIERS (geboren in 1665, overleden in 1711). Deze was een rooms-katholiek, wat weer veel weerstand opwekte in haar familie, maar omdat ze zwanger was moesten ze wel instemmen met een huwelijk ... Zij huwden, na ondertrouw te Amsterdam op 25 maart 1689, in april 1689 en twee maanden later beviel ze van een dochttertje. Zij gingen in de buurt van Breukelen (ten noordwesten van Utrecht) wonen op een gehuurd landgoed *Guntersteijn*.

Op 19 december 1700 verschenen Jan Baptist Barchman Wuytiers en Isabella Lucretia Voet voor Jacques Broeckhuijsen, notaris te Utrecht n.a.v. de uitvoering van het testament haar tante Cornelia Voet, ongehuwd overleden te Antwerpen (zie bij haar kozijn Jan Karel Voet).

We vinden haar handtekening (zonder franjes) op een brief vanuit Gunterstein van 24 april 1711 aan haar tante Elizabeth Coijmans (wonend op de Nieuwe Gracht te Utrecht). De brief bevat op een zwart lakzegel een familiewapen Voet opgehouden door twee griffioen.⁷³

Zij werd begraven te Utrecht op 30 januari 1736.⁷⁴ Hun zoon Cornelis Joannes Barchman

72 Zie ook L. KOOIJMANS, *Vriendschap ...*, pp. 210-213 waar ook haar portret en dit van haar echtgenoot afgebeeld staan.

73 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 82 (bevat een achttal brieven, waarop vaak alleen nog restjes van zwarte lak van kleine sluitzegels overblijven. In deze waar de lak nog aanwezig is, is het zegel te onduidelijk voor een afbeelding).

74 SA Utrecht, Doop-, trouw- en begraafboeken: Inv. 711.132 Utrecht NH (Nederduits-gereformeerde kerk), begraven 1733-1737, p. 599, (aangegeven door Jacob K. Vermeulen): *januari 30: Mevr. Isabella Lucretia Voet, weed(uwe) van d'Heer Jean Babtist Barchman Wuytiers ..* E.P. DE BOOY, *Inventaris van het archief van de familie van der Muelen 1543-1885*, Rijksarchief Utrecht, 1986, Het Utrechts Archief 2011, nr. 321: stukken betreffende de afwikkeling van haar nalatenschap uit 1736-1738.

Wuytters, werd verkozen tot aartsbisschop van Utrecht (1725).⁷⁵

2. **Jan Gabriel.** Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 10 april 1665. Allicht jong overleden gezien zijn voornaam gegeven word aan de eerstvolgende zoon (geboren in 1670). We vinden een begrafenis van een Jan Gabriël Voet te Amsterdam, Nieuwe en Engelse⁷⁶ Kerk op 7 augustus 1671. Als dit hem betreft dan zou hij op een andere parochie begraven zijn dan Westerkerk, waar hij en al zijn broers en zusters werden gedoopt. De Nieuwe Kerk, gelegen naast het paleis op de Dam, is op 600 meter van de Westerkerk.
3. **Sophia.** Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 13 augustus 1666. Allicht jong overleden gezien haar voornaam gegeven werd aan een volgende dochter.
4. **Sophia Cornelia.** Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 20 november 1667.

Op 8 maart 1732 (om 10 uur in de morgen) maakte zij voor notaris Philippe de Marolles te Amsterdam haar testament op en op 27 september 1737 voegde zij bij dezelfde notaris nog een codicil toe. Het testament werd opgemaakt in haar woning aan de Herengracht, nabij (de kruising met) de Leidsegracht⁷⁷:

Zij legateerde:

- aan haar zuster Isabella Lucretia Voet: een som van 6.000 gulden in contant geld en alle schilderijen en portretten in haar woning en haar *grootte four paerlen*;
- aan haar neef Willem Carel van der Meulen (zoon van Aletta Maria Voet): haar gouden beurs met het goud dat zich daarin zal bevinden bij haar overlijden;
- nog aan dezelfde indien hij op dat ogenblik gehuwd is, een derde deel van de ongelegateerde meubelen en indien nog ongehuwd een som van 1.500 gulden;
- aan haar neef Simon Jan Baptista Barchman Wuytters: 5.000 gulden (Hollands courant geld) en *twee ronde silvere schenckborden*;
- aan haar nichten Charlotta Cornelia en Sophia Barchman Wuytters, elk voor de helft, al haar wollen, zijden, linnen en kanten klederen

en haar juwelen (uitgezonderd haar *grootte four paerlen*);

- aan haar nicht Aletta Maria Barchman Wuytters, de *silvere toilette tafel*;
- aan Jan Carel Barchman Wuytters de *ses acht-kante nieuwe silvere kandelaers met dito snuyter en snuyterback*;
- aan haar neefje Jan Willem Barchman Wuytters, zoon van Simon Jan Baptista: 2.000 gulden en haar *selvere lampet en kan, daer het wapen van Voet op is gegraveert*;
- aan haar nicht Sophia Barchman Wuytters, 1.500 [gulden];
- aan haar zuster Adriana Voet: *achtien servetten en een tafellaken damast dat gekomen is van haer moeder*;

Tenslotte stelde zij tot haar enige en universele erfgenaam voor haar andere goederen aan: haar zuster Isabella Lucretia Voet en als testamentuitvoerder Simon Jan Baptista Barchman Wuytters.

In het codicil van vijf jaar later legateerde zij nog:

- aan haar nicht Johanna Charlotte Barchman Wuytters: 3.000 gulden en haar *twee silvere ronde schenkborden*;
- aan haar neef Jan Carel Barchman Wuytters: 1.000 gulden;
- aan haar nicht Sophia Carel Barchman Wuytters: 4.500 gulden en nog haar *twee silvere teebakke*;
- aan haar neef Jan Batiest Barchman Wuytters: 6.000 gulden;
- aan haar zuster Adriana Voet: haar *grote toer parele om te drage so lang haar en leeft en naar haar doot aen mijn nicht Sophia Carel Barchman Wuytters*;

Zij overleed ongehuwd en werd begraven te Amsterdam, Westerkerk op 15 februari 1738.

5. **Aletta Maria.**⁷⁸ Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 12 mei 1669. Zij huwde, na proclamatie in haar woonplaats Utrecht van 12 maart⁷⁹ en na ondertrouw te Amsterdam van 18 maart, op 14 april 1699⁸⁰ met Jan Carel VAN DER MEULEN, geboren in 1672 en overleden in 1738, zoon van Willem (1631-1690), schepen en raad van de vroedschap van Utrecht en Elisabeth Coymans (1639-1720, dochter van Joan (1601-1657) en Sophia Trip (1615-1679)). Hij was haar kapitaalkrachtige neef, heer van Blijenburg en woonde toen op de Nieuwe Gracht in Utrecht.

75 E.P. DE BOOY, *Inventaris ...*, nr. 322 (vers op zijn verkiezing).

76 De Nieuwe Kerk is gelegen op de Dam naast het koninklijk paleis. Deze grote kerk werd gebouwd vanaf 1409 en werd in 1578 een Protestantse Hervormde kerk. De Engelse of Engels Hervormde kerk was aanvankelijk de kapel van het begijnhof van Amsterdam. Dit kerkje werd in 1607 toegewezen aan Engelssprekende protestanten.

77 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 324 (beide stukken zijn kopieën gemaakt op 13 februari 1738). De gebruikte formuleringen zijn geheel gelijklopend aan deze in het testament van haar broer Jan Gabriël bij dezelfde notaris, zeven jaar eerder.

78 L. KOOIJMANS, *Vriendschap ...*, pp. 197-201.

79 Zie ook SA Utrecht, Doop-, trouw- en begraafboeken: Inv. 711.100 Utrecht NH, trouwen 1692-1712, p. 270: *Den 12e martij 1699: Proclamatie ter Amsterdam den 26 maart 1699 acte gegeven om aldaer te trouwen. Joan Carel van der Meulen h(ee)r van Blijenburg, Aletta Maria Voet woonende tot Amsterdam.*

80 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's).

Ook dat huwelijk had ook weer veel weerstand opgewekt vanwege de familie van zijn kant.

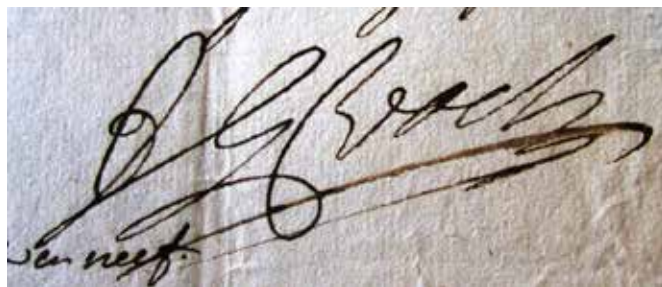
Maar zij overleed al minder dan een jaar later te Utrecht op 4 januari 1700.⁸¹ De hoop van haar moeder Aletta Maria Coijmans om uit een financieel afhankelijke positie te kunnen treden was hiermee in duigen geslagen.

Hoger (zie bij haar oom haar neef, de schilder Jacob Ferdinand Voet) schreven we al dat zij vermeld wordt in een Utrechtse notarisakte van 19 november 1700 m.b.t. de afwikkeling van de erfenis van haar tante Cornelia Voet. Ook de nalatenschap van nog een andere zuster van Jacob Ferdinand, Karel en Cornelia wordt daarin vermeld, namelijk Feliciana Voet die ook ongehuwd overleden was en tenslotte ook nog haar broer Karel Elias Voet.

6. **Johan Gabriël.** Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 23 mei 1670. Op 27 december 1699 was hij dooppeter voor het eerste (en enige) kind Willem Karel vander Meulen van zijn zuster Aletta Maria en Jan Karel vander Meulen. Op 1 oktober 1701 werd hij bij notarisakte te Utrecht ook tot mede-voogd aangesteld van dit kind.⁸²

We vinden zijn handtekening op een brief die hij schreef vanuit Amsterdam van 25 mei 1692 aan zijn tante Elisabeth Coijmans (zuster van zijn moeder Aletta Maria Coijmans). Op een andere brief aan diezelfde tante van 4 februari 1712 zien we zijn familiewapen duidelijk in de reliëfafdruk in het papier⁸³:

Op 17 maart 1725 (om 3 uur in de namiddag) maakte hij voor notaris Philippe de Marolles te Amsterdam zijn testament op.⁸⁴ Hij werd erin koopman en inwoner van Amsterdam genoemd. Het testament werd opgemaakt in zijn woning aan de Keizersgracht *over de Goude Ketting*⁸⁵ (d.i. 500 meter ten zuiden van de Westerkerk).

Handtekening en familiewapen Voet op brieven van Jan Gabriël Voet van resp. 25 mei 1692 en 4 februari 1712. De schildhouders zijn twee griffioenen, het helmteken een zwaan met opgeheven vleugels.
(SA Utrecht, Familiearchief van der Meulen, nr. 82)

Hij legateerde:

- aan zijn zuster Isabella Lucretia: 2000 karolusguldens;
- aan zijn zuster Sophia Cornelia Voet: twee *silvere schenk taljooren*;
- aan zijn nichten Charlotta Cornelia en Sophia Barchman Wuijters, dochters van zijn zuster Isabella Lucretia Voet: elk een lijfrentebrief van 1000 gulden en aan de tweede nog een som van 500 gulden;
- aan zijn neven Jan Carel en Simon Jan Baptist Barchman Wuijters: elk een lijfrente van 1000 gulden en al zijn wollen, zijden en lijnwaden klederen;
- aan zijn neef Willem Carel van der Meulen (zoon van zijn zuster Aletta Maria Voet): 1000 gulden;
- aan zijn nicht Aletta Maria Kerby (dochter van zijn zuster Adriana Voet): twee lijfrenten uit resp. een kapitaal van 750 en 500 gulden;
- aan zijn zwager Jan Carel van der Meulen, heer van Blijenberg: zijn ring met *de groot facet zijn- de een gele steen wegende 26 a 27 grijnen*;
- aan zijn nicht Constantia Gabriella van der Meulen (uit het tweede huwelijk van zijn zwager Jan Carel van der Meulen): twee zilveren poederdozen;
- aan de echtgenoot Jan Roest van zijn nicht Aletta Maria Barchman Wuijters: *de twee silvere*

81 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's). C.J. Polvliet noemt haar overleden op 14 januari 1700 maar omdat zij kort tevoren op 27 december 1699 een kind had gebaard, vermoeden we dat zij in het kinderbed stierf, wat 4 januari als overlijdensdatum aannemelijker maakt dan 14 januari. (SA Utrecht, Doop-, trouw- en begraafboeken: Inv. 711.8-2 Utrecht NH dopen 1696-1705, p. 530: *Gedoopt inden Dom in decemb. 27: Willem Carel soon v. Jan Carel vander Meulen en Aletta Maria Voet. Getuij: Elisabeth Coijmans en Jan Gabriel Voet.*)

82 SA Utrecht, Inv.nr. U122a002: Notarissen in de stad Utrecht, akte 214 van 1 oktober 1701.

83 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 82 met nog drie andere brieven van dezelfde aan dezelfde.

84 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 319, afschrift van 1727. Nr. 320 is een akte van scheiding van zijn nalatenschap uit 1728.

85 Het huis *de Gouden Ketting* is thans Keizersgracht, nr. 258. Al in 1643 was het onder de naam "De Gouden Ketting" bekend. De ketting was zo opvallend dat in veel notariële akten andere huizen aan die gracht gesitueerd werden met dit huis als referentiepunt.

vergulde schroefkandelaers en blaakertjes.

Tenslotte stelde hij tot zijn enige en universele erfgenaam zijn zuster Isabella Lucretia Voet aan en als testamentuitvoerders zijn zwager Jan Carel van der Meulen, heer van Blijenberg, schepen van Utrecht, en zijn neef Jacob Elias Scott.

Hij overleed ongehuwd op 13 mei⁸⁶ en werd begraven te Amsterdam, Westerkerk op 20 mei 1726.⁸⁷

7. **Adriana.**⁸⁸ Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 27 maart 1673, begraven te Amsterdam, Westerkerk op 1 maart 1747.

Pendantportret van Adriana Voet (anoniem, olieverf op doek, 73x60 cm, particuliere verzameling)

Na ondertrouw te Amsterdam van 18 maart 1699, huwde zij een eerste maal met Willem KERBY. Hij overleed te Amsterdam, Zuiderkerk op 30 november 1708. We vinden haar handtekening (zonder franjes) op een brief van Amsterdam van 2 maart 1711 aan haar tante Elizabeth Coijmans (geschreven in een zeer verzorgd en leesbaar geschrift), als *Adriana Voet wed(uwe) Kerbij*.⁸⁹

Zij huwde een tweede maal, na ondertrouw te Amsterdam op 21 juli 1713, in augustus 1713 met Jan UIJLENBROEK, geboren in 1670, weduwnaar van Cesarina Winninx. Maar weer was haar familie niet opgezet met dit huwelijk, want

Uijlenbroeck stond bekend als iemand die twee keer meer uitgaf dan hij aan inkomen had ... Zij woonden te Amsterdam.

8. **Karel Elias.** Gedoopt te Amsterdam, Westerkerk (hervormd) op 14 mei 1677. Volgens de *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* ongehuwd overleden in 1698 en wel op 6 mei.⁹⁰ Hij werd begraven te Amsterdam, Westerkerk op 12 mei 1698. Zijn erfenis werd verdeeld onder zijn vijf nog levende broer en zusters (situatie einde 1700).

IX.quater. - JOHAN GABRIEL VOET (zoon van VIII.quater. – ELIAS en Elisabeth van de Walle). Hij werd geboren te Antwerpen St.-Joris op 8 maart 1635: *Joannes Gabriel* [k.v.] *Elias Voet & Elizabeth van(de) Walle* (P: *Joannes Stick*, M: *Susanna van Gammel*).

De *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* noemen hem geboren te Antwerpen op 3 (A.A. *Vorsterman v. O.*: 8) maart 1635 en overleden op 21 januari 1681. Allicht is hij dan de Jan Gabriel Voet die begraven werd te Amsterdam, Oude Kerk op 25 januari 1681.

Na ondertrouw te Amsterdam van 6 januari 1661 huwde hij te Amsterdam op 27 (A.A. *Vorsterman v. O.*: 30, B. v.d. *Straeten*: 31) januari 1661 met Maria Catharina BENZI (A.E. *Hellin* noemt haar *Bonzi* en dochter van Jan Baptist)⁹¹, geboren op 23 december 1645 en overleden op 2 of 7 februari 1694 (deze data volgens de *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet*).

Maria Catharina's vader Jan Baptist Benzi, uit een familie van Como, had vanuit Amsterdam waar hij actief was sinds de jaren 1640 vele contacten met Milaan.⁹² Como ligt 40 km ten noorden van Milaan aan de Zwitsers-Italiaanse grens.

Veel wijst er op dat dit gezin Voet, hoewel te Amsterdam wonend, rooms-katholiek bleef, niet in het minst omdat alle kinderen geboren werden in de rooms-katholieke kerk *De Lely*. Deze kerk werd zo genoemd omdat zij sinds ca. 1623 in het huis *De Lely* (de lelie) bij het begijnhof was gevestigd. In de religieuze gezindte zal zeker meegespeeld hebben dat de moeder Maria Catharina Benzi tot een Italiaanse familie behoorde.

Een aantal van hun kinderen verzeilden in Spaanse militaire dienst in Milaan. Dit vergt misschien enige toelichting. In het begin van de 16de eeuw werd het hertogdom Milaan betwist door de Franse koning en de

86 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's).

87 Hij werd dus 56 jaar oud. De *gen. C.J. Polvliet* noemt hem 'jong overleden' (zonder vermelding van een overlijdensjaar) wat hiermee in tegenspraak lijkt. Een verklaring zou kunnen zijn dat hier met 'jong overleden' (wat voor deze Jan Gabriël en voor zijn zuster Sophia Cornelia (1667-1738) vermeld wordt), in feite bedoeld wordt 'ongehuwd overleden', dan klopt het wel.

88 L. KOIJMANS, *Vriendschap ...*, pp. 217-218.

89 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 82.

90 Dag/maand uit: SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's).

91 Haar familienaam wordt ook *Bonzio*, *Bensie*, *Bensij*, *Bensio* of *Bensi* gespeld in de doopregisters bij de dopen van haar kinderen. Zij was inderdaad zoals de *gen. A.E. Hellin* schrijft dochter van een Jan Baptist: dit schrijft immers ook Steven Voet, zoon van Renier in zijn brief (van 9 augustus 1670) aan een Voet in Brugge (zie hoger): hij vermeldt zijn kozijn *Juan Gabriel Voet*, wonende te Amsterdam als gehuwd met een dochter van *Juan Bautt(ist)a Bensij*.

92 C. GEDDO, 'New light...', p. 138.

Habsburgers. In 1525 werden de Fransen verslagen in de slag van Padua door de Habsburgers. Toen in 1535 de Milanese hertog Francesco II Sforza kinderloos overleed vestigde keizer Karel V er zijn gezag en werd Milaan een deel van het Spaans-Habsburgse rijk. Milaan bleef meer dan 170 jaar 'Spaans' tot aan het einde van de Spaanse Successieoorlog (1701-1714) om daarna Oostenrijks te worden tot Napoleon in 1796 het hertogdom veroverde. Dat in de 17de eeuw militairen uit de Zuidelijke 'Spaanse' Nederlanden gestationeerd waren in Milaan is dus geen ongewone zaak. Handelsbetrekkingen met de Noordelijke Nederlanden (Amsterdam) waren legio en kunstenaars die vanuit de Nederlanden naar het hartland van de Renaissance en de Barok trokken even talrijk.

Dat een aantal kinderen, opgegroeid in Amsterdam, militair werden in *Spaanse* dienst, terwijl de Noordelijke Nederlanden zich net, enkele decenia geleden, na 80 jaar oorlog in 1648 van de Spaanse koning vrijgevochten hadden, is dan ook geen tegenstrijdigheid rekening houdend met de katholieke gezindte van het gezin. En in Milaan waren zij ook op slechts 40 km van Como, waar de familie van hun moeder afkomstig was ...

Zij hadden volgende kinderen: (vlgs. A.A. Vorsterman v. O. en C.J. Polvliet; B. v.d. Straeten en A.E. Hellin vermelden hun afstamming niet.)

1. **JOANNES ELIAS.**⁹³ Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 31 januari 1662. Hij overleed zeker voor 1715 (dan overlijdt zijn weduwe), maar allicht al voor december 1700, want dan wordt zijn broer Jan Karel als voogd van zijn kinderen aangesteld.⁹⁴

Hij huwde na ondertrouw te Amsterdam van 8 augustus 1681 met Anna Sophia PLEMP. Zij werd begraven te Amsterdam, Nieuwe Kerk op 14 januari 1715 als zijn weduwe.

We vinden zijn zegel, gebruikt door zijn echtgenote Anna Sophia Plempe op een van haar brieven vanuit Amsterdam van 16 januari 1700 met rouwbeklag aan hun neef, Jan Carel van der Meulen naar aanleiding van het overlijden van zijn echtgenote Aletta Maria Voet.⁹⁵

Zij hadden volgende kinderen waarvoor op 19 december 1700 hun oom Jan Karel Voet tot voogd werd aangesteld.⁹⁶

93 De *gen.* A.A. Vorsterman v. O. noemt hem, allicht abusievelijk, Jan Gabriël (x met Anna Sophia Plempe).

94 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's) noemt hem echter overleden op 26 juli 1705.

95 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 116.

96 SA Utrecht, Notarissen stad Utrecht 1560-1905, inv.nr. U134a001, akte nr. 68 (d.d. 19 dec. 1700) van notaris Jacques van Broeckhuysen. Voor deze notaris waren verschenen Jan Baptist Barchman Wuytiers en zijn echtgenote Isabella Lucretia Voet die kennis had genomen van het testament van haar tante Cornelia Voet en waarbij ze haar goedkeuring gaf voor de aanstelling van haar ko-

Zegel van Jan Elias Voet in zwarte lak op een brief (Amsterdam, 14 januari 1700) met idem griffioenen als schildhouders en een zwaan als helmteken zoals ook gebruikt door zijn neef Jan Gabriël (SA Utrecht, Familiearchief van der Meulen, nr. 116)

- a. **Jan Gabriel.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk Stadhuis van Hoorn (Rooms-Katholiek) op 14 juni 1682 (de akte van 19.12.1700 geeft dus zijn correcte leeftijd: 18 jaar). Op 20 september 1729 woonde hij te Den Haag toen hij gekwalificeerd werd om het recht van zijn zoon en eventuele volgende kinderen met betrekking tot de nalatenschap van zijn grootmoeder Anna Sophia Plempe waar te nemen. Hij had hierin een geschil met zijn broer Jan François Voet: zij waren het oneens in de uitleg omtrent wat toekwam uit haar testament aan zijn zoon en eventuele volgende kinderen. Hij daagde hem voor de rechter.⁹⁷

Hij had een zoon:

- a. **Jan Elias** (vernoemd in 1729).
- b. **Jan Frans.** Geboren ca 1684 (16 jaar oud eind 1700). Hij was, wonende te Amsterdam, testamentuitvoerder voor de nalatenschap van zijn grootmoeder Anna Sophia Plempe toen hij in 1729 een geschil had met zijn broer Jan Gabriël Voet (zie aldaar). Allicht deze Jan François Voet die begraven werd te Amsterdam, Nieuwe Kerk en Engelse Kerk op 13 oktober 1739.
- c. **Jacob.** Geboren ca. 1686 (14 jaar oud eind 1700). Genealogische nota's noemen hem *Jacobus Ferdinandus* en overleden aan de Kaap op 9 maart 1722.⁹⁸

zijn Jan Karel Voet, militair te Milaan, als voogd van de kinderen van diens broer Jan Elias Voet uit Amsterdam (zij ondertekende de akte ook).

97 Den Haag, Nationaal Archief, Hof van Holland: Rekestten om mandement, nr. 3120 f° 79.

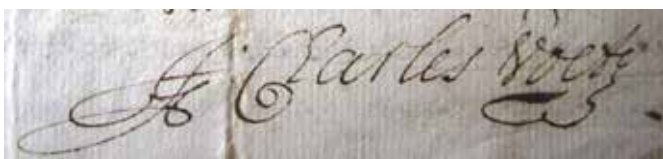
98 SA Utrecht, Familiearchief van der Muelen, nr. 16 (genealogische nota's).

- d. **Thomas Andreas.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk 'Stadhuis van Hoorn' (Rooms-Katholiek) op 29 augustus 1688 (de akte van 19.12.1700 geeft dus zijn correcte leeftijd: 12 jaar).

2. **Joannes Carolus.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 15 februari 1664.

De *gen. Archief Leiden* en *A.A. Vorsterman van O.* schrijven dat hij kapitein van een compagnie kurassiers was in het Spaanse leger in de staat Milaan. Dit wordt bevestigd in de notarisakte te Utrecht van zijn aanstelling in december 1700 tot voogd van de kinderen van zijn broer Jan Elias (zie hoger) en waar hij genoemd wordt als al 9 jaar weg uit Holland, verblijvend te Milaan en waar hij kapitein van kurassiers was in de buitenlandse cavalerie. Hij vertoefde dus sinds 1691 in het buitenland. In deze notarisakte is ook sprake van de verdeling van de erfenis van Cornelia Voet (een zuster van hun beider vader Johan Gabriel (zie hoger)). Door de *Garde du Trésor Royal* en door de ontvanger-generaal van de *Clergé de France* was aangeboden om de drie renten die Cornelia Voet in Frankrijk had geconstitueerd en die nu dus de minderjarige kinderen van zijn broer toebehoorden, terug te kopen via hun oom en voogd.

Zijn militaire loopbaan zien we ook bevestigd in een brief die hij schreef vanuit Como op 10 november 1694 aan zijn nicht, Aletta Maria Voet. Hij deelt mee dat hij een zaak van haar broer Jan Elias zal behartigen in Milaan (deze had nog geld tegoed van een zekere heer Bocconi daar). Hij verlangde ernaar haar terug te zien. Al twee winters was hij verhinderd om zijn geboortestreek te bezoeken. Hij was in Milaan belast met de leiding van een compagnie en hoopte majoor van het regiment te kunnen worden.⁹⁹

Handtekening Jan Carel Voet op een brief vanuit Como (It.) van 10 november 1694 aan zijn nicht Aletta Maria Voet (Stadsarchief Utrecht, Familiearchief van der Meulen, nr. 125)

De *gen. A.A. Vorsterman van O.* schrijft dat hij ongehuwd overleed.

3. **Joannes Baptist.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 15 januari 1670. Volgens de *gen. Archief Leiden* en *A.A. Vorsterman van O.* was ook hij infanteriekapitein in Spaanse dienst, de *gen. Archief Leiden* preci-

seert nog nader: van een compagnie *Duitschers* te Milaan. De *gen. A.A. Vorsterman van O.* schrijft dat hij ongehuwd overleed.

4. **Joannes Anthonij.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 24 juli 1671. Vermoedelijk jong overleden gezien zijn voornaam gegeven werd aan een volgende zoon.

5. **Joannes Antoni.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 30 december 1672. Jong overleden in 1687 (*A.A. Vorsterman van O.*) of overleden in 1699 (vlgs. *C.J. Polvliet, Archief Leiden* schrijft: 1609, uiteraard een schrijffout)).

6. **Joannes Jacobus Ferdinandus.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 1 mei 1674. De *gen. Archief Leiden* en *A.A. Vorsterman van O.* noemen hem abt, *C.J. Polvliet* noemt hem *Johan Jacobus*, geestelijke.

7. **Isabella Maria.** Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 14 december 1675. Zij overleed te Parijs in 1698 (vlgs. de *gen. Archief Leiden* en *A.A. Vorsterman v.O.*) (niet vermeld in de *gen. C.J. Polvliet*).

8. **JOANNES GABRIEL.**¹⁰⁰ Gedoopt te Amsterdam, Kerk De Lely (Rooms-Katholiek) op 18 april 1678.¹⁰¹ De *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* vermelden dat hij cornet was in de compagnie van zijn broer Jan Karel.¹⁰²

Hij huwde¹⁰³ een eerste maal in 1712 met Anna Maria CARCANO en na 1715 met Chiara Giovanna GHISONI. Hij had volgende kinderen, allen gedoopt te Milaan Santo Stefano Maggiore:

Uit het eerste huwelijk:

- a. **Giuseppe Antonio Mauro.** Gedoopt op 15 januari 1711.
b. **Antonia Luigia Innocente.** Gedoopt op 31 december 1711.
c. **Benigno Antonio.** Gedoopt op 5 februari

¹⁰⁰Verwarring tussen deze Jan Gabriel en de oudste zoon van zijn broer Jan Elias, die ook Jan Gabriel heette lijkt uitgesloten, want deze laatste woonde in 1729 in Den Haag.

¹⁰¹Over een verdere afstamming Voet in Milaan tasten we in het duister. We konden op het Internet geen door genealogen bewerkte archiefbronnen vinden. De website van de Latter Days Saints (LDS) bevat voor Milaan ook geen gescande archiefdocumenten. De website van het Staatsarchief te Milaan biedt evenmin bewerkte of gescande bronnen aan. Via Internet of op een andere manier konden we ook geen actieve genealogische vereniging traceren. Dat er nog naamgenoten Voet (of Vouet) zouden zijn in de tegenwoordige tijd in Italië lijkt niet het geval: zoeken in enkele websites van distributie van familienamen in Italië leverde geen treffers op: www.cognomix.it/mappe-dei-cognomi-italiani en www.italygen.com/italiansurnames/italian-surnames-map.html (hier wel één enkele Fouet in Piëmonte).

¹⁰²De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* schrijft dat hij overleed op 17-jarige leeftijd te Milaan.

¹⁰³De gegevens hierna gecommuniceerd door C. GEDDO, 2016.

⁹⁹ SA Utrecht, Familiearchief van der Meulen, nr. 125.

1712.¹⁰⁴

- d. **Giovanni Antonio.** Gedoopt op 25 juni 1714.
- e. **Giulia Isabella.** Gedoopt op 4 juni 1715.

Uit het tweede huwelijk:

- f. **N.** Gedoopt op 27 november 1718 (vader genoemd: *kapitein en ingenieur*).

Een status animarum van 1729 van die parochie vermeldt *luitenant-kolonel Giovanni Vouet* met echtgenote Chiara en kinderen Giovanni, Benigno, Marianna, Ferdinando, Camilla en Giuseppe.

van ANTWERPEN naar MIDDELBURG

VIII. quint. – REYNIER VOET. (zoon van VII. bis. – JACOB en Kathelijne van Wymeersch) De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem gedoopt te Antwerpen op 20 juni 1589. We vinden inderdaad zijn doop in de Antwerpse St.-Joriskerk op 20 juni 1589: Reynier, z.v. *Jac(o)bus Voet* en *Caterina* (een familienaam wordt niet gegeven) (P: *Pee-ter van Dort*, M: *Caterina Spelberch*).

De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem gehuwd te Middelburg op 26 februari 1620 met Johanna DEL COURT, dochter van Juliaan en Johanna Anselmo (zelfde huwelijksgegevens in de *gen. B. v.d. Straeten*, bij *A.E. Hellin* en *C.J. Polvliet* enkel naam echtgenoot).

Hij wordt vernoemd in de purgatieve rekening van 1639 op de staat van goed van zijn kozijn Karel fs Daniël Voet (zie aldaar).

De *gen. A.A. Vorsterman v.O.* vermeldt dat zij tien kinderen hadden, maar geeft (net als *C.J. Polvliet*) enkel de eerste vier van de volgende:

1. **Catharina.** De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt haar geboren op 1 oktober 1623 en gehuwd te Middelburg op 15 juni 1650 met Jacob DROOGENBROOT (zelfde huwelijksgegevens in de *gen. B. v.d. Straeten*. De *gen. Archief Leiden*, *A.E. Hellin* en *C.J. Polvliet* vermelden enkel de naam van de echtgenoot).
2. **Johanna.** De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt haar geboren op 15 februari 1626 en gehuwd te Middelburg op 3 juli 1647 met Alexander DE MUNCK (wapen: *drie klaverbladen*) waar zij ook overleed op 11 maart 1695. De *gen. B. v.d. Straeten*, *Archief Leiden* en *A.E. Hellin* geven enkel de naam van de echtgenoot maar preciseren dat zij geen kinderen hadden (*C.J. Polvliet* geeft enkel de naam van de echtgenoot).

3. **Anna.** De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt haar ge-

¹⁰⁴5 februari 1712 zoals ons medegedeeld is slechts 36 dagen na de geboorte van het vorige kind, wellicht gaat het om 1713.

boren op 29 september 1627 en gehuwd te Vlissingen op 30 november 1654 met meester Pieter VER-SLUYS. Zelfde naam en titel (meester of advocaat) in de *gen. B. v.d. Straeten* en *A.E. Hellin*, maar met nog de precisering dat hij overleed in 1662 (*C.J. Polvliet* geeft enkel de naam van de echtgenoot).¹⁰⁵

4. **Steven.** De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren op 6 februari 1633 en schepen en raad en in 1686 burgemeester van Middelburg en daar gehuwd op 23 oktober 1669 met Maria Francisca DE COCK, geboren te Gent. (De *gen. B. v.d. Straeten* en *A.E. Hellin* kennen enkel zijn voornaam en noemen hem overleden zonder nakomelingen, de *gen. Archief Leiden* noemt hem burgemeester van Middelburg, vermeldt zijn echtgenote maar ook: overleden zonder nakomelingen, de *gen. C.J. Polvliet* vernoemt hem als burgemeester van Middelburg en vermeldt zijn echtgenote).

Zijn familiewapen wordt afgebeeld in het historiografisch werk van zijn tijdgenoot SMALLEGAN-GE over Zeeland (verschenen 1700).¹⁰⁶ Het werd ook (na zijn overlijden vermoedelijk) afgebeeld in de Nieuwe Kerk te Middelburg. Een tekening ervan toont een wapen: *in lazuur drie voetzolen van zilver met een hartschild van zilver met 12 ruiten van keel in 4 rijen en 3 kolommen*.¹⁰⁷ Het hartschild is er niet geheel correct: het moet *geschaakt* zijn in plaats van met ruiten.

Hij laat zich zowel *Steven* als *Estevan* noemen. De laatste vorm van zijn voornaam is Spaans. Zoals uit zijn brief blijkt heeft hij inderdaad ook een tijd in Spanje doorgebracht. Hij had volgende loopbaan¹⁰⁸:

Hij was raadslid van Middelburg (als Steven Voet) vanaf het beginjaar 1669 en in het eindjaar 1672 en (als Estevan Voet) in het beginjaar 1675 en in de eindjaren 1676, 1680, 1683, 1684, 1687, 1690, 1693, 1696 en 1699. Als schepen ontving hij een jaarwedde van

¹⁰⁵Mogelijk is zij de Anna Voet die werd begraven op 10 maart 1695 te Middelburg in de Nieuwe Kerk. Zij woonde aldaar in de Sint Pieterstraat (Zeeuws Archief, afschrift uit de Rekenkamer van Zeeland, nr. 59.511).

¹⁰⁶M. SMALLEGAN-GE (1624-1710), *Nieuwe Cronyk van Zeeland*, Middelburg, 1696 (jaar van uitgave vermeld op het titelblad, maar het werk verscheen pas in 1700), repertorium achteraan (alfabetisch op naam) van ong. 800 getekende wapenschilden: *Wapenen der edelen en aensienelyke geslachten in het souverain graefschap van Zeeland*.

¹⁰⁷Gemeentearchief Middelburg, 1692-1999, Verzameling handschriften en aanwinsten: Register houdende ingekleurde afbeeldingen van familiewapens die in 1693 in de kerken in Middelburg aanwezig waren, ca. 1795; Zeeuws Archief, Verzameling Genealogische Afschriften: P.J. RETHAAN MACARÉ, *Wapenborden en Wapens op Tombes, Monumenten en Grafgesteenten in de kerken van de voormalige Provincie Zeeland tot in 1798 aanwezig geweest*.

¹⁰⁸H.M. KESTELOO, 'De stadsrekeningen van Middelburg, afleveringen VII-VIII, 1650-1675, 1675-1700, 1701-1799', in: *Archief, uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen*, 1900-1902.

100 pond (vastgelegd in 1669).¹⁰⁹ Schepen was hij (als Steven Voet) in het beginjaar 1670 en in de eindjaren 1671, 1673 en 1674 en (als Estevan Voet) vanaf het beginjaar 1678 en in de eindjaren 1679, 1681, 1682, 1685, 1689, 1692, 1695 en 1698. Hij was thesaurier in het beginjaar 1676 en in de eindjaren 1677 en 1678.

Uiteindelijk werd hij ook burgemeester van Middelburg: in het beginjaar 1686 en in de eindjaren 1688, 1691, 1694, 1697 en 1700.

Een gildepenny geslagen te Middelburg met jaartal 1689 vermeldt hem in het randschrift op de keerzijde als *D(e). H(eer). BURG. STEVEN VOET OVERDEKEN*. De afgebeelde figuren op voor- en keerzijde tonen lakenhandelaars. Hij was toen dus overdeken van het gilde der lakenhandelaars van Middelburg.¹¹⁰ Op een niet nader bepaald tijdstip, toen hij burgemeester was, was hij ook overdeken van het chirurgijns-gilde te Middelburg toen hij het gilde een boek schonk van MONTANUS, *Beschrijving van America*, gedrukt te Amsterdam in 1671.¹¹¹

Op 11 oktober 1671 en 6 oktober 1675 werd hij benoemd tot diaken en op 19 januari 1687 tot ouderling in de Kerkenraad van de Nederduitse Gereformeerde Gemeente (later Hervormde Gemeente) te Middelburg.¹¹² In 1690 was hij curator bij de Latijnse School en het Gymnasium te Middelburg.¹¹³

Hij overleed (kort) voor 6 december 1703 want toen betaalde zijn vrouw Francoijse de Cocq te Middelburg de collaterale successie geheven op overleden personen.¹¹⁴

Een merkwaardige brief uit 1670 (biografisch, genealogisch en heraldisch)

Van hem vonden we een merkwaardige brief. Hoewel de datum van de brief niet te lezen is, want een hoek is afgescheurd¹¹⁵, kunnen we

toch de datum bepalen. Hij schrijft onder andere immers dat het stadsbestuur van Middelburg hem sinds twaalf dagen tot schepen had gepromoveerd. De jaarlijkse stadsrekeningen van Middelburg begonnen sinds 1653 op 1 juli en eindigden eind juni, daarna werd een nieuw bestuur gekozen. Uit zijn loopbaangegevens (zie eerder) weten we dat hij voor het eerst schepen werd in 1670. Gezien de brief in de afgescheurde hoek nog net *Middelb. 9 a...* laat zien, dateert zijn brief daarom van 9 augustus 1670.

Handtekening van Stevan (Steven) Voet op zijn brief van 9 augustus 1670 aan zijn Brugse verwanten (RAB, Aanwinsten, 2409)

De brief bevat naast biografische, ook heraldische en genealogische gegevens. Hij zocht op een bepaald ogenblik contact met zijn Brugse naamgenoten. Daartoe schreef hij vanuit Middelburg een brief naar "Voet" in Brugge (zonder een voornaam of een precies adres te vermelden). Hij schreef daarin het volgende¹¹⁶:

Voor zijn vertrek naar Spanje [hij was allicht handelaar en had mogelijk een tijd in Spanje verbleven] had hij van zijn overleden moeder vernomen dat zij ooit het geluk had gehad bezoek te krijgen van een Voet uit Brugge en te discussiëren over 'ons' familiewapen, dat deze in geschilderde vorm (weliswaar met enige kleine 'misslagen') had gezien. Twee jaar geleden, bij zijn terugkeer uit Spanje doorheen Frankrijk kwam Steven voorbij in Brugge en hij was toen naar het huis van die Brugse Voet gegaan om hem te groeten, maar hij had pech: deze was net 'uit'.

In zijn brief laat hij weten dat hij nu zijn verblijfplaats in Middelburg gekozen heeft omdat het stadsbestuur hem drie maanden geleden begunstigd had met het lidmaatschap van het vroedschap van de stad en dat dit stadsbestuur, sinds twaalf dagen, hem ook tot schepen van de stad had gepromoveerd, waardoor hij aan schepenschuldbrieven voortaan ook zijn wapen mocht bevestigen. Ten dien einde had hij een zekere kanunnik Tollenaere gevraagd om aan zijn Brugse kennis een afdruk van zijn lakzegel te vragen gezien hij zelf niet de tijd vond om een briefje te schrijven, maar nu deed hij dit alsnog en hij had zijn zegel, in lak gedrukt, eraan gehecht [een rode vlek is nog te zien op het pa-

109H.M. KESTELOO, 'De stadsrekeningen ...', p. 4. De zes raden, inclusief de twee burgemeesters ontvingen elk 100 pond, de rekenmeester van Zeeland ook 100, de secretaris 50, de pensionaris 83. De vijf bewindhebbers van de Oost Indische Compagnie ving elk 166 pond jaarlijks, de twee van de West Indische Compagnie moesten zich elk tevreden stellen met 25 pond.

110G. VAN ORDEN, *Bijdragen tot de penningkunde (numismatiek) van het Koninkrijk der Nederlanden*, Zaandam, 1830, p. 108.

111(bibliotheekcatalogus) N.N., *Naam-Register der Boeken, vereert aan de Chirurgyns Ontleed-Kamer der stad Middelburg*, Middelburg, 1764, p. 4: d'Hr. Steven Voet, regerende Burgermeester en Overdeken van 't Chirurgyns Gilde.

112F. NAGTGLAS, *De algemeene kerkeraad der Nederduitsch-hervormde gemeente te Middelburg van 1574-1860*, Middelburg 1860, pp. 83 en 159.

113J.G. VOEGLER, *Geschiedenis van het Middelburgsch gymnasium*, Middelburg, 1892, p. 545.

114Zeeuws Archief, Archief Rekenkamer van Zeeland, nr. 59.591.

115Gezien hij vermeldt dat zijn volle neven Carel en Juan Gabriel al-

lebei gehuwd zijn (voor beiden was dit in 1661) kan zijn brief ten vroegste van na mei 1661 dateren.

116RAB, Aanwinsten, nr. 2409.

pier, het zegel zelf is verdwenen]. Hij verzocht zijn Brugse kennis om op zijn beurt een afdruk van zijn zegel toe te zenden zodat hij de 'defecten' in het zijne zou kunnen 'vinden'.

Hij vermeldt vervolgens dat zijn vader Reynier was en broer van Elias Voet van Antwerpen, van wie de zonen Karel en Juan Gabriel nu te Amsterdam wonen en getrouwd zijn, de eerste met een dochter van een heer Coijman, de tweede met een dochter van *dheer Juan Bauttista Ben-*

sij, aan welke laatste, zo hij zag uit de brief van de heer Tollenaere zijn Brugse kennis ook het wapen op zijn verzoek had toegezonden. Het plezier van een antwoord verwachtend, ondertekent hij, met als voornaam *Steuan* (= Stefaan, Steven):

5. **Maria.** Zij wordt enkel vermeld in de *gen. B. v.d. Straeten* en *A.E. Hellin* en als overleden zonder nakomelingen.

*Mijnheere,
Mijn heeren . . . [niet ingevuld] Voet in Brugghe*

[aan] *De heeren . . . [niet ingevuld] Voet Middelb(urg) 9 au...*
[afgescheurd: 9 aug. 1670]

*Mijn heeren,
Voor mijn vertreck naer Spagnien hebbe memorie ... [afgescheurd]
hebben van mijne moeder Z(alighe)r, dat sij 't geluck hadde
ghehadt van UE(delen) besoeck & discoursen van ons waepen
't welck UE(delen) geschildert sagen met eenighe kleijne mis[s]laghen.
Ov(er) 2 jaeren uijt Sp(aigne)n door Vranckrijck herwaert keerende
gaf mij in passanten door Brugge de eere van aen UE(delen)
huijs aen te gaen om UE(delen) te salueren, maer troffe het ongheluck
van UE(delen) uijtwesen; Hebbende geresolveert mijnen
verblijftplaetse hier te houden .. door mijn heeren van dese
regeringe begunsticht tot den lidt van haere vroedtschap
ov(er) 3/m¹¹⁷, en tsedert 12/d¹¹⁸ tot schepen deser stede gepromoveert
om UE(delen) te dienen, derhalven om aen de schepeschuldtbrieven
t'wapen in sijne ... te comen aenhangen, naer ick
dese dagen de vrijmoedich(eit) UE(delen) door d'hr canon(ick) Tollenaere
t'afdrucksel van UE(delen) cachet te versoecken, ontbrek(en)de mij
alsdan de tijt, van mij soo geluckich te maecken UE(delen) mijnen
dienst op de draghen door een briefken, t'welck mits desen te ..
doende met alle versekeringe dat t'geluck van UE(delen) bevelen
met extime de ijver sal naerkomen.
Hiernevens gaet mijn zegel in lack gedrukt, biddende
dat UE(delen) mij een afdrucksel van UE(delen) gelieve te senden, soo ick
desectu.. int mijne vinden: mijnen vader was Reynier,*

[afgescheurd, allicht Voet] *broeder van Elias Voets van Antwerpen, wiens sonen
Carel & Juan Gabriel t'Amsterdam woonachtich sijn en
getrouwt, den eersten met de dochter van dh(ee)r Coijman
den tweeden met die van dh(ee)r Juan Bautt(ist)a Bensij
aen welcken Carel, soo ick sie uijt de b[rief] van d'h(ee)r Tolenaere
UE(delen) oock 't wapen op sijn versoeck hebben toegesonden dat
mij aengenaem is. Verwachtende dat t'saveur van UE(delen)
antwoorde, sal mij teecken,*
Mijnheeren

Steuan¹¹⁹ Voet

1173 maanden.

11812 dagen.

119De eerste letters zijn niet duidelijk leesbaar.

van ANTWERPEN naar ZWOLLE, DORDRECHT en ROTTERDAM

Deze tak emigreerde met IX.quint. – JAN VOET, zoon van (hieronder) VIII.ter. – JAN, naar de Noord-Nederlandse provincie Overijssel.¹²⁰ Men kan zich – terecht – afvragen waarom een in 1629 geboren Antwerpenaar plots opduikt in een klein dorp Raalte (15 km zuidoost van de Overijsselse hoofdstad Zwolle). Wie om economische redenen emigreert richt zich toch meestal op de steden uit de regio die economisch tot de welvarendste gerekend wordt. Voor de eerste helft van de 17de eeuw zou dit in de Noordelijke Nederlanden dan toch Amsterdam zijn of een van de andere bloeiende steden in Holland. Waarom dan een dorpje in Overijssel?

De handschriftelijke genealogie Voet in het Archief Leiden (een versie van ca. 1800), licht ons – als enige – daaromtrent in. Deze versie werd allicht ook door de tak Zwolle verder aangevuld, vertrekkend van de in 1661 te Brugge neergeschreven versie (zie de inleiding op dit deel 2b) want de andere takken in de Noordelijke Nederlanden zijn er veel minder in uitgewerkt. Voor de redenen van die uitwijking zie onder IX.quint. – Jan Voet.

VIII.ter. - JAN VOET (zoon van VII.bis. - JACOB en Kathelijne van Wymeersch). De *gen. A.A. Vorsterman v. O.* noemt hem geboren te Brugge in 1578. Deze auteur vereenzelvigd hem daarna met een Jan Voet uit Zeeland en geeft de verdere afstamming van deze laatste, maar die vereenzelviging is niet terecht zoals aangetoond werd door C.J. POLVLIET in zijn publicaties van 1887 en 1920 (zie ook onze inleiding op dit deel).

De *gen. A.E. Hellin* vermeldt dat hij ongehuwd (foutief) overleed te Antwerpen. De *gen. B. v.d. Straeten* eveneens maar ook nog dat hij een bastaardzoon had die later in Overijssel woonde. In de bijdrage van C.J. POLVLIET van 1887, pp. 243-245 leest men dat hij "bij *Jacomina MOENS*" een zoon Jan had en dat zij overleed op 24 augustus 1679. 33 jaar later, in 1920 haalt dezelfde auteur een schrijven van een P.J.Th. Voet uit 1889¹²¹ aan, waaruit zou blijken dat zijn zoon Jan een bastaard was.

Maar dat zijn zoon Jan een bastaard was lijkt een foutieve lezing van een akte te zijn! We vinden te Antwerpen St.-Joris een huwelijk van een Jan Voet met een Jacoba MO(E)NS op 5 juli 1628: *Joannes Voet x Jacoba Mons cum dispensatione in bannis*, [getuigen] *Franciscus Beurch-*

graef, Joannes Willems. P.J.Th. Voet meende gelezen te hebben: *cum dispensatione carnis*. *Carnis* (vleselijk) en *in bannis* (de afroepen) zijn iets helemaal anders! Misschien was Jacoba Moens wel hoogzwanger en werd het huwelijk in 'haast' gesloten zodat ze vrijstelling kreeg van de normaal verplichte drie afroepen van aanstaand huwelijk.¹²² Maar toch vinden we geen doop van een kind kort na dat huwelijk. Of werd het kind dood geboren of elders gedoopt? Pas op 24 augustus 1629 is er wel een doop (van Jan junior, zie hierna) en gezien de ouders toen al meer dan een jaar kerkelijk gehuwd waren, was deze geboorte dus ook volledig wettelijk. Elke kwalificatie van "bastaard" voor dit kind Jan is dus ten onrechte...

Zij moet veel jonger geweest zijn dan de vader van hun zoon, gezien toen zij overleed in 1679 - mocht hij nog geleefd hebben - hij dan 101 jaar zou geweest zijn. Zijn huwelijk in 1628, betekent dat hij toen al 50 jaar oud was (geboren 1578), wat dus hierbij wel aansluit.

Zij hadden een zoon:

1. JAN. Zie verder onder IX.quint.

IX.quint. – JAN VOET (zoon van VIII.ter. - JAN en Jacoba Moens). Hij werd gedoopt te Antwerpen, St.-Joris op 24 augustus 1629: *Joannes* [k.v.] *Jan Voet & Jacomeyn Moens* (P: *Joris vanden Berch*, M: *Elisabet Toems*) (zijn vader was toen dus al 50 of 51 jaar oud).

Hij vestigde zich in de provincie Overijssel, eerst in Raalte, later in de hoofdstad Zwolle.¹²³

Over hem lezen we de handschriftelijke genealogie Voet in het Archief Leiden: *Johan Voet, geboren tot Antwerpen den 24 augustus 1629, scholtus van Dalfsen, vlugtte 1648 uit Antwerpen, om dat hij een paap (die met geweld bij zijn vader, gereformeerd zijnde, wilde gaan) van de trap stiet, en trouwde Sophia Benting, dochter van Eusebius Borchert, heer van Schoonheten. Hij stierf in Decemb. 1681 en zij den 30 ? 1704 tot Swol, beide in de Bethlehemse Kerk begraven.*

¹²⁰Van dhr. J.C. Streng, auteur van heel wat historische werken betreffende Zwolle, kregen we ook enkele extra detailgegevens over de familie Voet te Zwolle.

¹²¹Dit is Petrus Johannes Theodorus, zoon van Herman Theodorus (1821-1908) die in 1891 van Voormezele aan zijn naam toevoegde. Zijn schrijven van 12 april 1889 aan Vorsterman van Oyen luidde: "Ik ben in bezit gekomen van de copie huwelijksakte van Jan Voet en Jacomina Moens, wier zoon Jan op den perkamenten stamboom als bâtard vermeld staat. Dit huwelijk had niet kerkelijk plaats (*cum dispensatione carnis*) ...". Maar P.J.Th. Voet had wel een foutieve kopie van die huwelijksakte bekomen! In de originele huwelijksakte van Antwerpen St.-Joris staat in werkelijkheid (en zeer duidelijk leesbaar) te lezen: *cum dispensatione in bannis*.

¹²²Voordat een huwelijk werd ingezegend werd het voornemen van de huwelijkskandidaten drie maal afgeroepen in de kerk opdat iedereen de gelegenheid zou hebben om eventuele bezwaren kenbaar te maken. Zo'n afkondiging wordt gewoonlijk een roep genoemd. Gedurende de besloten tijd (de vasten en de advent) waarin huwelijken normaal niet toegelaten waren, werd toch vaak dispensatie gegeven voor een of meerdere roepen. In de huwelijksregisters vindt men dat terug in de vorm van aantekeningen zoals *cum dispensatione in bannis*, *cum dispensatione in tribus bannis* of *cum dispensatione in 3tia proclamatione*. Een dispensatie voor de roepen buiten de besloten tijd (dit is hier het geval) is een aanwijzing dat er haast moest worden gemaakt met het huwelijk. Een van de mogelijke redenen is een (hoog)zwangere bruid.

¹²³Over zijn afstammelingen Voet vindt men ook een aantal details in J. VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige aantekeningen ten aanzien van de gecommiteerden ten landdage van Overijssel zedert 1610-1794, met eenige berigten omtrent de voormalige havezathen in dat gewest*, Deventer, 1871.

Hij was dus gevlucht om aan gerechtelijke vervolging te ontsnappen. Zijn vader, een aanhanger van het gereformeerde geloof in Antwerpen (dan alweer onder een zegevierende katholieke overheersing) was blijkbaar in 1648 (hij was toen 70) in zijn woning bedreigd geworden door een *paap* (scheldnaam voor een katholiek, aanhanger van de Paus), waarop zijn 19-jarige zoon de indringer van de trap stootte. Mogelijk liet de indringer hierbij het leven. Hoe dan ook, de zoon, die allicht geen clementie verwachtte van een katholiek overheidsapparaat, koos het hazenpad naar het Gereformeerde Noorden. Misschien koos hij zelfs bewust om niet naar de grote steden te trekken, maar een klein dorp nog iets verder weg dan Holland om zich daar schuil te houden.

Hij huwde vermoedelijk eind 1653 met de 17-jarige Sophia BENTINCK. Zij was geboren in 1636. Zij was een natuurlijke, maar later gewettigde dochter van Eusebius Borchard Bentinck (1593-1666), heer van Schoonheten (in het dorp Raalte) bij Anna Jansen (1614-1667).¹²⁴ Van zijn natuurlijke dochter Sophia is op 24 april 1664 sprake in een resolutie van de Ridderschap en Steden van Overijssel.

In de 17de eeuw woonde de familie Bentinck in Raalte op een fraai landgoed Schoonheten (een zgn. *havezate*).¹²⁵ De afstamming uit de Bentincks verklaart ook het voorkomen van de ongewone, 'deftige' doopnamen *Eusebius* en *Borchard* bij de kinderen van Jan Voet en Sophia Bentinck.

Het gezin verhuisde later naar Zwolle: op Pasen 1666 (15 april¹²⁶) werden zij met een attestatie aldaar ingeschreven en op 17 april verkreeg 'Joan Voeth van Antwerpen' het burgerschap van Zwolle tegen betaling van 50 goudgulden met de toevoeging dat dit recht van burgerschap ook voor zijn zonen zou gelden. Uit een register van genegotieerde los- en lijfrenten¹²⁷ blijkt dat Jan Voet in 1666 al zes kinderen had, dit moeten dan, met uitzondering van Willem die al in 1659 was overleden, de eerste zeven hieronder genoemde kinderen zijn.

Ca. 1672-75 verliet hij Zwolle weer en trok met zijn gezin naar het naburige dorpje Dalfsen (12 km oost van Zwolle), zijn twee jongste kinderen werden daar geboren. Hij werd er schout. We vinden hem in die functie vermeld in diverse documenten, zoals een kohier van vuurstedengeld van Dalfsen opgemaakt op 8, 9 en 10 april 1675. In 1676 maakte hij voor de Staten van Overijssel ook een lijst op van alle *spiekers* (graanschuren) in het schoutambt Dalfsen. In een ander kohier van vuurstedengeld van 1679¹²⁸ vinden we zijn handtekening:

¹²⁴Zie ook: J. VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige aantekeningen* ..., p. 114.

¹²⁵W. HOOGELAND, *Schoonheten en de Bentincks. Geschiedenis van een landgoed, havezate en de bewoners*, Waanders, 2006.

¹²⁶In de provincie Overijssel werd nog de Juliaanse kalender gebruikt tot eind november 1700. In deze kalender valt Pasen in het jaar 1666 op 15 april (in een Gregoriaanse kalender is Pasen 1666, 25 april).

¹²⁷Geciteerd in J. VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige aantekeningen* ..., p. 638.

¹²⁸Historisch Centrum Overijssel, Hoofdgeld van Salland (Dalfsen), nr. 2568, p. 43: *Anno 1679 den 14 febr. is door mij ondergeschreven Bern-*

Handtekening van Jan Voet, schout van Dalfsen, 14 februari 1679.

Hij overleed in december 1681. Zij overleed op 30 mei¹²⁹ 1704 en werd begraven op 5 juni te Zwolle in de Betlehem kerk als weduwe van de *scholte* (schout).

Zij hadden de hierna volgende kinderen, deze gedoopt te Zwolle in de Nederduits Gereformeerde kerk (NGK).¹³⁰ Wellicht werden de eerste zeven kinderen alle nog geboren te Raalte (15 km zuidoost van Zwolle, 10 km ten zuiden van Dalfsen), slechts van twee is dit zeker, daar de doopregisters van Raalte voor die periode slechts zeer fragmentarisch bewaard bleven. Maar de *gen. Archief Leiden* bevestigt dit voor zes van de eerste zeven kinderen: Hendrik, Jan Wolf, Jacobus, *Willem Eusebius* (Eusebius Willem), Bernard en Anna worden daar expliciet vermeld als geboren op het landgoed Schoonheten (in Raalte).

1. **Hendrik**.¹³¹ Hij werd geboren op het landgoed Schoonheten te Raalte op 9 september 1654.

Hij huwde na ondertrouw te Zwolle (NGK) van 3 november 1683, te Lent (70 km ten zuiden van Zwolle¹³²) op 27 november (zoals vermeld in de

hardt van Marle ende Johannes Voet schouten tot Dalfssen volgens de resolutie van ridderschap en steden van Overijssel genomen op den Landach, binnen Deventer op den 20 januari 1679 ende volgens daer van lujdende apointement op de requeste van de ingesetenen van de beurschap, N... de obtellinge van de vuyrsteden, backovens ende hoofden geschiet en tot de betalinge der selver lasten over het jaer 1677, 1678 ghelijck de quojren hier naest daet van sijn lujdende.

¹²⁹De *gen. C.J. Polvliet* vermeldt 30 maart, maar dat is allicht een verkeerde lezing voor 30 mei (want begraven op 5 juni).

¹³⁰We vinden nog diverse andere gezinnen met vele kinderen Voet te Zwolle in die tijd en ook een burgemeester van de stad maar die geen familie lijken te zijn: in de doopregisters van dezelfde kerk vinden we bv. Herman Voet en Hendrika Jansen met kinderen: Hendrik (4 mrt. 1660), Geertruyt (20 feb. 1663), Geertruyt (14 sep. 1665), Jan (15 okt. 1668); Gerrit Voet en Catharina Ter Borch met kinderen: Anna Maria (28 okt. 1660), Aleida (21 apr. 1664), Alida (8 aug. 1665); Steven Voet en Margareta van der Werft met kinderen: Johanna (29 mei 1684), Evert (22 okt. 1685), Lamberta (28 sep. 1686), Lamberta (9 feb. 1688), Bernard (25 jan. 1689), Hendrica (1 mei 1690), Hendrica (11 nov. 1691). Over deze en nog enkele andere Voets te Zwolle die niets met de hier behandelde familie Voet te maken hebben, zie ook: J. VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige aantekeningen* ..., pp. 672-673.

¹³¹Over hem, zie: JOHAN VAN GOOL, *De nieuwe schouburg der Nederlantsche kunstschilders en schilderessen*, Den Haag, 1750, dl. 1, pp. 329-339 (passim: p. 329: 'outsten broeder'); J. VERBEEK, 'Rond een zeshoekig theebusje', in: *Bulletin van het Rijksmuseum*, Amsterdam, 1963, pp. 94-99; IDEM, 'Een vierde theebusje van Eusebius Willem Voet', in: *idem*, 16 (1969), pp. 13-16; (maar vooral) B. DUBBE & IDEM, 'De Zwolse zilversmid Hendrik Voet (1654-1737). Veelzijdig kunstenaar en verzamelaar', in: *idem*, 23 (1975), pp. 3-11; J.C. STRENG, *Zwols biografisch woordenboek: een draagbaar mausoleum*, Hilversum, 2004, pp. 176-177.

¹³²De *gen. C.J. Polvliet* vermeldt *Lest*, die plaatsnaam konden we niet identificeren. Vermoedelijk is het *Lent*.

gen. Archief Leiden) met Judith VAN DUUREN, jonge dochter, geboren te Nijmegen en begraven te Zwolle in de Betlehemkerk op 16 juni 1724.

Hij woonde zijn hele volwassen leven in de Koestraat te Zwolle.

In 1687 verzocht *Hendrick Voet, goudsmid* de Vroede Vaders van Zwolle om enkele van zijn kunststukken en handwerk te mogen tonen. Deze vielen blijkbaar in de smaak want nog in hetzelfde jaar gaf de stad hem enkele opdrachten: hij mocht het stadswapen graveren op een nieuw tinnen servies en het zilverbeslag maken voor 19 almanakken voor de leden van het stadsbestuur en de secretarissen. Ook in 1690 maakte hij het zilverbeslag voor almanakken en in 1693 leverde hij 252 koperen penningen met het wapen van de stad Zwolle. In 1694 leverde hij twee stalen stempels die gebruikt werden voor het poinçonneren van de goudgulden en stak hij een stalen vignet voor het stadssecretariaat. In hetzelfde jaar ook leverde hij een vergulde zilveren beker en repareerde hij enkele andere bekens. Hij leverde ook een drinkkelk aan de Waalse Gemeente in Zwolle met het gegraveerde stadswapen en ANNO 1694. In 1704 leverde hij aan de stad zilveren lepels en *forchetten*.

Hij was dus graveur én zilversmid maar leverde ook bewerkte stalen en koperen voorwerpen.

Zijn merkteken bestond uit een naar boven gerichte voetzool in een cirkel, bedekt met een kroontje. Dit merkteken kan best een verwijzing zijn naar het familiewapen, gezien het een *zool* is die wordt afgebeeld en niet een *voet* van opzij gezien. Het merkteken komt voor op bv. de hogergenoemde beker voor de Waalse Gemeente en ook op de Zwolse Gildeplaat bewaard in het Stedelijk museum te Zwolle.

Hij had ook een brede culturele belangstelling: hij was een liefhebber van flora en fauna, van zaaien en planten. Hij koesterde ook een rareitienkabinet van kunst en naturalia dat enige faam genoot bij tijdsgenoten. Zowel de kunst-historicus Johan van Gool als de natuurkundige George Rumphius wisten van zijn collectie.

Hij gaf ook tekenlessen aan zijn 17 jaar jongere broer Carel Borchart.

In 1688 werd hij gekozen als *gemeensman* voor de Sassenstraat, dit is de wijk waartoe ook de Koestraat behoorde waar hij woonde. Hij was ook postmeester van Overijssel en in 1697 werd hij op zijn verzoek gerechtigd tot het houden van een *comptoir tot de posterie* op Den Haag. Deze functies bleef hij uitoefenen tot aan zijn dood.

Hij had ook een loopbaan in stadsbestuur van Zwolle:

1722: burgemeester
1724: burgemeester
1725: raadslid
1726: burgemeester
1728: burgemeester
1729: raadslid
1730: raadslid

Hij maakte zijn testament op op 1 augustus 1734, hij was toen *wel geïncommendeert aan de benen* (geheel of deels verlamd aan de benen), maar voor de rest gezond van lichaam en geest. Gezien zijn enig kind al jong overleden was waren zijn erfgenamen zijn nog levende broer en zuster en zijn neven en nichten.

Hij legateerde

- aan zijn zuster Isabella: het levenslange vruchtgebruik van zijn woning in de Koestraat op voorwaarde dat *mijn pourtrait en wapen daer in ook zo lange zullen blijven*. Na haar overlijden zou het huis aan de erfgenamen komen, doch het portret en wapen moesten overgaan *op de oudste in den bloede en versterven van de ene oudste op de andere*. Waaruit blijkt dat een portretschilderij van hem werd gemaakt en ook een voorstelling van zijn familiewapen ...;
- aan zijn broer Carel Borchard: zijn zilveren schildpadden brillkoker, die ook moest versterven *op de oudste in den bloede*;
- aan zijn neef Augustus Willem (zoon van broer Jacob): een vergulde degen met zilveren *ponjé*, een stalen degen (passende legaten voor een militair ...), twee wandelstokken en *mijn signetten om brieven te versegelen*;
- aan zijn nicht Anna Elisabeth (dochter broer Jacob): drie poederdozen en een tafelspiegel met zilverbeslag;
- aan zijn nicht Isabella (idem): zes zilveren lepels en vorken en een tafelspiegel met glazen lijst;
- aan zijn neef Everhard Christoffel Wolfers (x nicht Barberina): *alle gereedschap tot de silver smederij gehorende zo yser als koperwerk alsmede alle ponçoenen behorende tot de wapensmederij met de afdruksels en de lade*;
- aan zijn neef Pieter van Hoboken (x nicht Cornelia Wilhelmina): *het silveren bad van Diana, nevens het afgesette (= met de hand ingekleurde) boek van Dodonaeus (d.i. het Cruydeboek (Antwerpen, 1554) van de arts en plantkundige Rembert Dodoens (1517-1585)) en een derden deel van alle mijne blommen*;
- zijn huishoudster: een *hypotheatie* van 700 Carolusgulden gevestigd op een huis in de Koestraat tegenover zijn huis, naast een som in contanten, de helft van al de metalen voorwerpen in de keuken, de tinkast en stoelen en een tafeltje.

Hij bepaalde ook dat *verkogt zullen worden alle mijne boeken, liefhebberije van beeldwerk, schulpen, horens en vordere zeegewassen, nevens de animalia en insecta, alsmede myn teiken en prentkonst, bestaende zo in boeken als losse prenten.*

De *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* noemen hem overleden op 20 februari 1737. We vinden inderdaad zijn begrafenis (vermeld als oud burgemeester) te Zwolle in de Betlehemkerk op 28 februari 1737.

Zij hadden een zoon:

- a. **Jan Eusebius.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 20 juli 1684 en overleden in 1689.
2. **Willem.** Geboren in 1655 (wellicht te Raalte) op 20 oktober (*gen. Archief Leiden*) of 23 december (*gen. C.J. Polvliet*) en jong overleden in 1659. De *gen. Archief Leiden* vermeldt dat hij begraven werd te Raalte in het graf van zijn grootvader *Benting*.
3. **Johan Wolf.** Geboren te Raalte op 24 (*gen. Archief Leiden*: op het landgoed Schoonheten) en gedoopt 30¹³³ augustus 1657, overleden op 27 februari 1676.
4. **JACOBUS.** Zie verder onder X.
5. **Eusebius Willem.**¹³⁴ Geboren op 31 december 1660 op het landgoed Schoonheten te Raalte. Na enkele jaren de Latijnse School in Zwolle gevolgd te hebben, werd hij zoals zijn oudste broer ook zilversmid. In 1681 kwam hij met een attestatie van de Dalfense Gereformeerde Kerk naar Zwolle.

Na ondertrouw¹³⁵ te Zwolle (NGK) op 25 augustus 1688 huwde hij met Cornelia BERG, dochter van zilversmid Derk (burgemeester van Zwolle) en Geertruid Walraven.

Hij vestigde zich in de Diezerstraat (volgens een register van 1712-1714 in een huurhuis). In 1709 werd hij grootburger van Zwolle. In een duizendste penning belastingkohier werd zijn vermogen op een bescheiden tweeduizend gulden geschat.

Hij maakte onder andere theebusjes met Chinese motieven in zilver en schildpad. Vier er-

van worden bewaard in het Stedelijk Museum Zwolle en in het Rijksmuseum te Amsterdam. Een theebusje in het Rijksmuseum Amsterdam heeft op de binnenkant van de dop de gegraveerde inscriptie: *E.W. Voet, Zwolle*. Gezien een zilvermerk ontbreekt, betekent dit dat het niet voor de verkoop was bestemd.

Op een gildeplaat van de Zwolse zilversmeden vinden we hem, samen met zijn broer Hendrik vermeld:

Gildeplaat van de Zwolse zilversmeden (detail) met op de tweede en vijfde regel de broers Hendrik en Eusebius Willem Voet. Het merkteken van Hendrik is een voetzool in een cirkel met kroontje. (Stedelijk museum Zwolle)

Hij overleed op 20 (*gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet*) en werd begraven te Zwolle in de Betlehem kerk op 26 augustus 1719. Zij overleed op 28 maart 1756.¹³⁶

Zij hadden een zoon:

- a. **Derk.** Gedoopt te Zwolle op 28 juni 1689 en (*gen. Archief Leiden*) in het zelfde jaar overleden.
6. **Bernard (Berend).** Geboren op 31 juli 1662 op het landgoed Schoonheten te Raalte, ongehuwd

¹³³Historische Vereniging Raalte, bewerking doopboek Raalte 26.8.1655 – 22.8.1658, 3.1.1664 – 16.7.1665 (op www.geneaknowhow.net).

¹³⁴Over hem, zie: J. VERBEEK, 'Rond een zeshoekig theebusje', pp. 94-99; J.C. STRENG, *Zwols biografisch woordenboek* ..., p. 176.

¹³⁵Zie de bewerkte ondertrouwregisters voor Zwolle, NGK door P. KLUNDER, *Zwolle, transcriptie ref. trouwen 1581-1751*, 24 dl., Zwolle, Hist. Centrum Overijssel, 2010-2011.

¹³⁶Vlgs. de *gen. C.J. Polvliet*. Deze noemt haar geboren in 1679, wat niet kan, want dan zou ze 9 jaar oud geweest zijn toen ze in 1688 huwde. Als ze toen 20 jaar was, zou ze overleden zijn op 88-jarige leeftijd, niet onmogelijk, maar wel een erg hoge leeftijd voor die tijd.

overleden op 19 en begraven te Zwolle in de Bethleemkerk op 24 januari 1733. De *gen. Archief Leiden* vermeldt dat hij *cornet* was en begraven werd te Zwolle in de Bethleemkerk.

Al op 26 mei 1705 maakte hij voor twee schepenen van Zwolle een besloten testament op dat bewaard bleef.¹³⁷ Hij had op dat ogenblik zijn spraak verloren maar was bij vol verstand. Hij deed hierin volgende legaten van sommen (in carolusguldens):

- aan de armen van Zwolle: 25 carolusgulden;
- aan zijn vier broers Hendrik, Jacobus, Eusebius en Carel en zuster Isabelle, elk 25;
- aan zijn nicht(en) van Duuren, de zuster(s) van zijn broer Hendriks echtgenote Judith van Duuren): 75;
- aan zijn chirurgijn: 50;
- aan zijn nicht, oudste dochter van zijn broer Jacobus: 75 tot een selveren kop;
- aan de heer l(uiten)ant Devis al zijn *blommen en bloemgewassen* (hij was dus blijkbaar, als zijn broer Hendrik ook een liefhebber van bloemen);
- aan de wettige kinderen van zijn broers Jacobus en Carel de rest van de nalatenschap, gelijk te verdelen (wat bevestigt dat zijn twee andere broers geen levende kinderen meer hadden).

Bijzonder is wel dat dit testament, door hem ondertekend ook gezegeld werd. En het zegel is exact dit van de Voets uit Brugge:

Zegel van Berend (Bernard) Voet, 29 mei 1705 met detail van het wapen (Gemeentearchief Zwolle)

7. **Anna.** Geboren te Raalte (op het landgoed Schoonheten) op 26 juni en gedoopt op 3 juli¹³⁸ 1664, overleden op 18 (*gen. C.J. Polvliet*) of 28 (*gen. Archief Leiden* die haar ook begraven noemt in de Bethleem kerk te Zwolle) januari 1669.¹³⁹

¹³⁷Gemeente Archief Zwolle, inv.nr. PA 1275, ch. Collectie 705.02 [nu Toegang 0700 (Archief Stad Zwolle, 1230-1813)], inv.nr. 14538.

¹³⁸Bewerking doopboek Raalte (zie hoger).

¹³⁹Volgens J. van Doorninck, *Geslachtkundige aantekeningen ...* begraven te Zwolle op 28 februari 1669.

8. **Carel.** Geboren op 22 en te Zwolle gedoopt (NGK) op 23 april 1667 en overleden op 1 (*gen. C.J. Polvliet*) of 2 (*gen. Archief Zwolle*) mei 1667. Zijn doopnamen werden gegeven aan een volgende zoon.

9. **Isabella.** Geboren op 18 en te Zwolle gedoopt (NGK) op 19 januari¹⁴⁰ 1669, begraven te Zwolle in de Bethleem kerk (als weduwe) op 15 augustus 1741.

Na ondertrouw te Zwolle (NGK) van 29 augustus 1705 met attestatie (voor huwelijk) gegeven te Wije, 13 september 1705, huwde zij met Lambert Gerhard ISSEL, rentmeester, gedoopt te Deventer op 25 januari¹⁴¹ 1666, zoon van Christoffel en Mechteld Meuleveld. Voor hun huwelijk werd van hen beiden een natuurlijk kind geboren dat werd gedoopt te Zwolle (NGK) op 21 januari 1703: *onegt Maghteld d(ochter) van Lambert Issel & Isabella Voet*.

De *gen. Archief Leiden* noemt haar overleden op 8 augustus 1741.

10. **CAREL BORCHARD.** Zie verder onder X.bis.

11. Een naamloze **dochter**, doodgeboren in 1673 (enkel vermeld in de *gen. Archief Leiden*).

12. **Anna Frederica.** Geboren op 1 februari 1676 (te Dalfsen¹⁴² volgens de *gen. Archief Leiden*), overleden in mei 1676.

13. **Willem Frederik.** Geboren op 11 augustus 1678 (te Dalfsen volgens de *gen. Archief Leiden*), overleden in februari 1679.

X. - JACOB VOET (zoon van IX.quint. - JAN en Sophia Bentinck). Geboren op 20 januari 1659 op het landgoed Schoonheten te Raalte.

Na ondertrouw te Zwolle (NGK) van 13 december 1684 met attestatie (voor huwelijk) gegeven te Winsheijn¹⁴³, 28 december 1684 huwde hij Martina D'ENGREMONT (ook geschreven als *Dengermonds*, *d'Engremon(t)*, *d'Engraimont*), dochter van Nicolaas en Anna Lestevenon.

Hij leefde nog in mei 1705 wanneer hij in het testament van zijn broer Berend (Bernard) vermeld wordt. De *gen. Archief Leiden* vermeldt dat hij overleed op 3 februari 1719 en zijn echtgenote op 3 april 1719.

¹⁴⁰Zowel de *gen. Archief Leiden* als *C.J. Polvliet* noemen haar geboortemaand april, maar het originele doopregister toont dat het januari was.

¹⁴¹De *gen. C.J. Polvliet* vermeldt verkeerdelijk april i.p.v. januari.

¹⁴²Er zijn helaas geen doopregisters van Dalfsen bewaard van voor 1679 ...

¹⁴³Windesheim is een oud kerkdorp ten Z. van Zwolle dat in 1967 bij Zwolle is gevoegd en voorheen tot het niet meer bestaande *Zwollerkerspel* behoorde.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Anna Sophia.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 13 oktober 1685. Vlgs. *gen. Archief Leiden* jong overleden.
2. **Jan Hendrik.** De *gen. Archief Leiden* en *C.J. Polvliet* noemen hem geboren in resp. 1687 en november 1687, maar dit klopt niet: hij werd immers gedoopt te Zwolle (NGK) op 31 oktober 1686. Hij sneuvelde als luitenant van de artillerie te Douai (Fr.) in 1710, de *gen. Archief Leiden* preciseert: *doodgeschoten*.

Douai, samen met Rijsel en Orchies werden in 1667-68 door Lodewijk XIV geannexeerd (Devolutieoorlog). Toen de Spaanse koning Karel II in 1700 kinderloos overleed vatte Lodewijk XIV het plan op de hele Zuidelijke Nederlanden aan te hechten. De grote mogendheden Oostenrijk, Engeland en de Verenigde Provinciën vormde een coalitie tegen Frankrijks expansiedrang. In de zgn. Spaanse succesieoorlog (1701-1713) werd in mei-juni 1710 Douai belegerd en veroverd door de geaillieerden. Jan Hendrik Voet sneuvelde dus allicht in de lente van 1710.

3. **Anna Elisabeth.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 19 januari 1688 (de *gen. Archief Leiden* vermeldt verkeerdelijk geboren 28 januari 1689), ongehuwd overleden op 20 januari en begraven te Dordrecht op 3 februari 1738. Haar begraafakte vermeldt: *Juffr Anna Elisabet Voet, ten huijse van doctoer Voet, ongehuwt gestorven*. Woonde zij in bij haar 20 jaar jongere kozijn Jan Eusebius Voet, doctor in de medicijnen?
4. **Barberina.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 31 maart 1689. Gehuwd in 1711 (*gen. C.J. Polvliet*) of 1712 te *Hartsigerode*¹⁴⁴ (*gen. Archief Leiden*) met Everhard Christoffel WÖLFFER. Zij overleed in 1730.
5. **Isabella.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 11 februari 1691 (de *gen. Archief Leiden* vermeldt verkeerdelijk geboren in februari 1692), overleden op 14 (*gen. Archief Leiden*) en begraven te Zwolle op 19 september 1771.
6. **Cornelia Wil(hel)mina.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 18 oktober 1692 (de *gen. Archief Leiden* vermeldt verkeerdelijk geboren in november 1693) en overleden in 1772 (11 september¹⁴⁵). Zij huwde te Zwolle (NGK) op 21 juli 1727 met Pieter VAN HOBOKEN, zoon van Rudolf en Elisabeth Walraven. Hij was gedoopt op 6 april 1703. In 1727 was hij gemeensman van Zwolle en in 1737 werd hij postmeester. Hij werd begraven in de St.-Michaëlkerk op 1 juli 1782 als postmeester-generaal van Zwolle.

7. **Niklaas d'Engremont.** Jong overleden. (De familienaam van zijn moeder werd dus als een tweede voornaam gebruikt.)

8. **AUGUSTUS WILLEM CAREL.** Zie verder onder XI.

9. **Sophia Elisabeth.** Jong overleden.

XI. AUGUSTUS WILLEM CAREL VOET (zoon van X.-JACOB en Martina d'Engremont). Geboren op 12 februari 1701.

Hij huwde op 23 (*gen. C.J. Polvliet*) of 28 (*gen. Archief Leiden*) april 1724 met Johanna Catharina DE MAFFÉ, dochter van Libéral.

Hij was kapitein der infanterie in dienst van de Staten-Generaal. We zien dat zijn kinderen dan ook op veel verschillende plaatsen werden geboren, plaatsen waar hij naar toe werd gestuurd door de militaire overheid: de vestingstad Heusden in NL. Limburg, de garnizoensstad Meningen in Vlaanderen op de grens met Frankrijk, Maastricht, een grensstad met het Oostenrijkse keizerrijk en de garnizoensstad Venlo. Het tweede Barrièreverdrag na de Vrede van Utrecht (1713) uit 1715 liet toe dat Noord-Nederlandse garnizoenen konden gelegerd worden in o.a. Meningen en Venlo om de buitengrenzen van Frankrijk te bewaken. Kampen is echter in de provincie Overijssel op 10 km ten westen van Zwolle. Mogelijk werd dus hun derde kind daar geboren toen zij in verlof waren in zijn thuisstreek.

Hij overleed op 22 en werd begraven te Venlo in de protestantse kerk op 27 juni 1767: *den 27 juni 1767 is in de kerk begraaven de heer Augustus Willem Carel Voet, gepensionneerd capitein, ten dienste deeser landen het beste doodkleed gebruikt*. Zij overleed op 6 en werd begraven te Venlo in de protestantse kerk op 11 juli 1765: *den 11 julij 1765 is in de kerk begraven de huisvrouw van de heer capitein Voet van het fort St. Michiel*.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Johannes Jacobus.** Geboren op 21 en gedoopt te Heusden (Nederduits Gereformeerde Gemeente) op 23 augustus 1726, begraven te Heusden (NGG) op 7 juni 1727.
2. **JOHANNES JACOBUS LIBÉRAL.** Hij werd geboren op 10 en gedoopt te Heusden op 11 maart 1728.¹⁴⁶ Hij overleed in Suriname (noordoostkust van Zuid-Amerika) in 1764. Hij huwde op 10 januari 1758 Johanna Elisabeth DE MAN, dochter van Jan, kapitein luitenant der artillerie en van Hendriette Catharina Minsin.

Zij hadden volgende kinderen:

- a. **Augustus Willem Carel.** Geboren 11 februari 1758, jong overleden.

¹⁴⁴Harzgerode in midden-Duitsland ? (deelstaat Saksen-Anhalt).

¹⁴⁵Volgens een website www.geni.com.

¹⁴⁶De *gen. Archief Leiden* en de *gen. C.J. Polvliet* vermelden geboren te Heusden 10 april 1728, allicht bedoelden zij 10 maart 1728.

- b. **Hendriette Catharina.** Geboren op 24 maart 1759, jong overleden.
3. **Hendrik Eusebius Carel.** Geboren te Kampen op 21 november 1730, overleden op 11 december 1732.
4. **Willem.** Geboren te Menen op 4 februari 1733, overleden in Suriname in juni 1761.
5. **Martina Elisabeth.** Geboren te Menen op 22 juni 1734. Zij overleed op 26 september 1782.
6. **Hendrik Eusebius.** Geboren te Maastricht op 9 maart 1738, overleden in mei 1738.
7. **Isabella Charlotta.** Geboren te Maastricht op 30 juli 1739.
8. **Carel Augustus.** Geboren te Maastricht op 8 mei 1741, overleden in Suriname op 1 juli 1765 (vlgs. *de gen. Archief Leiden*, *de gen. C.J. Polvliet* geeft 1 juli 1768).

Carel Borchard Voet (1671-1743)
(gravure door N. Verkolje, 27,5 x 21,3 cm)
(beeldbank gemeentearchief Dordrecht)

X.bis. – CAREL BORCHARD VOET (zoon van IX.quint. - JAN en Sophia Bentinck). Hij werd geboren en gedoopt te Zwolle (NGK) op 22 juni 1671.

Hij huwde te Heino (15 km zuidoost van Zwolle) op 30 augustus 1696 met Jacomina BERG, dochter van Dirk, geboren in 1676. Zij was een zuster van de echtgenote van zijn oudere broer Willem Eusebius.

Zijn biografie wordt gegeven door J. VAN GOOL in zijn *De nieuwe schouburg ...* op pp. 329-339.¹⁴⁷ Karel leerde de tekenkunst bij zijn oudste broer Hendrik. Omdat deze laatste sterk geïnteresseerd was in allerlei soorten insecten, begon Karel diertjes te tekenen en te schilderen en de planten en bloemen waar ze op leefden te verzamelen. Omdat zijn talent zichtbaar werd, werd hij in de leer gedaan bij de beste schilder in de stad. Dit moedigde hem aan om bloemen, fruitgewassen en landschappen te gaan schilderen.

Op zijn 19de trad hij als hofschilder in dienst van Hans Willem Bentinck (1649-1709). Hij deelde met hem een voorouder. Carel Borchard Voet's moeder, Sophia Bentinck, was een natuurlijke, maar later gewettigde dochter van een oom van Hans Willem Bentinck, Eusebius Borchard Bentinck. Voor een jaarwedde onderwees Karel Voet de kinderen van Hans Willem Bentinck in de tekenkunst.

Hans Willem Bentinck was een jeugdvriend en raadsman van Willem III van Oranje (1650-1702), die, nadat deze in 1689 koning van Engeland was geworden, Bentinck omwille van zijn diplomatieke talenten, eerste graaf van Portland maakte. Jaarlijks in de herfst trok Carel Voet met hem naar Engeland om dan in de lente terug te keren en de zomer door te brengen in Den Haag, in het lusthuis Zorgvliet aan de Scheveningse weg.

Hans Willem Bentinck raakte verslingerd op de kunst van het kweken van planten, ook de uitheemse die uit Oost- en West-Indië werden overgebracht. De plantkundige belangstelling van zijn mecenas spoorde Karel Voet aan om twaalf schilderijen te maken (één voor elke maand van het jaar) waarop allerlei soorten van bloemen, planten, vruchten en heesters te zien waren en met op de achtergronden zichten op het landgoed Zorgvliet. Zij werden opgehangen in een gaanderij in het huis van Bentinck in Den Haag.

De liefhebberij van Bentinck sloeg ook aan bij koning Willem III van Engeland. Hij liet op Hampton Court daartoe zelfs broeikassen oprichten. Queen Mary (1662-1694), de echtgenote van Willem III vroeg Carel Voet of hij misschien hofschilder wilden worden voor een jaargeld van 1.800 gulden. Maar zij overleed kort daarna (28 december 1694) waardoor de kans aan Carel Voet voorbijging. Koning Willem III droeg Karel Voet op een boek met afbeeldingen van rupsen en insecten te maken. Tevreden over het resultaat dacht hij er aan om hem op zijn kosten naar Suriname te sturen om er de fauna en flora te bestuderen, maar de plotselinge dood van Willem III in 1702 verhinderde ook deze avontuurlijke wending.

Toen Carel Voet in 1696 huwde met Jacomina Berg was dit niet erg naar de wens van zijn mecenas Hans Wil-

¹⁴⁷Zie hoger bij zijn broer Hendrik. Zie ook J. VERBEEK, 'Rond een zeshoekig theebusje', i.h.b. pp. 96-99 en J.C. STRENG, *Zwols biografisch woordenboek ...*, pp. 275-276.

lem Bentinck, die al een andere dame uit zijn hofhouding voor hem in gedachten had. Carel Voet had eraan gedacht zijn broodheer te verlaten maar omdat hij in eigen land nog geen bekendheid genoot en er oorlogsdreiging was besloot hij dat zelfstandig schilder worden een te hachelijke onderneming zou zijn.

Toen hij een commissieplaats in Dordrecht aangeboden kreeg, nam hij deze aan en verhuisde naar Dordrecht, allicht na 1698 en voor 1704 (zie dopen kinderen). Van een vast inkomen verzekerd werkte hij in zijn vrije tijd verder aan zijn boek over de Nederlandse insecten. Hij maakte er later nog aanvullingen bij. Al tijdens zijn leven werd er veel geld om geboden, maar deed het niet van de hand.

In 1735¹⁴⁸ begon zijn zicht te falen en kon hij niet meer tekenen of schilderen. Later werd hij ook getroffen door een beroerte waarvan hij herstelde maar aan één zijde lam bleef.

Carel Borchard Voet heeft een zelfportret als miniatuur geschilderd. Gegraveerde portretten hiernaar werden gemaakt door Niklaas Verkolje en Pieter Tanjé (1752).¹⁴⁹

Hij werd begraven te Dordrecht op 9 april 1743 (de *gen. Archief Leiden* vermeldt verkeerdelijk 1744). Zijn begraafakte vermeldt dat hij toen in *de Wijnstraat bij de Wijnbrug* woonde (dit is in het centrum van de stad). Zijn echtgenote overleed op 5 en werd begraven te Dordrecht in de Nieuwe Kerk op 12 december 1746, zij woonde toen *bij de Kolfstraat*.

Twee maanden na zijn begrafenis al werden op 18 juni 1743 zijn collectie naturalia en tekeningen door zijn kinderen geveild.

Hij had volgende kinderen:

Toen hij nog geen 22 was, werd van hem en van Wibbeghien PETERS een natuurlijke dochter geboren:

1. **Anna.** Gedoopt te Zwolle (NGK) op 7 februari 1693: *onegt Anna d(ochter) van Carel Borchard Voet & Wibbeghien Peters*.

Na ondertrouw te Zwolle (NGK) van 15 augustus, met attestatie (voor huwelijk) gegeven te Heino op 30 augustus 1696 huwde hij met Jacomina BERGS. Zij werd gedoopt te Zwolle op 2 januari 1676 en overleed op 6 en werd begraven te Dordrecht op 12 december 1746. Haar begraafakte vermeldt: *weduwe vande heer Karel Voet bij de Kolfstraat*.

Zij was een dochter van Dirk Bergh, zilversmid, die ook al de schoonvader was van zijn oudere broer Eusebius Willem Voet en Gertruid Walraven. Twee broers huwden dus twee zusters. Dirck Bergh (gehuwd met Geertruyt N.) was in 1665 naar Zwolle vanuit Gramsberge (40 km oostnoordoost van Zwolle) gekomen.

Karel Borchard Voet en Jacomina Bergs hadden volgende kinderen:

2. **Derk.**¹⁵⁰ Geboren op 3 en gedoopt op 5 mei te Zwolle (NGK) 1697. Hij overleed op 25 februari en werd te Zwolle begraven op 4 maart 1729. Hij huwde te Zalk (4 km oost van Zwolle) in april 1725¹⁵¹ met Lydia VAN SONSBECK, dochter van Lodewijk, geboren op 7 november 1697 en begraven te Zwolle op 24 januari 1780, dochter van *meensman* Lodewijk en Margriet Hanselaar. Zij overleed kinderloos in 1780.

Hij promoveerde in 1720 in de rechten aan de universiteit van Leiden en het jaar daarop liet hij zich inschrijven als advocaat in Overijssel en werd hij gekozen tot *meensman* (beëdigd vertegenwoordiger van de burgerij) in Zwolle. Later was hij postmeester van Deventer en Kampen (vlgs. *gen. Archief Leiden*). Hij was een verzamelaar van schelpen.

3. **Jan Eusebius.** Geboren op 19 en gedoopt te Zwolle (NGK) op 22 mei 1698. Hij overleed op 9 juli 1699.
4. **Otto Hendrik.** Geboren op 22 september 1699 en jong overleden in januari 1700 (vlgs. *gen. Archief Leiden*).
5. **Johanna Sophia.** Geboren op 11 januari 1701 en jong overleden op 1 mei 1703 (vlgs. *gen. Archief Leiden*).
6. **Geertruy.** Geboren op 4 juni 1702 en jong overleden op 20 december 1702 (vlgs. *gen. Archief Leiden*).¹⁵²
7. **Johan Eusebius.** Geboren op 1 en gedoopt te Dordrecht op 5 november 1704, overleden op 14 en begraven te Dordrecht op 17 februari 1705, de vader woonde toen *bij het Groot Hooft*.¹⁵³

148J. VAN GOOL, *De nieuwe schouburg ...*, (1750) p. 236-237 vermeldt duidelijk 1735 als het jaar dat hij het tekenen en schilderen moest opgeven. Dit werd fout geciteerd als '1715' in J. VERBEEK en overgenomen door J.C. STRENG.

149Het zelfportret was in een veiling te Den Haag op 17 oktober 1792: zie P.C. MOLHUYSEN & P.J. BLOK (red.), *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, Leiden, A.W. Sijthoff, 10 (1937), p. 1127. De gravure van Pieter Tanjé vindt men in J. VAN GOOL, *De nieuwe schouburg ...*, dl.1, plaat E (p. 294).

150J.C. STRENG, *Zwols biografisch woordenboek ...*, p. 276.

151De akte vermeldt geen dag, maar wel *beide van Zwolle*.

152Doopdata voor Otto Hendrik, Johanna Sophia en Geertruy zijn niet te vinden in Zwolse of Dordrechtse doopregisters. In Dordrecht werd op 14 mei 1715 een *kind van den commissaire Carel Voet* begraven, zonder vermelding van een voornaam.

153Op die datum werd begraven: *'t kind van Carel Borgerst Voet* (zonder vermelding van een voornaam). Omdat de *gen. C.J. Polvliet* vermeldt *overleden in februari 1705*, menen we dat het om dit kind gaat.

8. **JOHAN EUSEBIUS.** Zie verder onder XI.bis.

9. **Egbert.** Geboren op 28 februari en gedoopt te Dordrecht op 3 maart 1708, overleden in mei daaropvolgend¹⁵⁴ en begraven te Dordrecht Grote Kerk op 1 juni 1708 en die de begraafakte vermeldt als *woont bij den Triach (Friacs?) Steyger*.

10. **Geertruid.** Geboren op 27 en gedoopt te Zwolle (NGK)¹⁵⁵ op 28 augustus 1709. Zij huwde te Dordrecht na attestatie van 28 april 1733 en na afkondiging in de Grote Kerk te Dordrecht van zondag 2 mei 1733, als *jonge dochter van Swol, woont bij de Nieuwe Kerkstraet* (te D.) met Adrianus VAN DEN BERG, *jongman van Amsterdam, woont bij de Nieuwe Kerkstraet* (te D.) (getuige was haar vader). Volgens de *gen. Archief Leiden* was haar echtgenoot *capitein* en overleed zij in 1759 en werd ze te Utrecht begraven.

11. **Egbert.** Geboren op 9 en gedoopt te Dordrecht op 14 maart 1711. Hij huwde na attestatie van 20 juli en afkondiging in de Grote Kerk te Dordrecht van zondag 21 juli 1743 als *jongman woont op den hoek vande Wijnbrugh* en zij als *jonge dochter, woont in 't Steeg Overslooth*, kerkelijk op 4 augustus 1743 met Maria VAN LILLE, dochter van Niklaas, wonende te Dordrecht in *het Steeghoven slooth* (getuigen: zijn moeder, weduwe en zijn vader). Hij woonde toen te Dordrecht op de hoek van de Wijnbrug.

Hij werd begraven te Dordrecht op 15 november 1748, zonder kinderen na te laten, wonende *inde Voorstraat tussen de Vismant ende Friese straat*. Na zijn overlijden huwde zijn weduwe, toen wonende te Dordrecht bij de *Vriesestraat*, op 23 augustus 1749 opnieuw met Gysbert Diderik Casius.

XI.bis. – JOHAN EUSEBIUS VOET (zoon van X.bis. – CAREL BORCHARD en Jacomina Berghs).¹⁵⁶ Geboren op 24 en gedoopt te Dordrecht op 27 januari 1706.

Hij huwde een eerste maal na ondertrouw te Dordrecht van 20 juli, afgekondigd in de Grote Kerk te Dordrecht op zondag 22 juli 1725, als *jongman en med(ecin)e doct(o)r van Swol*, wonende te Dordrecht en zij, na afkondiging te Leiden van 19 juli 1725, als *jonge dochter*, geboren en wonende te Leiden (Nieuwen Rijn), kerkelijk op 5 augustus 1725 met Sara VAN OUTSHOORN. Zij

¹⁵⁴Zo vermeld in de *gen. Archief Leiden* en de *gen. C.J. Polvliet*, die dus duidelijk *overlijdensgegevens* vermelden en niet *begraafgegevens*. Hun bron betreft daarom zeer vermoedelijk aantekeningen van de ouders van het kind zelf en niet de begraafregisters van de Dordrechtse Grote Kerk.

¹⁵⁵En inderdaad *niet* te Dordrecht. Geboren tijdens een bezoekje van de hoogzwangere moeder aan hun oude verblijfplaats?

¹⁵⁶Zie P.C. MOLHUYSEN & P.J. BLOK (red.), *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*. ..., dl. 10 (1937), pp. 1127-1128.

overleed op 11 en werd begraven te Dordrecht (als zijn vrouw) in de Nieuwe Kerk op 16 februari 1748, wonende in de Voorstraat. De *gen. Archief Leiden* vermeldt: *in het kraambed* (dus bij haar 15de zwangerschap).

Hij huwde een tweede maal, na attestatie van 1 februari, afgekondigd in de Grote Kerk te Dordrecht op zondag 2 februari 1749, hij als weduwnaar wonende in de Nieuwstraat, zij als jonge dochter wonende bij de Vissebrug, beide te Dordrecht, kerkelijk op 16 februari 1749 met Elisabeth GHIJBEN. Zij overleed kinderloos op 24 en werd begraven te Dordrecht op 29 augustus 1778 (*Vrouwe Elisabet Gijben huysvrouw vanden heer inspectuer Johan Esebius Voet van Schraven Hagen*).

Dokter Johannes Eusebius Voet
(gravure door A. Schouman / J. Houbraken, 1756)
(beeldbank gemeentearchief Dordrecht)

Vanaf 6 april 1723 studeerde hij te Leiden medicijnen. In 1732, 1748 en 1753 wordt hij in begraafakten van kinderen genoemd als wonende te Dordrecht in de *Voor S(traa)t bijde Nieuwe Kerk S(traa)t bij de Oude leeren* (1732). (In 1741 echter te Dordrecht in de Hafstraat en in 1748 in de Nieuwstraat.) De Voorstraat is een zeer lange straat, evenwijdig met een gracht die beide omheen het centrale stadsdeel lopen dat aan de andere kant begrensd wordt door de Oude Maas. Er zijn een twintigtal zijstraten met namen als o.a. Vriesestraat, Wijnbrug, de Steegoversloot, de Nieuwkerkstraat, namen die men meermaals vermeld ziet hieronder.

In 1751 werd hij inspecteur van de collectieve rechten van Zuid-Holland. Waarschijnlijk daarom vestigde hij zich dan te Den Haag, waar hij ook overleed (maar hij en zijn tweede echtgenote werden wel begraven te Dordrecht).

Hij is vooral bekend als dichter van stichtelijke gedichten, waaronder vele psalmberijmingen.¹⁵⁷

¹⁵⁷Van zijn hand verscheen: *Uitzigt op Nebo* (Dordrecht, 1747 en 1753); *Stichtelijke gedichten* (Dordrecht, 1754; 4e dr. 1763, 2 dln.); *Proeve eener nieuwe berijming van het Boek der Psalmen* (Den Haag, 1763); *Het Boek der Psalmen volgens de gewone zang-*

Hij liet vanaf 1769 bij voorintekening reeksen van gekleurde platen van torren uitgeven met bijhorende beschrijvingen in drie talen (Latijn, Frans en Nederlands). Bij zijn overlijden in 1778 was de uitgave nog niet voltooid en hoewel hij had gesteld dat, mocht hij komen te overlijden, het verder zou gezet worden (door zijn kinderen?) liet die verderzetting wel nog bijna 40 jaar op zich wachten ... De onuitgegeven tekeningen en de daarmee verband houdende teksten werden door de erfgenamen afgestaan aan een drukker in Den Haag, die, na een prospectus van 1804 voor voorintekening tot druk overging in 1806: J.E. VOET M. Doct, *Catalogus systematicus Coleopterorum - Catalogue systématique des Coléoptères - Systematische naamlyst van dat geslacht van Insecten, dat men torren noemt*. 2 dln., Den Haag: G. Bakhuysen, 1806, 111 en 87 pp., 55 kleurplaten. Op dat ogenblik waren al de kinderen van Johan Eusebius al overleden, maar de weduwe van zijn zoon Carel Borghard Voet leefde nog. De drukker droeg het boek aan haar op met de volgende opdracht (na het titelblad): *Aan mevrouwe Adriana van Sorgen, weduwe van heere C. B. Voet Med. Doct. wordt dit werk met alle hoogachting opgedragen door H.E. Dv. Dienaer G. Bakhuysen*.

Hij overleed te Den Haag op 28 september maar werd overgebracht naar Dordrecht om daar begraven te worden op 2 oktober 1778.

Hij had uit het eerste huwelijk volgende kinderen:

1. **Jacomina Maria**. Geboren op 19 en gedoopt te Dordrecht op 23 april 1726, ongehuwd overleden op 10 en begraven te Dordrecht op 15 mei 1745.
2. **Johanna Sophia**. Geboren op 12 (*gen. C.J. Polvliet*) of 13 (*gen. Archief Leiden*) en gedoopt te Dordrecht op 16 augustus 1727. Vermoedelijk dit kind van Jan Eusebius Voet dat, zonder vermelding van een voornaam, begraven werd te Dordrecht op 4 april 1732, de vader *Jan Eusebius Voet medisyne docter*, woonde toen op de Voor S(traa)t bijde Nieuwe Kerk S(traa)t bij de Oude leeren.
3. **CAREL BORCHARD**. Zie verder onder XII.

wijze, opnieuw in dichtmaat gebracht met de Kant-Psalmen (Den Haag, 1764); *Stichtelijke Gezangen* (Dordrecht, 1767, met muziek); *Verhandelingen over den geestelijken smaak* (Utrecht, 1772); *De leer der verzoening tusschen God en de menschen* (Utrecht, 1773); *De goddelijkheid van den Bijbel, gestaafd door proefnemingen* (Amsterdam, 1778); *Twee verhandelingen van den staat der afgescheiden Geesten voor den dag der opstanding* (Amsterdam, 1773); *Gods geschenken middelen tot verkrijging van den geestelijken smaak, of het beginsel van het geestelijk leven* (Utrecht); *De kracht van God in Jezus Christus overwogen* (Dordrecht, 1774); *Gods gerechtigheid beschouwd in Christus* (Dordrecht, 1776); *Gods wijsheid, kracht en goedertierenheid beschouwd* (Dordrecht, 1775); *De Redelijkheid van den geestelijken godsdienst overwogen* (Utrecht, 1774); *Nagelaten stichtelijke Gezangen en Mengeldichten* (Dordrecht, 1780). Deze laatste bundel werd door het bestuur van het Haagsche dichtgenootschap uitgegeven.

4. **Theodora Lidia**. Geboren op 18 en gedoopt te Dordrecht op 24 mei 1730. Ongehuwd overleden op 7 en begraven te Dordrecht op 12 januari 1753, wonende in de Voorstraat.
5. **Dirk**. Geboren op 15 en gedoopt te Dordrecht op 19 januari 1732. Jong overleden. Vermoedelijk dit kind van Jan Eusebius Voet dat, zonder vermelding van een voornaam, begraven werd te Dordrecht op 5 februari 1748, de vader woonde dan in de Voorstraat.
6. **Cornelia Eusebia**. Geboren op 18 en gedoopt te Dordrecht op 28 juli 1733. Overleden te Den Haag op 5 (de *gen. Archief Leiden* geeft 4) maart 1796 (vermeld door haar broer Carel Borchart in de *Utrechtse Courant*¹⁵⁸).
7. **Isabella**. Geboren op 22 en gedoopt te Dordrecht op 29 oktober 1734, overleden op 22 (*gen. C.J. Polvliet*, die ook per vergissing als overlijdensjaar 1756 vermeldt) of 24 (*gen. Archief Leiden*) december 1776. Zij huwde als jonge dochter, wonende te Dordrecht in de Voorstraat bij de Beurs, na ondertrouw van 5 februari en na afgekondiging in de Grote Kerk te Dordrecht van zondag 6 februari 1763, kerkelijk te Dordrecht op 20 februari 1763 met Hermanus SWAVINCK, jongman, geboren te Amsterdam, zoon van Hermanus en Johanna Arents, weduwe en wonende te Heerjansdam (8 km westnoordwest van Dordrecht) waar hij predikant was.
8. **Adriana Geertruyd**. Geboren op 15 en gedoopt te Dordrecht op 21 oktober 1735. Overleden te Dordrecht (*gen. Archief Leiden*) of Den Haag (*gen. C.J. Polvliet*) op 7 juni 1762.
9. **Egbertina**. Geboren op 8 en gedoopt te Dordrecht op 14 juni 1737, begraven te Dordrecht op 4 december 1741: *Den 4 december 1741 begraven het kint van de heer Johannes Eusebus Voet inde Hafstraat, het kint genaamt Egberdina*.
10. **DIRK**. Zie verder onder XII.bis.
11. **Sara**. Geboren op 2 en gedoopt te Dordrecht op 9 september 1740, overleden op 30 mei 1763. Zij huwde te Amsterdam met Stephanus VAN IJZENDIJK.
12. **Johannes Petrus**. Geboren op 27 en gedoopt te Dordrecht op 30 augustus 1741. Hij huwde op 30 maart 1774 met Arnoldina Cornelia VAN HOEY, geboren op 27 en gedoopt op 29 op 27 februari 1752 te Den Haag, dochter van dr. Cornelis en Anna de Sterke.

De *gen. Archief Leiden* schrijft over hem: *is na(ar) de Oost gegaan in het jaer 1783, den 21 Dec.* en

158J. VAN DOORNINCK, *Geslachtkundige aantekeningen ...*, p. 639.

noemt hem ook *Advocaat en koopman. Stierf aan de Kaap zond. kinderen als 2de fiscaal*. De *gen. C.J. Polvliet* noemt hem ook *Mr* (meester) en koopman en fiscaal aan de Kaap de Goede Hoop. Hij overleed in de Kaap (Zuid Afrika) op 30 mei 1784.

13. **Christina**. Geboren op 4 en gedoopt te Dordrecht op 9 februari 1744. Zij huwde met Lambert SIJTHOFF. Zij overleed op 3 februari 1783.
14. **Jacomina Maria**. Geboren op 13 en gedoopt te Dordrecht op 20 mei 1746 (de vader werd expliciet *Docter* genoemd in de doopinschrijving). Zij huwde op 31 juli 1786 met Johannes SCHA-GEN van Kampen, predikant te 's Gravenzan-¹⁵⁹ de. Zij overleed op 31 juli 1786.

XII. - CAREL BORCHARD VOET (zoon van XI.bis. - JOHAN EUSEBIUS en Sara van Outshoorn). Geboren op 19 en gedoopt te Dordrecht op 26 oktober 1728, overleden te Den Haag op 16 maar overgebracht naar Dordrecht om daar begraven te worden op 21 augustus 1798 (*Uut 's Hagen alhier bijgezet. De Heer inspecteur generael Carel Borghart Voet*). Hij was inspecteur der *gemeene midde-len* en *mansman* in de vierschaar van Zuid-Holland.

Hij huwde als jongman, vermeld in de trouwboeken van de Grote Kerk te Dordrecht op zondag 18 augustus 1754 als wonende in de Voorstraat (en zij te *Swindrecht*), na attestatie van 1 september 1754 met Adriana VAN SOR-GEN, jonge dochter, wonende onder Hendrik-Ido-am-bacht (Zuid Holland, 4 km noordwest van Dordrecht, in de Zwijndrechtse Waard) volgens haar attestatie van onder-trouw van Zwijndrecht van 17 augustus. Zij werd geboren in 1735 en overleed te Den Haag op 8 januari 1811.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Johan Eusebius**. Geboren op 26 en gedoopt te Dordrecht op 30 april 1755, overleden op 8 en begraven te Dordrecht op 13 mei 1755.
2. **Eva Johanna**. Geboren op 21 en gedoopt te Dor-drecht op 24 juli 1756, overleden te Gendringen op 23 februari 1823. Zij huwde op 9 (*gen. C.J. Polvliet*) of 19 (*gen. Archief Leiden*) december 1801 met meester Jan Leopold DE HAES, zoon van Frederik Willem en Margaretha Loderus. Hij was drossaard van Etten en Genderingen. Hij overleed als notaris te Gendringen op 6 januari 1822, 69 jaar.
3. **Johan Eusebius**. Geboren op 14 en gedoopt te Dordrecht op 17 november 1758, overleden op 3 (*gen. C.J. Polvliet*) of 13 (*gen. Archief Leiden*) en begraven te Dordrecht op 16 februari 1760.
4. **JOHAN EUSEBIUS**. Zie verder onder XIII.

XIII. - JOHAN EUSEBIUS VOET (zoon van XII. - CAREL BORCHARD en Adriana van Sorgen). Geboren op 13 en gedoopt te Dordrecht op 18 september 1762. Hij huw-de op 13 december 1783 met Barbara VAN TOULON.¹⁶⁰

Zij hadden volgende kinderen¹⁶¹:

1. Een zoon, die jong overleed.
2. **Adriana Carolina**. Geboren te Den Haag op 20 december 1784. Zij huwde te Amsterdam op 19 september 1811 met Martinus Gijsber-tus PICHOT, geboren te Schiedam, 32 jaar oud, *hoofd-commies*, zoon van Daniel Franchois en Agatha Wilhelmina Hogerwaard. (in 1813 werd een kind van hen geboren te Arnhem (Gelder-land) en in 1817 overleed een kind van hen in Collendoorn (Harderberg)). Hij overleed te Am-sterdam op 6 oktober 1853.
3. **Anna Sophia Magdalena**. Geboren te Woudrichem (Noord-Brabant) op 8 en gedoopt op 17 september 1786 (getuige: Anna Sophia Magdalena van Tou-lon). Zij huwde een eerste maal met Cornelis TEN BOSCH. Op 2 november 1811 werd te Rotterdam een tweeling van hengeboren (met $\frac{3}{4}$ u tussentijd), een eerste zoon die als doopnamen kreeg: *Johan Eusebius Voet* (derde doopnaam dus de familie-naam van de moeder!) en een tweede zoon die als doopnamen kreeg: *Cornelis Gijsbertus Christiaan Carolus*.¹⁶² Zij woonden toen *aen den Steyger G 152*.

Zij huwde een tweede maal met N. STIERLING.

XII.bis. - DIRK VOET (zoon van XI.bis. - JOHAN EUSEBIUS en Sara van Oudshoorn). Hij werd geboren op 21 en ge-doopt te Dordrecht op 29 november 1738.

Hij werd op 29 januari 1773 te Den Haag aangesteld als *controleur van de convoijen en licenten te Muiden* (10 km ten oosten van Amsterdam).

Hij huwde een eerste maal, vermeld in de trouwboeken van de Grote Kerk op zondag 19 september 1762, als jongman, geboren en wonende te Dordrecht en na at-testatie te Dordrecht van begin oktober 1762 met Adri-ana Maria VAN VELSEN, jonge dochter, geboren en wo-nende in Raamsdonk (Noord-Brabant, 20 km zuidoost van Dordrecht) (met attestatie van ondertrouw daar van 15 september 1762). (Verml. is dit Adriana Maria van Velsen, geboren te Raamsdonk op 9 en gedoopt op

¹⁶⁰De Navorscher. Nederlands archief voor geslacht- en wapenkunde, vol. 41 (1891), p. 99.

¹⁶¹In de *gen. C.J. Polvliet* zijn de echtgenote(s) van de zusters Adriana en Anna per vergissing verwisseld ...

¹⁶²Het gaat zeker niet om een natuurlijk kind dat de familienaam van de moeder kreeg: de akte is duidelijk: *Cornelis Ten Bosch 28, koopman ... zich erkennende te zijn vader van 't zelfve en het te heb-ben verwekt aen des zelfs huisvrouw Anna Sophia Magdalena Voet, 25 jaar*.

¹⁵⁹Over hun kinderen, zie: *De Navorscher. Nederlands archief voor ge-slacht- en wapenkunde*, vol. 41 (1891), p. 136.

16 november 1738, dochter van Gerard en Digna Hoevenaar.) Zij overleed op 21 maart 1776.

Hij huwde, toen wonende te Muiden, een tweede maal te Ankeveen (6 km ten Z. van Muiden) op 29 september 1776 met Anna Everdina UYTWERF, wonende te Weesp, weduwe van Pieter Adrianus van Marken. (Zij hertrouwde later, toen wonende te Weesp, te Muiden op 25 januari 1784 met Hendrik Willebrand.)

Hij overleed te Muiden op 5 juli 1783.

Hij had uit het eerste huwelijk¹⁶³:

1. **Sara Elisabeth.** Geboren op 9 en gedoopt te Dordrecht op 14 oktober 1763. Zij huwde op 31 maart 1790 met Joseph TRESSEN, koopman te Rotterdam. Zij overleed op 22 december 1796, vier kinderen nalatend.
2. **Nicolaas.** Geboren op 5 en gedoopt te Dordrecht op 7 februari 1766. Hij overleed in 1784 (vrml. te Muiden).
3. **Johannes Eusebius.** Geboren op 9 en gedoopt te Dordrecht op 13 maart 1767. Hij overleed te Muiden op 25 april 1780.
4. **Christiaan.** Geboren op 26 en gedoopt te Dordrecht op 31 januari 1770. Hij overleed op 23 maart 1804.
5. **N.** Op 2 november 1771 werd te Dordrecht een *craamkint van Heer Dirk Voet* begraven, de vader woonde *over de Wijnbrugh*.
6. **GERARDUS ADRIANUS.** Zie verder onder XIII.bis.
7. *De gen. Archief Leiden* vermeldt: *Nog twee dochter beide jong gestorven.*

Hij had uit het tweede huwelijk:

8. **Anna Diderica,** geboren te Muiden op 9 juni 1777. Zij huwde met Cornelis BRUIJS. (allicht deze Cornelis *Bruystens*, die overleed op 28 maart 1837, 52 jaar, 10 maanden, 25 dagen oud, zoon van Benjamin en Henderika Kindt en echtgenoot van Anna Diederika Voet). Zij overleed te Leiden op 8 april 1848.
9. **Sara Johanna,** geboren te Muiden op 6 november 1779. Zij huwde met George David BEMME. Zij overleed te Rotterdam op 11 oktober 1842 (akte 2571).
10. **Johanna Eusebia,** geboren te Muiden op 8 juli 1782. Zij huwde te Schiedam op 30 mei 1814

met Bernardus BOCK, geboren te Delft, 31 jaar oud, zoon van Willem en Wijnanda Jacoba Danckaerts.

Zij huwde een tweede maal te Leiden op 12 april 1832, 49 jaar oud met Teunis VAN 'T HOOFT, geboren te Leiden, 65 jaar oud, zoon van Jan en Maria op den Dreef.

Zij overleed te Leiden, wonende Aalmarkt, op 17 juli 1856, 74 jaar oud.

XIII.bis. - GERARDUS ADRIANUS VOET (zoon van XII.bis. - DIRK en Adriana Maria Van Velsen). Hij werd geboren te Muiden op 6 november 1773. Hij werd kantoorbediende genoemd in de overlijdensakte van zijn dochter Sara Elisabeth. Hij huwde met Christina MEIJER, geboren te Arnhem.

We vinden hem vermeld als president en secretaris van een vereniging *Het Leesgezelschap*.¹⁶⁴

Hij overleed te Rotterdam op 7 augustus 1825 (akte 1189). Zij overleed te Rotterdam op 2 augustus 1829 (akte 1455).

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Sara Elizabeth,** geboren te Amsterdam ca. 1793, ongehuwd overleden te Delft op 2 november 1856, 63 jaar oud en 8 maanden, zonder beroep, wonende in de Van der Mastenstraat (akte 464).
2. **GEORGE.** Zie verder onder XIV.
3. **DIRK,** geboren te Rotterdam ca. 1806, 23 jaar oud bij zijn huwelijk te Rotterdam op 7 oktober 1829 met Catrina Adriana VAN DER KOIJ, geboren te Rotterdam, dan 22 jaar oud, dochter van Abram en Cornelia Lijbers. In 1831 woonden zij te Rotterdam in de Krispijnlaan.¹⁶⁵ Zij hadden volgende kinderen:
 - a. **Gerardus Adrianus,** geboren te Rotterdam op 5 december 1829 (akte 2400), overleden te Rotterdam op 13 februari 1830 (akte 386).
 - b. **Cornelia Christina,** geboren te Rotterdam op 31 maart 1833 (akte 619). Zij huwde met Willem STOUT, geboren te Tiel (Gelderland) zoon van Gijsbert en Dora Geertrui de Jong-

¹⁶⁴C. VAN DER AA, *Geschiedenis van het leven, character, en lotgevalen van wijlen Willem den Vijfden, Prinse van Oranje en Nassau*, Amsterdam 1806, p. 28: lijst der intekenaars.

¹⁶⁵Naamlijst der personen welke in de maand januarij 1831 binnen de stad Rotterdam zijn geboren, getrouwd en overleden, alsmede eene opgave der geveilde huizen, landerijen, tuinen, schepen en obligaties met de prijzen waarvoor dezelfde verkocht, waar achter gevoegd is eenig mengselwerk, Rotterdam, 1831, p. 5: lijst geborenen: mei 1831, 18 (aangifte datum).

¹⁶³In de *gen. C.J. Polvliet* wordt van kinderen uit het eerste huwelijk niet gesproken, maar gezegd dat er drie kinderen waren uit het tweede, zonder evenwel namen en data te geven.

he. Hij was fabrikant van landbouwwerktuigen. Zij overleed te Tiel op 26 januari 1886. Na het overlijden van zijn eerste echtgenote, hertrouwde zij met Anna Louise van Leeuwen van Duivenbode. Hij overleed te Tiel op 4 februari 1911, 71 jaar oud.

- c. **Dirk**, geboren te Rotterdam op 16 mei 1831 (akte 1035), overleden te Rotterdam op 10 oktober 1833 (akte 3475).

XIV. – GEORGE VOET (zoon van XIII.bis. – GERARDUS ADRIANUS en Christina Meijer). Hij werd gedoopt te Rotterdam op 13 februari 1800. Hij werd bij zijn eerste huwelijk winkelier genoemd en bij zijn tweede winkelier. In juni 1831 woonde hij te Rotterdam vrml. in de straat *Boompje*¹⁶⁶ en bij zijn overlijden in de Halvemaanstraat 5.

Hij huwde, 22 jaar oud te Rotterdam op 20 februari 1822 met Marretje HOEK, geboren te Geervliet, 22 jaar, dochter van Philippus (melkverkoper) en Francina Weij, zonder beroep.

Hij huwde een tweede maal te Rotterdam op 5 augustus 1835 met Pieterella OUTHOFF, geboren te Rotterdam, 28 jaar oud, dochter van Leonard en Elizabeth Weijne. Zij overleed te Rotterdam op 30 maart 1892 (akte 1562).

Hij overleed te Rotterdam op 23 februari 1855 (akte 681). Zij overleed te Rotterdam op 16 januari 1835 (akte 142).

Hij had uit het eerste huwelijk volgende kinderen:

1. **Gerardus Adrianus**, geboren te Rotterdam op 1 november 1822 (akte 2073), overleden te Rotterdam op 8 juni 1845 (akte 1499).
2. **Francina**, geboren te Rotterdam op 6 februari 1824 (akte 284), overleden te Rotterdam op 3 september 1824 (akte 1269).
3. **Francina Philippina**, geboren te Rotterdam op 13 april 1825 (akte 785), overleden te Rotterdam op 8 maart 1826 (akte 510).
4. **Francina**, geboren te Rotterdam, 24 september 1826 (akte 1837).
5. **Christiaan**, geboren te Rotterdam 28 januari 1828 (akte 173), overleden te Rotterdam op 31 augustus 1849 (akte 3417).

6. **Philippina**, geboren Rotterdam 2 juni 1829 (akte 1208), overleden te Rotterdam op 10 maart 1831 (akte 490).

7. **Bertus Kornelis**, geboren te Rotterdam op 22 maart 1831 (akte 611), overleden te Rotterdam op 9 juni 1831 (akte 1049).

Hij had uit het tweede huwelijk volgende kinderen:

8. **Elizabeth Voet**, geboren te Rotterdam op 28 juli 1836 (akte 1564), overleden te Rotterdam op 20 maart 1837 (akte 872).

9. **JOHANNES EUSEBIUS**. Hij werd geboren te Rotterdam op 22 september 1837 (akte 2070). Bij zijn overlijden was hij behanger. Hij huwde te Rotterdam op 7 april 1869 (akte 220) met Hillegie Maria STELLENAAR, geboren te Rotterdam op 29 augustus 1840 (akte 2029), dochter van Aart en Hillegie Maria Nannings. Hij overleed te Rotterdam op 1 oktober 1897 (akte 4293) in een huis aan de Coolsingel. Zij hadden volgende kinderen:

- a. **Pieterelle**, geboren te Rotterdam op 15 september 1869 (akte 3187). Zij overleed te Rotterdam op 18 september 1869 (akte 2446).

- b. **George**, geboren te Rotterdam op 9 februari 1871 (akte 526).

- c. **Pieterella Elizabeth**, geboren te Rotterdam op 8 oktober 1872 (akte 4066). Zij overleed te Rotterdam op 12 januari 1873 (akte 181).

10. **Leonard**, geboren te Rotterdam op 25 maart 1839 (akte 726), overleden te Rotterdam op 17 mei 1839 (akte 1245).

11. **DIRK**. Zie verder onder XV.

12. **Leonard**, geboren te Rotterdam op 21 augustus 1843 (akte 1883), overleden te Rotterdam op 8 maart 1845 (akte 670).

13. **Gerardus Adrianus**, geboren te Rotterdam op 30 juli 1845 (akte 1858), overleden te Rotterdam op 8 oktober 1866 (akte 4188).

14. **Leonard**, geboren te Rotterdam op 25 februari 1848 (akte 489), overleden te Rotterdam op 28 januari 1849 (akte 324).

15. **Christiaan**, geboren te Rotterdam op 16 september 1849 (akte 2408).

¹⁶⁶Naamlijst der personen ..., p. 5: lijst geborenen: juni 1831, 11 (datum van bekendwording): 't Kind van George Voet, Boompjes, circa 3 maanden. Dit zou dan om Bertus Kornelis, geboren 22 maart 1831 (circa 3 maand voor 11 juni 1831) kunnen gaan.

XV. – DIRK VOET (zoon van XIV. – GEORGE en Pieterella Outhoff). Hij werd geboren te Rotterdam op 9 mei 1840 (akte 1100). In zijn overlijdensakte wordt hij melkverkoper genoemd. Hij huwde te Rotterdam op 22 mei 1867 (akte 430) met Cornelia AIJKENS, geboren te Rotterdam, 24 jaar oud, dochter van Johannes Hendrik en Hendrina Willemina Timmers. Hij overleed te Rotterdam op 8 mei 1882 (akte 1657), wonende Halvemaanstraat. Zij overleed te Rotterdam op 12 november 1917 (akte 5642), wonende Lijnbaanstraat 15.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **GEORGE**. Zie verder onder XVI.
2. **Hendrina Willemina**, geboren te Rotterdam op 19 maart 1869 (akte 1041). Overleden te Rotterdam op 23 januari 1871 (akte 451).
3. **Leonard**, geboren te Rotterdam op 25 december 1870 (akte 4634), overleden te Rotterdam op 17 januari 1871.
4. **JOHANNES HENDRIK**. Zie verder onder XVI.bis.
5. **Pieterella Elisabeth**, geboren te Rotterdam op 1 december 1873 (akte 4664), overleden te Rotterdam op 25 november 1874.
6. **Henderina Willemina**, geboren te Rotterdam op 22 april 1875 (akte 1832). Overleden te Rotterdam op 17 oktober 1876 (akte 3314).
7. **DIRK CORNELIS**. Hij werd geboren te Rotterdam op 9 april 1877 (akte 1631). Hij huwde te Rotterdam op 3 juli 1901 met Alida Jacoba VAN LANDEGEM, geboren te Rotterdam op 5 mei 1881 (akte 2115), dochter van Pieter Jacobus en Johanna Alida Welzenis. Zij overleed te Rotterdam op 1 maart 1953. Zij hadden een dochter:
 - a. **Cornelia**, geboren te Rotterdam (akte 7202). Zij huwde te Rotterdam op 21 juni 1934 met Johannes Marinus METZGER, geboren te 's Gravenhage, 37 jaar oud, van Duitse nationaliteit, zoon van Jacob en Johanna Catharina Stranckmeijer. Hij overleed te Rotterdam op 12 september 1957.
8. **Pieterella Elisabeth**, geboren te Rotterdam op 9 juli 1880 (akte 3154), overleden te Rotterdam op 29 mei 1881 (akte 1868).

XVI. – GEORGE VOET (zoon van XV. – DIRK en Cornelia Aijkens). Hij werd geboren te Rotterdam op 29 januari 1868 (akte 374). Hij huwde te Rotterdam op 29 juni 1887 met Maria BEAU(I)JAN, geboren te Hillegersberg op 3 januari 1866, dochter van Johannes Pascal en Johanna van Boxel. Hij overleed te Rotterdam op 20 oktober 1943. Zij overleed te Rotterdam op 3 april 1947.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Cornelia**, geboren te Rotterdam op 19 augustus 1887 (akte 473), overleden te Rotterdam op 6 september 1887 (akte 239).
2. **Pieterella Elisabeth**, geboren te Rotterdam op 29 november 1888 (akte 6023). Zij huwde te Rotterdam op 12 maart 1913 met Abraham VAN DEN BERGE, geboren te Bruinisse, 24 jaar oud, zoon van Jan en Cornelia Hogerwerf. Hij overleed te Rotterdam op 24 mei 1915 (akte 2545: hij overleed als drenkeling, de overlijdensdatum is fictief). Zij huwde een tweede maal te Rotterdam op 28 november 1923 met Martinus VAN HERK, geboren te Rotterdam op 13 juli 1881 (akte 312), zoon van Joris en Willemijntje Huizer, weduwnaar van Johanna Maria van der Elst. Hij overleed te Rotterdam op 13 december 1928 (akte 5118).
3. **DIRK**. Hij werd geboren te Rotterdam op 26 oktober 1890 (akte 506). Hij huwde te Rotterdam op 22 november 1911 met Hendrica ROZA, geboren te Schiedam op 10 februari 1891, dochter van Gijsbert en Theodora van der Hoek. Hij overleed te Rotterdam op 28 februari 1939. Zij hadden volgende kinderen:
 - a. **George**, geboren te Rotterdam op 18 februari 1912, overleden te Rotterdam op 14 mei 1923 (akte 2084).
 - b. **Theodora**, geboren te Rotterdam op 20 augustus 1913. Zij overleed te Rotterdam (Poortugaal) op 14 juni 1954.
4. **Johanna**, geboren te Rotterdam op 24 november 1891 (akte 6432). Zij huwde te Rotterdam op 9 juli 1913 met Cornelis GROENENDIJK, geboren te Rotterdam op 2 juni 1888 (akte 2865), zoon van Jacobus en Sara Louisa van Lit.
5. **Cornelia**, geboren te Rotterdam op 23 augustus 1893 (akte 4870). Zij huwde te Rotterdam op 28 mei 1919 met Gerrit Hendrik DE VRIES, geboren te Rotterdam op 9 juli 1893 (akte 3964), zoon van Jacobus Johannes en Petronella Christina Johanna Antonisse. Zij overleed te Rotterdam op 1 maart 1946.
6. **Wilhelmina**, geboren te Rotterdam op 5 juli 1895 (akte 3526), overleden te Rotterdam op 10 december 1895 (akte 4563).
7. **George**, geboren te Rotterdam op 4 augustus 1897 (akte 6177). Hij huwde te Rotterdam op 16 mei 1917 met Agatha Elisabeth OKHUIJZEN, geboren te Rotterdam, 16 jaar oud, dochter van Gerrit Johannes en Anna Johanna Bak. Zij hadden een dochter:
 - a. **Maria**, geboren te Rotterdam, 16 jaar oud als ze huwde. Zij huwde te Rotterdam op 25 ok-

tober 1933 met Jacobus ZIELDORFF, geboren te Rotterdam, 19 jaar oud, zoon van Johan Fredrik en Elizabeth Netten.

8. **Johannes Pascal**, geboren te Rotterdam op 17 juli 1899 (akte 6274). Hij huwde te Rotterdam op 12 december 1928 met Helena VERSTEEG, geboren te Rotterdam op 8 maart 1907 (akte 2549), dochter van Carel Willem Johannes en Johanna Dirkje Buijtendijk. Hij overleed te Rotterdam op 13 januari 1959. Zij hadden geen kinderen (geboren te Rotterdam).

XVI.bis. – JOHANNES HENDRIK VOET (zoon van XV. – DIRK en Cornelia Aijkens). Hij werd geboren te Rotterdam op 31 december 1871 (akte 35). Hij huwde een eerste maal te Rotterdam op 1 mei 1895 met Geertruida Johanna ANKRINGA, geboren te Rotterdam op 31 maart 1871, dochter van Lieuwe en Johanna Capoen (akte 263). Zij overleed te Rotterdam op 21 januari 1922 (akte 555). Hij huwde een tweede maal te Rotterdam op 5 december 1923 met Agnes Theodora VAN DOESBURG, geboren te Rotterdam op 1 mei 1877 (akte 2006), dochter van Hendrik en Johanna Hendrika van Lamkeren. Zij overleed te Rotterdam op 26 juli 1959. Hij overleed te Rotterdam op 23 februari 1936.

Hij had uit het eerste huwelijk:

1. **Cornelia**, geboren te Rotterdam op 12 maart 1896 (akte 2084), overleden te Rotterdam op 28 oktober 1917 (akte 5426).
2. **Lieuwe**, geboren te Rotterdam op 23 februari 1897 (akte 1685). Hij huwde te Rotterdam op 29 september 1920 met Geertje DUPREE, geboren te Rotterdam, dochter van Jacobus en Johanna Maria Wiggers. Hij overleed te Rotterdam op 27 november 1921 (akte 4822).
3. **Johanna**, geboren te Rotterdam op 3 november 1898 (akte 9336), overleden te Rotterdam op 29 november 1901 (akte 6167).
4. **Geertruida Johanna**, geboren te Rotterdam in 1900 (akte 8237).

BIJLAGE

Archief Leiden, Familiearchief Tydeman, kopies van de attestaties van waarachtigheid van de genealogie Voet, 11-12 maart 1661.

Attestatie van Burgmeester en Schepenen 's lands van den Vriën

Burgmeesters en schepenen 's lands van den Vrien doen te weeten dat heeden dato voor ons gekoomen en gecompereert zijn, in personen Edele en weerde Heeren jo.r Jan de Berg, heere van Planques, Hundelgem etc., Jo' Pieter de le Flye ende Jo'

Marius Voet, Eere van Knickenburg etc., respective schepenen van deesen lande¹⁶⁷, welke Eere compar(an)ten hebben, ter versoeken van Jo' Charles Voet gevisit(eer)d en geëxamineerd den bovenstaenden boom van het Edel en oud geslagt van de Voets, gesproten uijt de Stadt van Ypreren, gelegen binnen het Graefschap van Vlaanderen, 't welk voor sulks alhier gehouden werd, ende, deselve boom bevonden te wesen deugdelijk en waerachtig, ende bevonden ook, dat Elias Voet aldaer gemeld, getrouwt met juffr(ouw) Elisabet van de Walle, is geweest, de wettige soon van Jo' Jacques Voet bij juffr(ouw) Catharina van Weymersch sijn huysvrouw, welke voorn(oemde) Jo' Jacques in de voorlede troubles, is van de Stad van Brugge, met sijn huijsvrouw en kinderen ver trocken naer Antwerpen, en was zoon van Jo' Anthone f(iliu) s Jo' Anthonis Voet, Eere van Vormezeele, dewelke soone was van een andere Jo' Anthonis Voet f(li)us Daniel fil(i)us Jaques f(iliu)s Guille, gelijk in den voorz(eide) boom geseyd is, gevende de voorn(oemde) Eeren compar(an)ten, voor redenen van wetenschap, dat sij al 't geene voors(eit), alsoo bevonden hebben uijt staten, partagieën van goederen, en andere wettelijke bewijzen, den voorn(oemde) geslagboom rakende, rustende soo in de archiven der voorn(oemde) stad Brugge, als onder Jo' Marius Voet voorseyt, wesende den oudsten ende chef van de name en wapenen van de voorz(eide) familie van Voet. In kennisse der waarheijt zijn dese letteren gesegeld, met den contrasegel van voorn(oemde) lande ende bij eene van de pensionarissen van deselve lande ondertij kent desen XI Maert XVJ^c een en 't sestig.

(was ondertij kent) P(hi)l(ipp)e Rapaert. 1661.

Verklaring

Wij Pieter Albregt van Lonay, ridder, heer van Oisel Fontaine etc. en ordinair Edelman van 't huijs van de Koning, contrarolleur general van sijn artlerij en Luytenant Eerste koning der wapenen van sijn Majesteijt van dese Nederlanden en Bourgondien, verklaren en attesteren aen allen dien het aangaen sal, dat deese geslagboom van de Familie van Voet, bestaende in tien generatien, behelst de waeragtige waarheid als sijnde opgerecht geweest op de houwlijksbesluiten, testamenten, deelingen, en andere goede tytels en bysonderlijken uijtgedrukt en gespecificeert in de acte van Borgmeesters en schepenen 's lands vanden Vrien, 't welk aen ons desgelijks gemeijn gemaakt is, daer bij gevoegt dat dese familie oud en edel is van een onheuglijke tijd, en selfs, dat wijlen Elias Voet sijne kinderen en nakomelingen, daer uijt wettigh zijn voortgekomen. In kennisse der waarheijt hebben wij deesen teigenwoordigen gegeeven onder ons segel gedaen tot Brugge¹⁶⁸ den 12 maart van 't jaer 1661.

(was geteekend) A. Lonay.

¹⁶⁷In het schepenjaar 1660-61 waren inderdaad Marius Voet, Pieter de le Flye en Jan de Bergh, resp. in het Oostkwartier, het Noordkwartier en het Westkwartier schepenen van het Brugse Vrije en meester Phil(ip)s Raepaert griffier van de vierschaar (F. PRIEM, *Documents extraits du dépôt des archives de la Flandre-Occidentale à Bruges*, 2e reeks, dl. VII & VIII, Brugge, 1850-51: uitgave van een handschrift met lijsten met de samenstelling van de schepenbank en baljuws Brugse Vrije 1228-1745).

¹⁶⁸Mogelijk is Brugge een kopieerfout voor Brussel, want het was daar dat de Eerste Wapenkoningen der Nederlanden actief waren.